

Bank Polski

Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za I półrocze 2017 roku

SPIS TREŚCI

1.	WYNIKI DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA W I PÓŁROCZU 2017 ROKU.....	4
1.1	WYBRANE DANE FINANSOWE.....	4
1.2	NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA I PÓŁROCZA 2017 ROKU.....	5
1.3	KIERUNKI ROZWOJU GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA.....	7
2.	ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI.....	9
2.1	OTOCZENIE MAKROEKONOMICZNE.....	9
2.2	SYTUACJA NA RYNKU FINANSOWYM.....	10
2.3	SYTUACJA POLSKIEGO SEKTORA BANKOWEGO.....	11
2.4	SYTUACJA POLSKIEGO SEKTORA POZABANKOWEGO.....	13
2.5	RYNEK UKRAIŃSKI.....	14
2.6	OTOCZENIE REGULACYJNE.....	15
2.7	CZYNNIKI, KTÓRE BĘDĄ MIAŁY WPŁYW NA WYNIKI FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU W II PÓŁROCZU 2017 R.....	17
3.	WYNIKI FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA.....	18
3.1	PODSTAWOWE WSKAŹNIKI FINANSOWE.....	18
3.2	SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT.....	18
3.3	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	24
4.	KAPITAŁY WŁASNE I MIARY ADEKWATNOŚCI.....	26
4.1	KAPITAŁY WŁASNE I ICH RENTOWNOŚĆ.....	26
4.2	MIARY ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ.....	27
4.3	DYWIDENDA.....	27
5.	WYNIKI FINANSOWE PKO BANKU POLSKIEGO SA.....	28
5.1	PODSTAWOWE WSKAŹNIKI FINANSOWE.....	28
5.2	RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT.....	29
5.3	SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	33
6.	ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA.....	34
6.1	JEDNOSTKI UJĘTE W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM.....	34
6.2	NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY W STRUKTURZE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU W I PÓŁROCZU 2017 ROKU.....	35
6.3	TRANSAKCJE Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI.....	35
7.	DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA.....	36
7.1	SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ.....	36
7.1.1	SEGMENT DETALICZNY.....	37
7.1.2	SEGMENT KORPORACYJNY I INWESTYCYJNY.....	46
7.2	POZYCJA RYNKOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ.....	50
7.3	DZIAŁALNOŚĆ POZOSTAŁYCH SPÓŁEK GRUPY KAPITAŁOWEJ.....	51
7.4	DZIAŁALNOŚĆ SPONSORSKA I CHARYTATYWNA PKO BANKU POLSKIEGO SA.....	54
7.5	NAGRODY I WYRÓŻNIENIA PRYZNANE GRUPIE KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA.....	57
8.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM.....	61
8.1	ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM.....	61
8.1.1	RYZYKO KREDYTOWE.....	65
8.1.2	RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ.....	70
8.1.3	RYZYKO WALUTOWE.....	71
8.1.4	RYZYKO PŁYNNOŚCI.....	72
8.1.5	POZOSTAŁE RYZYKA RYNKOWE.....	74
8.1.6	RYZYKO OPERACYJNE.....	76

8.1.7	POZOSTAŁE RYZYKA	77
8.1.8	KOMPLEKSOWE TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH	77
8.1.9	ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	78
9.	INFORMACJE DLA INWESTORÓW	80
9.1	AKCJONARIUSZE POSIADAJĄCY BEZPOŚREDNIO LUB POŚREDNIO PRZEZ PODMIOTY ZALEŻNE CO NAJMNIEJ 5% OGÓLNEJ LICZBY GŁOSÓW NA WALNYM ZGROMADZENIU	80
9.2	AKCJE PKO BANKU POLSKIEGO SA BĘDĄCE W POSIADANIU CZŁONKÓW WŁADZ BANKU	80
9.3	OCENA WIARYGODNOŚCI FINANSOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA	81
9.4	ZASADY ORAZ ZAKRES STOSOWANIA ŁADU KORPORACYJNEGO	82
9.5	STATUT PKO BANKU POLSKIEGO SA	83
10.	POZOSTAŁE INFORMACJE	84

1. WYNIKI DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA W I PÓŁROCZU 2017 ROKU

1.1 WYBRANE DANE FINANSOWE

Tabela 1. Wybrane dane finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

	30.06.2017	30.06.2016	Zmiana
Zysk netto	1 382 mln PLN	1 512 mln PLN	-8,6% (r/r)
Wynik na działalności biznesowej*	6 101 mln PLN	5 831 mln PLN	4,6% (r/r)
Wynik odsetkowy	4 160 mln PLN	3 762 mln PLN	10,6% (r/r)
Wynik z prowizji	1 443 mln PLN	1 302 mln PLN	10,8% (r/r)
Wynik pozostały**	498 mln PLN	767 mln PLN	-35,1% (r/r)
Koszty administracyjne	-2 938 mln PLN	-2 757 mln PLN	6,6% (r/r)
Podatek od niektórych instytucji finansowych (podatek bankowy)	-464 mln PLN	-369 mln PLN	25,7% (r/r)
Wynik z tytułu odpisów	-783 mln PLN	-782 mln PLN	0,1% (r/r)
Suma bilansowa	286 mld PLN	272 mld PLN	5,1% (r/r)
Kapitały własne	34 mld PLN	32 mld PLN	8,7% (r/r)
ROA netto	1,0 %	1,1 %	-0,1 p.p.
ROE netto	8,4 %	9,2 %	-0,8 p.p.
C/I (wskaźnik kosztów do dochodów)	47,9 %	53,1 %	-5,2 p.p.
Marża odsetkowa	3,2 %	3,1 %	0,1 p.p.
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości	5,7 %	6,5 %	-0,8 p.p.
Koszt ryzyka	-0,74 %	-0,70 %	-0,04 p.p.
Łączny współczynnik kapitałowy	16,85 %	15,21 %	1,64 p.p.

* Wynik na działalności biznesowej rozumiany jako wynik z działalności operacyjnej bez uwzględnienia ogólnych kosztów administracyjnych, podatku od niektórych instytucji finansowych oraz wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw.

** Wynik pozostały liczony jako wynik na działalności biznesowej bez uwzględniania wyniku odsetkowego i wyniku z prowizji

Wypracowany w I półroczu 2017 roku zysk netto Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wyniósł 1 382 mln PLN, co oznacza spadek o 8,6%, czyli o 130 mln PLN w relacji do wyniku analogicznego okresu roku poprzedniego. Osiągnięty poziom zysku netto był determinowany przez:

- poprawę wyniku na działalności biznesowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, który osiągnął poziom 6 101 mln PLN (+4,6% r/r), głównie w efekcie:
 - wzrostu wyniku odsetkowego o 10,6% r/r, zrealizowanego głównie dzięki wzrostowi poziomu oraz rentowności aktywów oprocentowanych,
 - poprawie wyniku prowizyjnego (wzrost o blisko 11% r/r), m.in. z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych, działalności maklerskiej i oferowania produktów ubezpieczeniowych,
 - spadek wyniku pozostałego o 269 mln PLN, związanego głównie z rozliczeniem w czerwcu 2016 roku transakcji przejścia spółki *Visa Europe Limited* przez spółkę *Visa Inc.*, który został częściowo zrekomensowany poprawą wyniku z tyt. pozostałych przychodów i kosztów,
- wprowadzenie od 1 lutego 2016 roku podatku od niektórych instytucji finansowych (podatek bankowy), co w efekcie przełożyło się na wzrost obciążenia z tego tytułu w ujęciu rocznym o 95 mln PLN,
- wzrost kosztów działania o 181 mln PLN, determinowany rozliczeniem w I kwartale 2017 roku rocznej składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków,
- stabilizację wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw.

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

Struktura bilansu Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (Grupa Kapitałowa, Grupa Kapitałowa Banku), charakteryzująca się silną bazą depozytową oraz bezpiecznym poziomem kapitałów własnych, pozwoliła na wzrost wyniku na działalności biznesowej poprzez stabilny rozwój organiczny oraz osiąganie efektów biznesowych z dokonanych przejęć. Wskaźnik kredytów do depozytów (zobowiązań wobec klientów) na koniec czerwca 2017 roku wyniósł 98,7% (wskaźnik kredytów do stabilnych źródeł finansowania¹ wyniósł 85,2%), co świadczy o bardzo dobrej kondycji płynnościowej Grupy Kapitałowej.

W efekcie działań podejmowanych w I półroczu 2017 roku Grupa Kapitałowa:

- osiągnęła sumę aktywów na poziomie 286 mld PLN, umacniając pozycję lidera w polskim sektorze bankowym,
- zachowała wiodący udział w rynku kredytów i depozytów na poziomie odpowiednio 17,8% i 17,1%,
- utrzymała pierwszą pozycję na rynku sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób prywatnych² posiadając 30,2% udział i realizując sprzedaż na poziomie ponad 6,7 mld PLN,
- była największym kredytodawcą dla małych i średnich przedsiębiorstw kredytów z gwarancjami *de minimis* z 21,3% udziałem w rynku³,
- zwiększyła liczbę obsługiwanych rachunków klientów indywidualnych o 128 tys., umacniając pozycję lidera w tym zakresie,
- objęła pozycję lidera listów zastawnych w Polsce, będąc także ich najaktywniejszym emitentem,
- rozszerzyła ofertę produktów ubezpieczeniowo-inwestycyjnych i majątkowych ubezpieczeń dla klientów, m.in. przez uruchomienie w bankowości internetowej sprzedaży nowych produktów niepowiązanych z produktami bankowymi; z oferty ubezpieczeniowej Grupy Kapitałowej korzysta już ponad 1,1 mln klientów,
- umocniła pozycję kapitałową dzięki podwyższeniu funduszy własnych z tytułu akumulacji zysku wpracowanego w 2016 roku, co przełożyło się na wzrost łącznego współczynnika kapitałowego o 1,04 p.p. w stosunku do końca 2016 roku do poziomu 16,85%.

1.2 NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA I PÓŁROCZA 2017 ROKU

W I półroczu 2017 roku, podobnie jak w całym 2016 roku, sektor bankowy funkcjonował w warunkach historycznie niskich poziomów stóp procentowych oraz wysokich obciążeń regulacyjnych, przy korzystnej sytuacji makroekonomicznej. Wyraźna poprawa koniunktury na świecie jak i w Polsce, głównie wynikała z ożywienia inwestycji i wzrostu konsumpcji prywatnej. Sytuację na rynku kredytowo-depozytowym kształtowała korzystna sytuacja na rynku pracy.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA wkroczyła w drugi rok realizacji strategii „Wspieramy rozwój Polski i Polaków”. Nowa strategia jest odpowiedzią na zmieniające się otoczenie rynkowe i potrzebę dostosowania się do nowych wyzwań stojących przed sektorem bankowym i polską gospodarką. Kierunek transformacji modelu biznesowego Banku pozostaje ściśle powiązany z dynamicznie postępującą cyfryzacją życia społecznego oraz strategią rozwoju gospodarczego Polski.

Grupa Kapitałowa Banku kontynuowała zrównoważony rozwój, skupiony na podnoszeniu jakości obsługi oraz zwiększeniu innowacyjności oferowanych produktów i kanałów dystrybucji, w szczególności bankowości elektronicznej oraz płatności mobilnych.

GRUPA KAPITAŁOWA SYSTEMATYCZNIE ROZWIJA ELEKTRONICZNE I MOBILNE KANAŁY BANKOWOŚCI.

- Od marca 2017 roku klienci PKO Banku Polskiego SA mają możliwość złożenia poprzez bankowość elektroniczną iPKO wniosku o sporządzenie przez Urząd Skarbowy wstępnego zeznania podatkowego za 2016 rok w formie PIT-37 i złożenie go w imieniu podatnika. Szybsze, wygodniejsze i bezpieczniejsze zakupy przez Internet zapewnia nowa funkcjonalność „Płacę z iPKO”, umożliwiająca wskazanie karty kredytowej jako źródła pieniędzy.

¹ Stabilne źródła finansowania obejmują zobowiązania wobec klientów oraz finansowanie zewnętrzne w postaci: zobowiązań podporządkowanych, własnej emisji papierów dłużnych i kredytów otrzymanych od instytucji finansowych.

² Dane: Związek Banków Polskich.

³ Zgodnie z danymi przekazanymi przez Centrum Poręczeń i Gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego.

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA
ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU**

- Ważną innowacją wprowadzoną przez PKO Bank Polski SA we współpracy z Krajową Izbą Rozliczeniową SA (KIR) i Polskim Standardem Płatności Sp. z o.o. (PSP) jest nowy rodzaj płatności w urzędach i e-urzędach - przelewem inicjowanym za pomocą kodu BLIK z aplikacji IKO. Dzięki niemu możliwe jest przyjmowanie płatności w każdym okienku urzędu, bezpośrednio w komputerze urzędnika, który korzysta ze specjalnej aplikacji udostępnianej przez KIR.

GRUPA KAPITAŁOWA BANKU DZIĘKI BOGATEJ OFERCIE ORAZ PROFESJONALNEJ OBSŁUDZE JEST WIODĄCYM PARTNEREM POLSKIEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI.

Grupa oferuje kompleksowe rozwiązania odpowiadając na indywidualne potrzeby firm, uwzględniając ich wielkość, branżę oraz aktualny etap rozwoju. Zapewnia klientom profesjonalne narzędzia, które ułatwiają prowadzenie działalności biznesowej. Analizuje oczekiwania klienta i dostosowuje bieżącą ofertę produktów, tak aby jak najlepiej sprostać rosnącej konkurencji oraz zaspokoić zarówno kredytowe, jak i pozakredytowe potrzeby. W ramach działań podejmowanych w I półroczu 2017 roku:

- w procesie otwarcia rachunku firmowego utworzono automatyczne połączenie z rejestrem Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) prowadzonym przez Ministerstwo Rozwoju. Dzięki pobieraniu danych bezpośrednio z CEIDG zakładanie rachunku firmowego zostało uproszczone i przyspieszone.
- PKO Bank Polski SA i Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA (PGNiG) podpisały umowę o strategicznej współpracy w obszarze bankowości transakcyjnej. Zawarta umowa umożliwia bezprowizyjne regulowanie rachunków przez odbiorców detalicznych PGNiG w prawie 1,2 tys. oddziałach i 0,8 tys. agencjach PKO Banku Polskiego SA na terenie całego kraju.
- zakończony został, współfinansowany przez PKO Bank Polski SA, projekt nowoczesnej spalarni śmieci w Poznaniu. Jest to największa w historii inwestycja w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego w Polsce. Projekt realizowany jest przez spółkę, której 50-procentowym udziałowcem jest spółka utworzona w ramach struktury Funduszu Marguerite (The 2020 European Fund for Energy, Climate Change and Infrastructure). PKO Bank Polski SA jest jednym z sześciu głównych inwestorów tego funduszu. Projekt spalarni w Poznaniu był wielokrotnie nagradzany przez Komisję Europejską.
- rozpoczął działalność oddział PKO Banku Polskiego w Republice Czeskiej (z siedzibą w Pradze). Poprzez oddział w Republice Czeskiej PKO Bank Polski SA chce być bankiem pierwszego wyboru dla polskich spółek działających na rynku czeskim oraz bramą dla czeskich spółek wchodzących na rynek polski. Oddział PKO Banku Polskiego SA w Republice Czeskiej (z siedzibą w stolicy Republiki Czeskiej) jest drugim po oddziale PKO Banku Polskiego SA w Republice Federalnej Niemiec (z siedzibą w Frankfurcie nad Menem), oddziałem Banku za granicą.
- na rynek trafił wspólny produkt PKO Banku Polskiego i Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUKĘ) „Polisa na Świat”, dostępny w placówkach Banku w całej Polsce. Dzięki tej strategicznej współpracy PKO Banku Polskiego SA i KUKĘ (Grupa PFR), Bank realizuje wsparcie polskich firm w ekspansji zagranicznej.
- zakończyły się prace związane z fuzją prawną PKO Leasing SA z Raiffeisen-Leasing Polska SA (RLPL). Zakup Raiffeisen-Leasing Polska SA zwiększył skalę finansowania przedsiębiorstw, w szczególności z sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Pełna fuzja operacyjna spółek przewidywana jest na przełomie 2017 i 2018 roku.

1.3 KIERUNKI ROZWOJU GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA

Misja
Strategia PKO Banku Polskiego SA na lata 2016 – 2020
Cele strategiczne
Realizacja Strategii

Kierunki rozwoju PKO Banku Polskiego SA wyznacza Strategia na lata 2016-2020 „Wspieramy rozwój Polski i Polaków” (Strategia), zatwierdzona przez Radę Nadzorczą w dniu 3 listopada 2016 roku.

KIM JESTEŚMY – NASZA MISJA

Bank Polski

„WSPIERAMY ROZWÓJ POLSKI I POLAKÓW”

Od prawie 100 lat codziennie dostarczamy swoim klientom rozwiązania finansowe, dlatego rozumiemy potrzeby Polaków i polskich firm.

Konsekwentnie zmieniamy się, inwestujemy w rozwój i odpowiedzialnie wdrażamy nowoczesne technologie, aby umożliwić swoim klientom wygodne zarządzanie finansami w każdym miejscu i czasie. Jesteśmy dumni ze swojej historii i polskich korzeni.

Chcemy nadal mieć pozytywny wpływ na Polskę – ludzi, firmy, kulturę i środowisko. Jako jeden z największych banków w Europie Środkowej i Wschodniej odpowiedzialnie dbamy o interesy akcjonariuszy, klientów, pracowników i społeczności lokalnych.

STRATEGIA PKO BANKU POLSKIEGO SA NA LATA 2016 – 2020

Nowa Strategia jest odpowiedzią na zmieniające się otoczenie rynkowe i potrzebę dostosowania się organizacji do nowych wyzwań stojących przed sektorem bankowym i polską gospodarką. Kierunek transformacji modelu biznesowego Banku pozostanie ściśle powiązany z dynamicznie postępującą cyfryzacją życia społecznego oraz strategią rozwoju gospodarczego Polski.

Strategia na lata 2016-2020 opiera się na solidnych fundamentach wypracowanych w latach poprzednich. Dzięki realizacji strategii „Lider” i „Codziennie Najlepszy” PKO Bank Polski SA umocnił pozycję niekwestionowanego lidera rynku bankowego w Polsce, systematycznie rozwijał zakres i jakość usług bankowości elektronicznej oraz mobilnej - IKO, doskonalił procesy i sprawność organizacyjną oraz budował kompetencje umożliwiające wykorzystanie dzwigni wzrostu przez akwizycje.

CELE STRATEGICZNE

W perspektywie 2020 roku PKO Bank Polski SA zamierza:

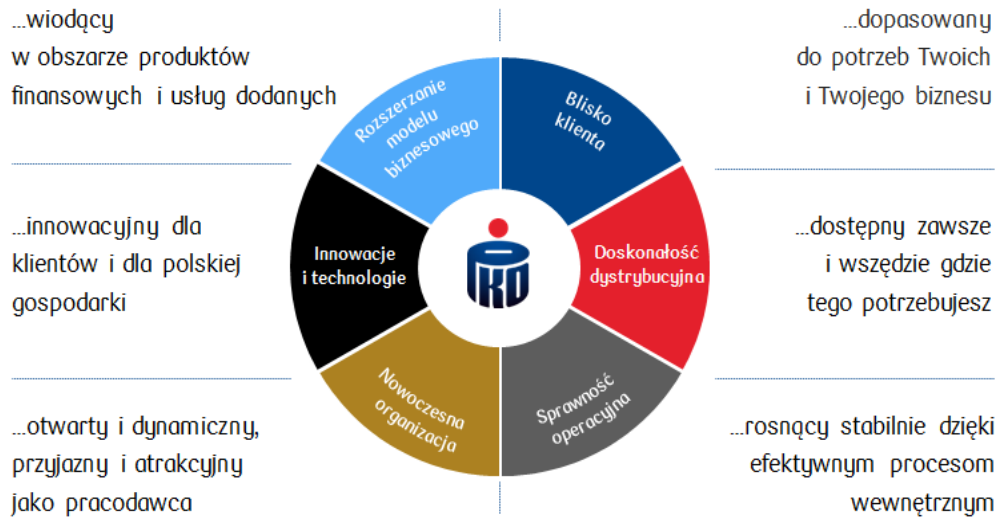
- osiągnąć rentowność kapitału własnego (ROE) powyżej 10%,
- obniżyć wskaźnik kosztów do dochodów (C/I) do poziomu poniżej 45%,
- utrzymać koszty ryzyka w przedziale 75-85 p.b.,
- efektywnie i racjonalnie zarządzać adekwatnością kapitałową, tak by poziomy wskaźników TCR i CET1 kształtowały się powyżej wymogów regulacyjnych i nadzorczych oraz jednocześnie umożliwiały wypłatę dywidendy.

Zajmując pozycję niekwestionowanego lidera rynku bankowego w Polsce oraz utrzymując pozycję lidera we wszystkich kluczowych segmentach rynku, Bank adresuje wyzwania do 2020 roku w głównych celach strategicznych:

- wspieranie rozwoju polskiej przedsiębiorczości szczególnie w segmencie małych i średnich przedsiębiorstw,
- wzrost satysfakcji klienta,
- wzrost liczby klientów korzystających z rozwiązań cyfrowych,
- optymalizacja procesów – „szybciej i bez papieru”,
- bycie najlepszym pracodawcą,
- rozwój innowacyjności i poszukiwanie nowych źródeł przychodów,
- osiągnięcie pozycji lidera w zakresie współpracy w obszarze cyberbezpieczeństwa.

REALIZACJA STRATEGII

Dzięki realizacji Strategii PKO Bank Polski SA w 2020 roku będzie:

Realizację Strategii wspiera sześć dźwigni zrównoważonego rozwoju:

1. BLISKO KLIENTA

PKO Bank Polski SA będzie koncentrował się na wspieraniu rozwoju polskiej przedsiębiorczości, szczególnie w segmencie małych i średnich przedsiębiorstw, a także satysfakcji klienta rozumianej jako budowanie trwałych relacji w kontakcie z Bankiem. Będzie temu służyć prosta i transparentna oferta, wysokiej klasy doradztwo, elastyczne rozwiązania cenowe, intuicyjne i szybkie procesy sprzedażowe oraz zmniejszenie liczby dokumentów papierowych.

2. DOSKONAŁOŚĆ DYSTRYBUCYJNA

W oparciu o zdiagnozowane potrzeby klientów rozwijane będą kanały dystrybucji, tworząc holistyczny model omnikanałowego systemu obsługi. Bank będzie dążył do zapewnienia spójnych doświadczeń klientów we wszystkich kanałach kontaktu. Zamierzenia te będą realizowane poprzez kontynuację procesu modernizacji i unowocześniania sieci oddziałów, które odgrywają kluczową rolę w budowaniu relacji z klientami oraz pozycji na rynku, a także dalszy rozwój zdalnych kanałów kontaktu oraz wzrost liczby i aktywności klientów korzystających z rozwiązań cyfrowych.

3. SPRAWNOŚĆ OPERACYJNA

Strategia zakłada dalsze doskonalenie procesów wewnętrznych. Szybkości i sprawności w podejmowaniu decyzji sprzyjać będzie wysokiej jakości analityka danych, automatyzacja i dematerializacja procesów, innowacyjne metody identyfikacji i autoryzacji oraz przeciwdziałanie biurokracji.

4. NOWOCZESNA ORGANIZACJA

Kluczem do osiągnięcia celów strategicznych będzie dobrze zmotywowany i zaangażowany zespół. Strategia kładzie duży nacisk na kreowanie przyjaznego, wspierającego i otwartego środowiska pracy. Służyć temu będzie angażujące przywództwo, nowoczesne zarządzanie wiedzą i promowanie rozwiązań ułatwiających współpracę w ramach organizacji.

5. INNOWACJE I TECHNOLOGIE

PKO Bank Polski SA będzie konsekwentnie inwestował w innowacyjne rozwiązania aktywnie angażując się w kreowanie nowych standardów w skali rynku, innowacyjnych narzędzi dla klientów i organizacji oraz wzmacnianie roli instytucji zaufania publicznego i przeciwdziałanie cyberzagrożeniom. Bank będzie wspierał rozwój polskich innowatorów w segmencie przedsiębiorstw (mikro, małych i średnich oraz korporacyjnych), a także angażował się w perspektywiczne projekty oraz dziedziny i branże przyszłości.

6. ROZSZERZANIE MODELU BIZNESOWEGO

Realizacji tej dźwigni strategicznej służyć będzie aktywne monitorowanie krajowego rynku pod kątem potencjalnych przejęć, rozszerzanie dostępności oferty spółek z Grupy Kapitałowej, rozwój zagraniczny wspierający ekspansję klientów,

alianse z partnerami strategicznymi m.in. poprzez platformy lojalnościowe oraz współpraca z instytucjami publicznymi w ramach rozwiązań e-Państwa. Dążąc do pozycji lidera rozwiązań technologicznych Bank zakłada także inwestowanie w wybrane spółki z sektora nowych technologii.

Bank będzie nadal łączył troskę o wzrost wartości dla akcjonariuszy z zaangażowaniem społecznym i stawiał na zrównoważony rozwój. W codziennej pracy będzie integrował cele biznesowe z działaniami na rzecz wszystkich grup interesariuszy, przy jednoczesnym zaangażowaniu w inicjatywy społeczne. Kluczowym fundamentem budowania dialogu z klientami, pracownikami, akcjonariuszami i otoczeniem społecznym, będą wartości Banku oraz transparentna komunikacja.

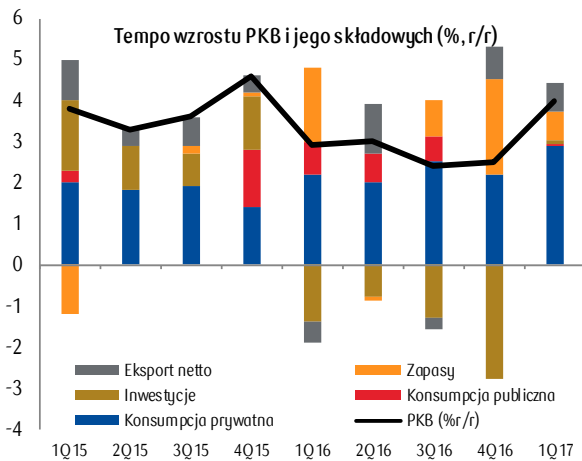
2. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI

Otoczenie makroekonomiczne
Sytuacja na rynku finansowym
Sytuacja polskiego sektora bankowego
Sytuacja polskiego sektora pozabankowego
Rynek ukraiński
Otoczenie regulacyjne
Czynniki, które będą miały wpływ na wyniki finansowe Grupy Kapitałowej Banku w II półroczu 2017 r.

2.1 OTOCZENIE MAKROEKONOMICZNE

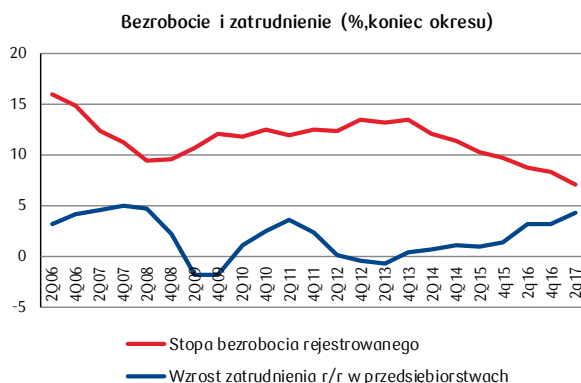
Czynniki makroekonomiczne kształtujące gospodarkę krajową w I półroczu 2017 roku:

• WYRAŹNE PRZYŚPIESZENIE WZROSTU GOSPODARCZEGO

Na podstawie miesięcznych wskaźników aktywności gospodarczej można szacować, że wzrost PKB w II kwartale 2017 roku wyniósł 3,7% r/r (vs. 4,0% r/r w I kwartale 2017 roku, przy czym zmiany dynamiki PKB między kwartałami 2017 roku były w dużej mierze odbiciem układu kalendarza, a nie wynikiem zmiany trendu) i był wyraźnie wyższy niż tempo wzrostu w trakcie 2016 roku. Wiodącą rolę we wzroście PKB nadal odgrywała konsumpcja prywatna, stymulowana przez ożywienie na rynku pracy i program 500+. Po głębokim spadku w trakcie 2016 roku, inwestycje wykazują symptomy ożywienia: wskazują na to m.in. wartość kosztorysowa nowo rozpoczętych inwestycji, wysoka aktywność leasingowa (inwestycje prywatne), odbicie produkcji budowlano-montażowej oraz wzrost wartości zaabsorbowanych środków z nowego budżetu UE (inwestycje publiczne).

• DALSZA POPRAWA SYTUACJI NA RYNKU PRACY

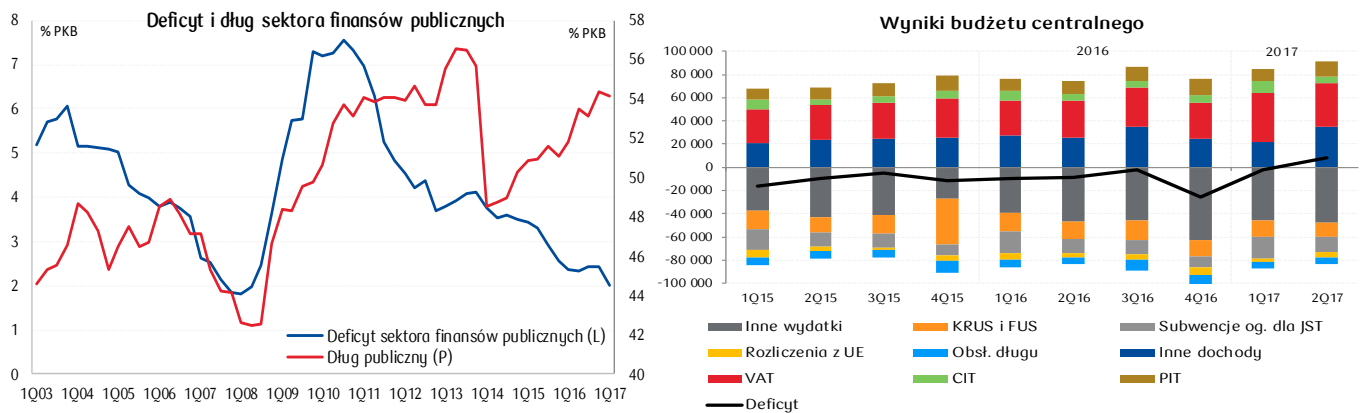
Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec czerwca obniżyła się do 7,1%, przy nieznacznym osłabieniu spadkowego trendu (do -1,6 pp r/r), co można wiązać z coraz większym niedoborem efektywnej podaży pracy. Rekordowo niskie bezrobocie oraz rekordowo wysoka liczba wakatów przekładają się stopniowo na przyspieszenie wzrostu płac (w sektorze przedsiębiorstw wyniósł on w okresie styczeń-czerwiec 2017 roku 4,6% r/r wobec 4,1% w całym 2016 roku), co poprawia sytuację finansową gospodarstw domowych.

• INFLACJA W GRANICY CELU NBP

Po wyraźnym wybicciu na przełomie roku (do 2,2% r/r w lutym) inflacja CPI wyhamowała do 1,5% r/r w czerwcu 2017 roku, utrzymując się przez całe pierwsze półrocze w ramach przedziału dopuszczalnych odchyżeń od celu NBP. Głównymi czynnikami mającymi wpływ na wahania inflacji CPI były ceny żywności i paliw. W tym samym czasie inflacja bazowa była w umiarkowanie wzrostowym trendzie. Odbicie dynamiki cen po deflacji w poprzednich latach nie było na tyle silne, aby wywołać wzmocnione oczekiwania rynku na podwyżki stóp procentowych NBP.

• REKORDOWA NADWYŻKA BUDŻETU PAŃSTWA

Na koniec czerwca budżet państwa odnotował nadwyżkę w wysokości 5,9 mld PLN, co jest najlepszym wynikiem w historii dla takiego okresu. Złożyły się na to: cykliczny wzrost dochodów, poprawa ściągalności podatków, zmiany/przesunięcia w harmonogramach płatności podatków, niska dynamika wydatków oraz rekordowa wypłata z zysku NBP. Deficyt fiskalny (wg ESA) w 1q17 obniżył się do 2% PKB z 2,4% PKB w 1q16 i był najniższy od 2008 r. W tym samym okresie dług publiczny (wg ESA) obniżył się do 54,1% PKB z 54,4% PKB na koniec 2016 r.

• STABILIZACJA POLITYKI PIENIĘŻNEJ

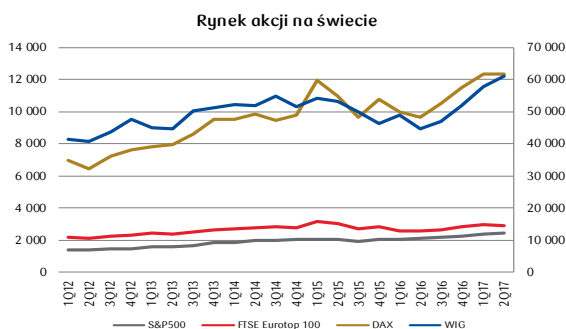
Stopy procentowe NBP:

- referencyjna – 1,50%
- redyskonta weksli – 1,75%
- lombardowa – 2,50%
- depozytowa – 0,50%

W I połowie 2017 roku Rada Polityki Pieniężnej nie zmieniła poziomu podstawowych stóp procentowych NBP, co przy jednoczesnym wyraźnym wzroście inflacji sprawiło, że realne stopy procentowe spadły do ujemnych poziomów. Ton wypowiedzi członków RPP, w tym Prezesa NBP, wskazuje, że stopy procentowe pozostaną na niezmiennym poziomie nie tylko do końca 2017 roku, ale również przez znaczną część 2018 roku.

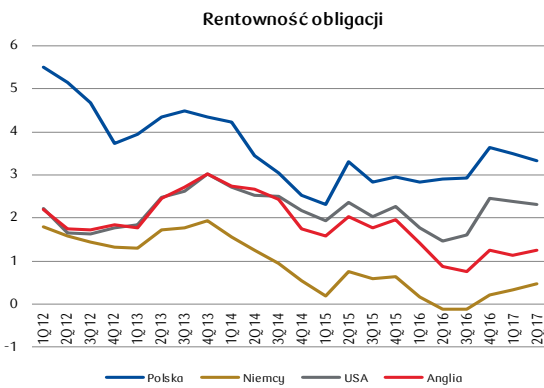
2.2 SYTUACJA NA RYNKU FINANSOWYM

RYNEK AKCJI

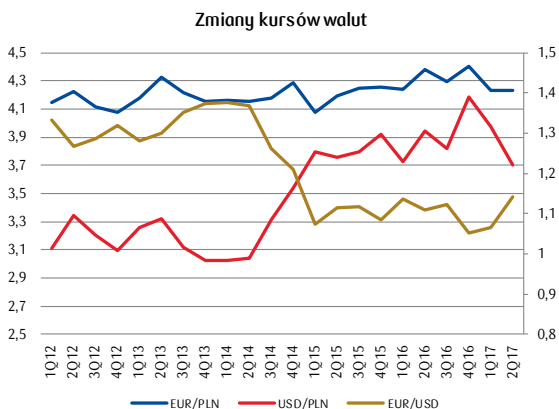
I półrocze 2017 roku okazało się bardzo zyskowne dla większości rynków akcji na świecie, w tym dla warszawskiej giełdy. Indeks WIG wzrósł o 18%, kontynuując znakomitą passę zapoczątkowaną w połowie listopada ubiegłego roku. Szczególnie udany był początek roku, podczas gdy w jego dalszej części obserwowaliśmy trend boczny. Hossę zawdzięczaliśmy kombinacji czynników globalnych (dobra sytuacja na międzynarodowych rynkach finansowych) oraz lokalnych (pozytywne dane z rodzimej gospodarki). Giełdy światowe rosły na fali przyspieszającego wzrostu gospodarczego, przy wstrzemięźliwej postawie większości banków centralnych, które sygnalizowały brak pośpiechu w zacieśnianiu polityki monetarnej. Podobnie było w Polsce - Rada Polityki Pieniężnej NBP tonowała spekulacje na temat podwyżek stóp procentowych, pomimo odbicia w inflacji i bardzo dobrej sytuacji ekonomicznej, co łącznie stworzyło korzystne warunki dla inwestycji w akcje.

RYNEK STOPY PROCENTOWEJ

Na krajowym rynku stopy procentowej w I połowie 2017 roku doszło do wyraźnego wypłaszczenia się krzywej dochodowości. Spread między tenorami 2-letnimi a 10-letnimi w przypadku rynku obligacji skarbowych zawężał się do 141 pb. na koniec czerwca 2017 roku wobec 160 pb. na koniec grudnia 2016 roku. Do wspomnianej zmiany doszło na skutek silniejszego spadku rentowności papierów o dłuższych terminach wykupu. Pozytywny wpływ na wyceny obligacji na krótkim końcu krzywej miały w kraju przede wszystkim spadające oczekiwania inflacyjne, niska presja płacowa, a także zapewnienia NBP utrzymania stóp procentowych bez zmian nawet w perspektywie końca 2018 roku. W efekcie doszło do spadku rentowności 2-letnich papierów skarbowych o 12 pb. do poziomu 1,91%. Dodatkowo wyceny obligacji w tenorach 5- i 10-letnim znalazły wsparcie w bardziej umiarkowanej retoryce głównych banków centralnych na świecie, wzroście ryzyka politycznego w Europie i globalnym spadku cen surowców, determinującym niższą presję inflacyjną na świecie. Mniejsze obawy przed podwyżkami stóp procentowych w USA skutkowały napływem kapitału globalnego na rynki wschodzące. W efekcie tych zmian doszło do nieznacznego spadku rentowności 10-letnich papierów skarbowych o 31 pb. do poziomu 3,33%.

RYNEK WALUTOWY

Dolar rozpoczął 2017 rok na poziomie 1,05 w stosunku do euro i w pierwszych dniach nowego roku osiągnął poziom 1,03. Przed dalszym umocnieniem uchroniły go wypowiedzi prezydenta USA D. Trumpa sugerujące, że amerykańska waluta jest „zbyt silna”. Do końca pierwszej połowy roku kurs EUR/USD stopniowo rósł pomimo dwóch podwyżek stóp procentowych w USA (marzec, czerwiec) i relatywnie jastrzębich komunikatów Fed zapowiadających m.in. zbliżające się rozpoczęcie redukcji bilansu. Przyczyniły się do tego: (1) poprawa klimatu politycznego w strefie euro w związku ze zwycięstwami wyborczymi partii głównego nurtu, (2) zmniejszenie wiary rynków finansowych w implementację zakładanego przez prezydenta USA D. Trumpa programu gospodarczego, (3) spekulacje odnośnie możliwości szybszej normalizacji polityki monetarnej w strefie euro w związku z wypowiedziami prezesa EBC M. Dragiego. W efekcie kurs EUR/USD na koniec czerwca 2017 roku kształtował się na poziomie 1,14. Złoty od początku roku znajdował się w trendzie aprecjacyjnym wobec euro w związku z poprawą nastrojów inwestycyjnych wobec rynków wschodzących pod wpływem solidnych danych ekonomicznych z Chin. W rezultacie kurs EUR/PLN, który w 2017 rok wszedł w okolice 4,40, pierwszą połowę 2017 roku zakończył na poziomie 4,23.

2.3 SYTUACJA POLSKIEGO SEKTORA BANKOWEGO

Wynik finansowy
 Sprawozdanie z sytuacji finansowej

WYNIK FINANSOWY

W 1 półroczu 2017 roku sektor bankowy wypracował zysk netto w wysokości 6,9 mld PLN, wobec 8,3 mld PLN w 1 półroczu 2016 r. Oznacza to wysoki spadek zysku netto o 17% r/r, który jednak w największym stopniu wynikał z efektu wysokiej bazy odniesienia – w czerwcu 2016 r. banki otrzymały przychody z tytułu transakcji Visa, których wpływ na zysk netto wyniósł ok. +2,0 mld PLN (2,5 mld PLN brutto). Wynikiem finansowym sektora bankowego sprzyjało korzystne otoczenie makroekonomiczne, w tym przyspieszenie tempa wzrostu gospodarczego oraz dobra sytuacja na rynku pracy.

Na wypracowany zysk netto sektora bankowego pozytywnie wpłynął silny wzrost wyniku odsetkowego (+11,1% r/r) oraz wyniku prowizyjnego (+9,0% r/r). Negatywnie natomiast oddziaływały głównie następujące czynniki:

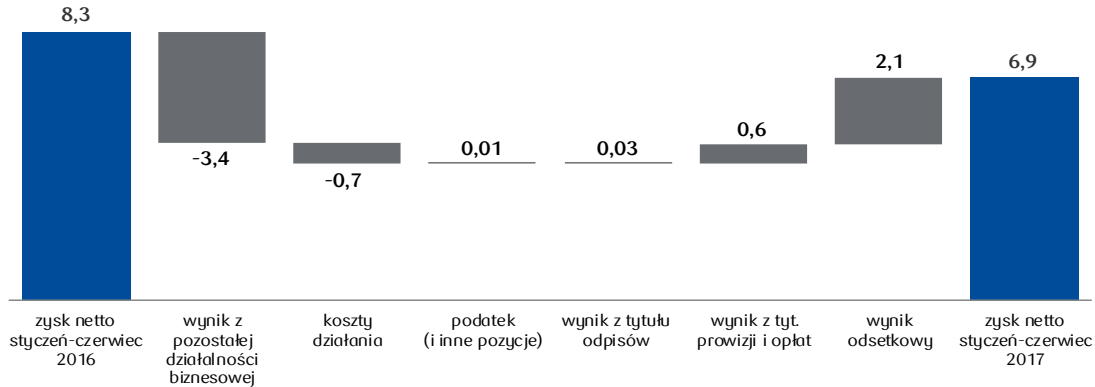
- zmniejszenie wyniku z pozostałej działalności biznesowej, przy wysokiej bazie odniesienia z 2016 roku (m.in. ww. wpływ zysków z transakcji Visa oraz sprzedaży spółek zależnych przez niektóre banki),

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA
ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

- regulacyjne, w tym związane z jednorazowym obciążeniem banków składką na Fundusz Przymusowej Restrukturyzacji (w 2016 roku wszystkie składki na rzecz BFG banki rozliczały liniowo) i wzrostem kosztu podatku bankowego (został wprowadzony w lutym 2016 roku).

Mimo sprzyjającego otoczenia makroekonomicznego, rentowność sektora bankowego (ROE⁴) nadal utrzymała się na relatywnie niskim poziomie i wyniosła 6,7% na koniec czerwca 2017 roku.

Zmiana zysku netto sektora bankowego (mld PLN)

Źródło: KNF, obliczenia PKO Banku Polskiego SA; koszty działania razem z podatkiem bankowym.

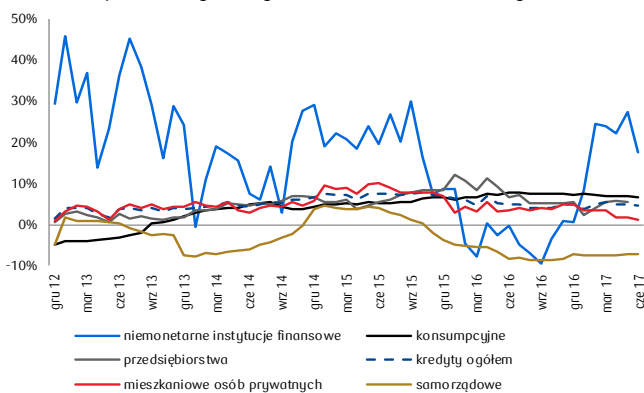
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

Utrzymujące się ożywienie gospodarcze tworzyło sprzyjające warunki dla stabilnego rozwoju działalności sektora bankowego. Suma bilansowa wzrosła na koniec czerwca 2017 roku do 1 750 mld PLN (+5,3% r/r wobec +7,0% r/r na koniec 2016 roku), czemu towarzyszyło stopniowe przyspieszenie tempa wzrostu wolumenu kredytów (po wyłączeniu wpływu efektu kursowego) oraz wyhamowujące tempo wzrostu depozytów.

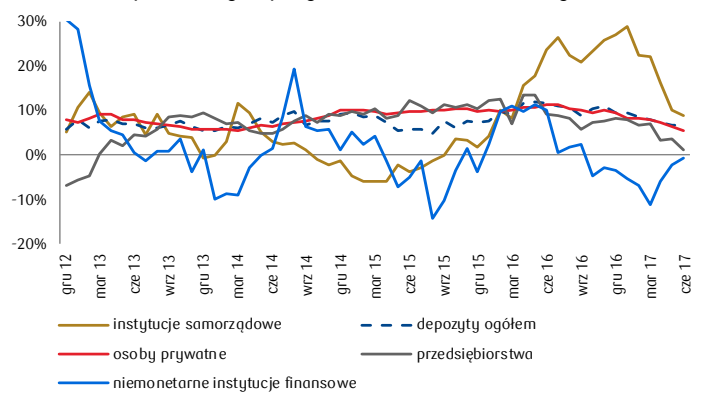
Dobra sytuacja finansowa gospodarstw domowych oraz niskie stopy procentowe wspierały wzrost zarówno wolumenu kredytów konsumpcyjnych (+6,7% r/r na koniec I półrocza 2017 roku w porównaniu do 7,3% r/r na koniec 2016 roku), jak i mieszkaniowych w PLN (+10,4% r/r wobec +10,5% r/r na koniec 2016 roku). Wzrost wolumenu kredytów konsumpcyjnych wspierała dodatkowo kontynuowana koncentracja banków na sprzedaży najbardziej rentownych produktów, w warunkach rosnących obciążeń regulacyjnych. Wyhamowanie tempa wzrostu kredytów mieszkaniowych osób prywatnych ogółem (1,1% r/r wobec 4,9% r/r na koniec 2016 roku) wynikało ze spadku wolumenu walutowych kredytów mieszkaniowych osób prywatnych⁵ (-11,5% r/r wobec -2,3% r/r na koniec 2016 roku).

Tempo wzrostu kredytów dla przedsiębiorstw przyspieszyło w I półroczu 2017 roku do 6,4% r/r (5,4% r/r na koniec 2016 roku), co może oznaczać wzrost popytu przedsiębiorstw na finansowanie zewnętrzne.

Tempo zmiany kredytów w sektorze bankowym (r/r)

Tempo zmiany depozytów w sektorze bankowym (r/r)

Źródło: NBP, obliczenia PKO Bank Polski SA

⁴ ROE – zysk netto za ostatnie 12 miesięcy do średnich kapitałów własnych za ostatnie 5 kwartałów.

⁵ Efekt aprecjacji r/r polskiej waluty, przy zaniechaniu udzielania kredytów walutowych przez większość banków i stopniowym spłaceniu pozostającego portfela.

W I półroczu 2017 roku obserwowane było wyhamowywanie tempa wzrostu depozytów osób prywatnych do 5,4% r/r (z 9,5% r/r na koniec 2016 roku), co wynikało zarówno z utrzymywania się relatywnie wysokiego tempa wzrostu konsumpcji prywatnej, jak i niskiego oprocentowania lokat bankowych, które skłaniało do poszukiwania alternatywnych form lokowania oszczędności (fundusze inwestycyjne, zakupy nieruchomości za gotówkę). Równocześnie, systematycznie rósł udział depozytów bieżących w strukturze depozytów osób prywatnych (56% wobec 53% na koniec 2016 roku), przy coraz niższej roli depozytów terminowych (44% wobec 47% na koniec 2016 roku). W I półroczu 2017 roku nastąpiło także istotne wyhamowanie tempa wzrostu depozytów przedsiębiorstw do 1,3% r/r (z 8,2% r/r na koniec 2016 roku), co może być związane z rosnącą aktywnością inwestycyjną.

Mimo wyhamowania na koniec I półrocza 2017 roku, tempo wzrostu depozytów w sektorze bankowym (6,7% r/r) nadal było wyższe niż tempo wzrostu kredytów (4,6% r/r), a nadwyżka depozytów nad kredytami zwiększyła się do 21 mld PLN wobec 15 mld PLN na koniec 2016 roku. Relacja kredyty/depozyty wyniosła 98,2% (98,7% na koniec 2016 roku).

2.4 SYTUACJA POLSKIEGO SEKTORA POZABANKOWEGO

RYNEK FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

W I półroczu 2017 roku aktywa krajowych funduszy inwestycyjnych wzrosły o 12,8 mld PLN do 271,9 mld PLN, co było rezultatem ich silnego przyrostu w I kwartale i lekkiego spadku w II kwartale 2017 roku. Sytuację na rynku funduszy inwestycyjnych kształtowała korzystana koniunktura na lokalnym rynku akcji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW), ustabilizowanie rentowności na rynku długu, historycznie niskie stopy zwrotu z lokat bankowych oraz zmiany w otoczeniu regulacyjnym.

W I półroczu 2017 roku indeks WIG wzrósł o 18%, co przełożyło się na dalszy wzrost realizowanych stóp zwrotu 12M z funduszy inwestycyjnych o dużej ekspozycji na polskie akcje. Większość głównych segmentów rynku funduszy detalicznych powiązanych z rynkiem polskich akcji realizowało stopy zwrotu 12M wielokrotnie przewyższające średnie oprocentowanie nowych depozytów bankowych. Determinowało to atrakcyjność instrumentów rynku funduszy inwestycyjnych, jako alternatywy dla lokowania oszczędności gospodarstw domowych na rynku bankowym i tym samym wpływało na wzrost udziału funduszy inwestycyjnych w ich oszczędnościach.

Przyrost aktywów funduszy inwestycyjnych w I półroczu 2017 roku był rezultatem przede wszystkim rosnących napływów netto środków osób fizycznych (+7,3 mld PLN wobec +4,8 mld PLN w II półroczu 2016 roku i +0,2 mld PLN w I półroczu 2016 roku), odpływu netto środków pozostałych inwestorów (-2,3 mld PLN) oraz dodatniego wyniku zarządzania (+6,9 mld PLN).

Silny napływ netto nowych środków osób fizycznych skutkowało wzrostem udziału ich aktywów w strukturze aktywów ogółem funduszy inwestycyjnych z 50,6% na koniec 2016 roku do 52,7% na koniec I półrocza 2017 roku.

RYNEK OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH

W I półroczu 2017 roku rynek OFE pozostawał pod wpływem poprawy sytuacji na rynku pracy, zmian regulacyjnych (w tym zmiany struktury portfela inwestycyjnego OFE) oraz poprawy koniunktury na GPW w Warszawie.

W I półroczu 2017 roku aktywa otwartych funduszy emerytalnych wzrosły do 174,7 mld PLN (+13,8%) wobec spadku w I półroczu 2016 roku (-4,0%). W strukturze aktywów OFE krajowe instrumenty udziałowe (głównie akcje) utrzymały dominującą stabilną pozycję (79,2%; wzrost o 0,6 p.p. r/r). Jednocześnie był kontynuowany spadek liczby uczestników OFE (-80 tys. do 16,3 mln).

RYNEK LEASINGOWY

W I półroczu 2017 roku rynek leasingu kontynuował dynamiczny rozwój, choć tempo jego wzrostu nieco wyhamowało. Zgodnie z danymi Związku Polskiego Leasingu, branża leasingowa sfinansowała aktywa o wartości 31,8 mld PLN, przy tempie wzrostu na poziomie 11,6% r/r (wobec wzrostu o 16,6% r/r na koniec 2016 roku).

Największy pozytywny wpływ na rozwój rynku leasingu miał leasing pojazdów osobowych, dostawczych i ciężarowych do 3,5 tony (tzw. pojazdy lekkie). Wartość sfinansowanych aktywów w tym segmencie wyniosła 14,1 mld PLN (+17,4% r/r), co stanowiło ok. 44% łącznego finansowania udzielonego przez firmy leasingowe.

Drugim, silnie rozwijającym się segmentem był leasing maszyn i urządzeń z wysokim, dwucyfrowym wzrostem (20,5% r/r), przy łącznej wartości nowych kontraktów na poziomie 8,1 mld PLN. Wysokiej dynamice wzrostu tego segmentu sprzyjała m.in. niska baza odniesienia z poprzedniego roku związana z ograniczonymi inwestycjami firm w warunkach niskiej absorpcji funduszy UE z perspektywy 2014-2020. W analizowanym okresie wzrosło również finansowanie nieruchomości (+11,1% r/r), jednak segment ten nadal odgrywał marginalną rolę w finansowaniu inwestycji przez branżę leasingową (1,2% łącznego finansowania udzielonego przez firmy leasingowe).

W I półroczu 2017 roku rynek leasingu odnotował natomiast regres w zakresie finansowania środków transportu ciężkiego (-2,4% r/r), przy wartości wyleasingowanych aktywów na poziomie 8,7 mld PLN. W tym segmencie najsilniej zmniejszyło się finansowanie autobusów (-11,9% r/r) oraz finansowanie powietrznych, wodnych i kolejowych środków transportu (-11,1% r/r).

RYNEK UBEZPIECZEŃ

W I kwartale 2017 roku główne trendy zmian na rynku ubezpieczeń były wynikiem zjawisk demograficznych skutkujących wzrostem r/r szkodowości produktów ochronnych w segmencie ubezpieczeń na życie (Dział I), poprawy r/r rentowności ubezpieczeń komunikacyjnych i niższego poziomu szkód powodowanych siłami natury w segmencie pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (Dział II). Na wynik zakładów ubezpieczeń, osiągną w ramach działalności inwestycyjnej, pozytywnie oddziaływała poprawa koniunktury na lokalnym rynku akcji.

Na koniec I kwartału 2017 roku wyniki finansowe sektora ubezpieczeń uległy bardzo silnemu rocznemu wzrostowi. Zysk netto wzrósł o 67,5% r/r, osiągając poziom 1 024 mln PLN. Był to efekt bardzo silnej poprawy zysku netto segmentu ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych (+539 mln PLN wobec 33 mln PLN w I kwartale 2016 roku) oraz spadku zysku netto zakładów ubezpieczeń na życie (485 mln PLN -16% r/r).

Zakłady ubezpieczeń odnotowały wzrost składki przypisanej brutto do 16 mld PLN (+18,4% r/r). Był to efekt przyrostu składki w obu segmentach rynku ubezpieczeń: +27,2% na rynku pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych i +6,5% na rynku ubezpieczeń na życie. Jednocześnie wzrosła wartość zarejestrowanych odszkodowań. W I kwartale 2017 roku zakłady ubezpieczeń odnotowały wyższe odszkodowania niż rok wcześniej (+17,6% r/r). Wzrost dotyczył zarówno segmentu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (+10,6% r/r), jak i segmentu ubezpieczeń na życie (+23,2% r/r).

Koszty działalności ubezpieczeniowej wzrosły r/r o 2,7%. Był to efekt wyższych r/r kosztów działalności ubezpieczeniowej segmentu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (+6,5%) oraz spadku r/r kosztów w segmencie ubezpieczeń na życie (-2,4%).

Na koniec I kwartału 2017 roku suma bilansowa zakładów ubezpieczeń ogółem wzrosła do 190 mld PLN (+4,9% r/r), z tego aktywa segmentu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych odnotowały wzrost o +8,8%, aktywa w segmencie ubezpieczeń na życie o +2,0%.

RYNEK FAKTORINGU

W I półroczu 2017 roku rynek faktoringu znajdował się na ścieżce dwucyfrowego wzrostu, choć tempo jego wzrostu wyhamowało. Potwierdzają to dane 22 firm faktoringowych, raportujących do Polskiego Związku Faktorów. Ich obroty osiągnęły poziom 83,6 mld PLN, co oznacza wzrost o 13,6% r/r (20,6% r/r na koniec 2016 roku). Rosnąca wśród firm świadomość korzyści płynących z faktoringu, rozwój przez banki oferty związanej z alternatywnymi wobec kredytów formami finansowania działalności, a także coraz lepsze dopasowanie ofert firm faktoringowych do potrzeb nawet najmniejszych podmiotów gospodarczych, przełożyły się na kontynuację trendu wzrostowego w zakresie liczby obsługiwanych klientów (+12,5% r/r do 8,1 tys.), a także liczby finansowanych faktur (+17,4% r/r do ok. 4 mln).

Klienci firm faktoringowych przede wszystkim korzystali z faktoringu krajowego pełnego (bez regresu). W tym segmencie obroty wzrosły o 25,1% r/r do poziomu 37,8 mld PLN, co stanowiło ok. 45% łącznych obrotów. Wysoki udział w strukturze rynku dotyczył również faktoringu krajowego niepełnego (z regresem), dla którego obroty wyniosły 27,5 mld PLN (+5,2% r/r).

Niższym zainteresowaniem przedsiębiorców cieszyła się natomiast oferta dotycząca faktoringu eksportowego przy obrotach na poziomie 17,5 mld PLN (+7,1% r/r). Nadal utrzymał się marginalny udział faktoringu importowego w strukturze rynku (1,0%).

2.5 RYNEK UKRAIŃSKI

SYTUACJA GOSPODARCA

W I kwartale 2017 roku PKB Ukrainy wzrósł o 2,5% r/r, znajdując się już pod wpływem wprowadzonej (nieformalnie w lutym 2017 roku, a formalnie 15 marca 2017 roku) blokady handlowej Donbasu. W analizowanym okresie wyraźnie obniżyła się dynamika produkcji przemysłowej (3,6% w IV kwartale 2016 roku do -0,6% w I kwartale i -2,5% r/r przeciętnie w okresie kwiecień-maj), implikując, że dynamika PKB w II kwartale obniżyła się, nawet pomimo wyraźnego przyspieszenia dynamiki sprzedaży detalicznej. Ożywienie konsumpcji wynikało przede wszystkim ze wzrostu wynagrodzeń realnych na skutek podwyższenia płacy minimalnej (z 1 500 do 3 200 UAH) od stycznia 2017 roku oraz spadku inflacji. Realna dynamika wynagrodzeń oscylowała w pierwszym półroczu 2017 roku wokół 20% r/r.

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA
ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU**

Poprawa sytuacji w gospodarce, wzrost wynagrodzeń oraz transfery z podległych spółek przyczyniły się do wygosparowania przez sektor finansów publicznych rekordowej nadwyżki po maju 2017 roku (49,8 mld UAH, 2,0% PKB). Dług publiczny (wraz z gwarancjami) spadł do 78% PKB z 81% PKB na koniec 2016 roku. Jednocześnie wciąż mała udział banku centralnego w strukturze posiadanych papierów skarbowych na korzyść banków komercyjnych.

Inflacja CPI ustabilizowała się w przedziale 12-16% r/r (15,6% w czerwcu 2017 roku), przy czym zwiększona zmienność cen wynikała wciąż z działań regulacyjnych. Inflacja bazowa pozostawała stabilna, w okolicach 6-7% r/r. Po osłabieniu w styczniu 2017 roku, hrywna umacniała się wobec dolara amerykańskiego i kurs USDUAH skończył półrocze 2017 roku na poziomie 26,08 wobec 27,10 na koniec 2016 roku. Umocnienie hrywny oraz stabilizacja inflacji bazowej umożliwiły NBU dokonanie kolejnych obniżek stóp procentowych (13 kwietnia z 14,0% do 13,0% oraz 25 maja do 12,5%).

UKRAIŃSKI SEKTOR BANKOWY

Zgodnie z danymi NBU, liczba banków prowadzących działalność operacyjną na Ukrainie spadła w maju 2017 roku do 90 (wobec 96 w grudniu i 102 w czerwcu 2016 roku).

Wartość aktywów ogółem w ukraińskim systemie bankowym pozostała stabilna w ciągu pierwszych pięciu miesięcy roku na poziomie ok. 1,25 bln UAH. Do 151,1 ze 123,8 mld UAH wzrosły kapitały własne, stanowiąc na koniec maja 2017 roku 12,1% sumy bilansowej wobec 9,9% na koniec grudnia 2016 roku.

W okresie styczeń-maj 2017 roku spadł wolumen kredytów (o 23,4 mld UAH do 1.002,7 mld UAH). W omawianym okresie zmniejszeniu ulegały zarówno kredyty dla przedsiębiorstw (-34,3 mld UAH), jak i gospodarstw domowych (-3,5 mld UAH), przy wzroście kredytów dla nierezydentów. O 17,6 mld UAH do 870,8 mld UAH wzrosła w omawianym okresie wartość depozytów banków, przy spadku wolumenu depozytów walutowych o 13,2 mld UAH. Głównym motorem wzrostu depozytów był sektor publiczny. Współczynnik LtD spadł do 115,1% na koniec maja 2017 roku ze 120,3% w grudniu 2016 roku.

Po zmianie klasyfikacji nieobsługiwanych kredytów ich udział w ogóle kredytów wynosi 56,4% (wzrost wobec wcześniej publikowanych wartości w okolicach 22% wynika m.in. z gwałtownego zwiększenia odpisów na niespłacone kredyty w znacjonalizowanym Privatbanku). W tym samym okresie poprawiły się wskaźniki ROA (1,3% vs -12,6%) oraz ROE (11,7% vs -116,7%). Współczynnik adekwatności kapitałowej sektora wynosił na koniec czerwca 2017 roku 12,4% (wymagane 10%) vs 12,7% na koniec grudnia i 12,5% na koniec czerwca 2016 r.

2.6 OTOCZENIE REGULACYJNE

Na sytuację finansową i organizacyjną Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w I półroczu 2017 roku miały wpływ m.in.:

OBCIĄŻENIA NA RZECZ SYSTEMU GWARANTOWANIA DEPOZYTÓW

Uchwały nr 64/2016, 67/2016 i 15/2017 Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG), określające na 2017 rok:

- zasady i terminy płatności składek na fundusz gwarancyjny banków,
 - wysokość stawki funduszu ochrony środków gwarantowanych,
- oraz wprowadzające nowe obciążenie tj. składkę na funduszu przymusowej restrukturyzacji banków.

Wpływ na wzrost kosztów działania banków, w tym poprzez rozliczenie w I kwartale 2017 roku całorocznej składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków.

WYMOGI OSTROŻNOŚCIOWE

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, standardy techniczne EBA oraz zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), m.in. podwyższające wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR na 2017 rok do 80% z 70% w 2016 roku.

Wpływ na bazę kapitałową banków, nadzorcze normy ostrożnościowe, aktywność biznesową banków.

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Rekomendacja C Komisji Nadzoru Finansowego (Dz. Urz. KNF 2016, poz. 15), zmieniająca od 1 stycznia 2017 roku zasady zarządzania ryzykiem koncentracji kredytów w bankach uniwersalnych i hipotecznych.

Wpływ na zarządzanie ryzykiem kredytowym, rynkowym, operacyjnym i płynności w bankach.

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA
ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU**

SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ, ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szacowania kapitału wewnętrznego (Dz.U. 2017, poz. 637).

Wpływ na organizację systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

PROGRAM DE MINIMIS

Nowelizacja (Dz.U. 2016, poz. 1471) rozporządzenia Ministra Finansów dotyczącego udzielania przez Bank Gospodarstwa Krajowego pomocy *de minimis* w formie gwarancji spłaty kredytów, przedłużająca do dnia 31 grudnia 2017 roku funkcjonowanie Programu de minimis na 2017 rok.

Wpływ na poziom akcji kredytowej dla małych i średnich firm.

KREDYTY MIESZKANIOWE

- Rekomendacja S KNF dotycząca ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (Dz.Ur. KNF 2013, poz. 23), zwiększająca od 1 stycznia 2017 roku wymóg wkładu własnego kredytobiorcy z 15% do 20%,
- Ustawa o pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi (Dz.U. 2015, poz. 1865 z późn. zm) określająca maksymalny limit środków wsparcia z tytułu dofinansowania w ramach Programu Mieszkanie dla Młodych w 2017 roku,
- przygotowanie do wdrożenia od 22 lipca 2017 roku ustawy o kredycie hipotecznym oraz nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz.U. 2017, poz. 819), określającej w szczególności zasady i tryb zawierania umów o kredyt hipoteczny.

Wpływ na poziom akcji kredytowej, dochody odsetkowe oraz przychody z tytułu prowizji i opłat banków.

Koszty wdrożenia.

FARMY WIATROWE

Ustawa o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016, poz. 925) oraz ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. 2016, poz. 961), które negatywnie oddziałują na kondycję finansową farm wiatrowych, także poprzez skutki podatkowe.

Wpływ na jakość portfela kredytowego oraz poziom rezerw z tytułu utraty wartości.

PŁATNOŚCI PRZEZ RACHUNEK BANKOWY

Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. 2015, poz. 584 z późn.zm.), obniżająca od 1 stycznia 2017 roku limit wartości transakcji między przedsiębiorcami dokonywanych za pośrednictwem rachunku płatniczego z 15 tys. EUR do 15 tys. PLN.

Wpływ na poziom depozytów klientów korporacyjnych.

OPODATKOWANIE FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

Nowelizacja ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. 2016, poz. 1926) na mocy której od 1 stycznia 2017 roku podatkiem CIT została objęta część funduszy inwestycyjnych zamkniętych.

Wpływ na poziom aktywów funduszy inwestycyjnych i wyniki finansowe TFI.

OGRANICZENIA DZIAŁALNOŚCI OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH (OFE)

Ustawa o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz.U.2013, poz. 1717) wprowadzająca od 1 stycznia 2017 roku ograniczenie zaangażowania OFE w akcje spółek krajowych (do 15% z 35% w 2016 roku).

Wpływ na poziom aktywów, modele biznesowe i wyniki finansowe OFE.

Na działalność i wyniki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego oddziaływały w I półroczu 2017 roku nowe rozwiązania prawne wprowadzone na Ukrainie (gdzie funkcjonuje m.in. spółka zależna KREDOBANK SA), w tym:

OBNIŻENIE PODSTAWOWYCH STÓP PROCENTOWYCH

Uchwały Zarządu banku centralnego Ukrainy (NBU) nr 232/2017 i 318/2017 obniżające odpowiednio od 14 kwietnia 2017 r. stopę dyskontową o 1 p.p. do 14%, a od 26 maja 2017 r. o 0,5 p.p. do 12,5%.

Wpływ na działalność biznesową i wynik odsetkowy.

ROZLICZENIA GOTÓWKOWE

Postanowienie NBU nr 407/2016 zmniejszające od 3 stycznia 2017 roku maksymalną kwotę rozliczeń gotówkowych dokonywanych między osobami fizycznymi a przedsiębiorstwami z 150 tys. UAH do 50 tys. UAH.

Wpływ na poziom depozytów klientów i dochodów banków.

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA
ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU**

GOSPODARKA WALUTOWA

- Postanowienie NBU nr 7/2016 zwiększające od 9 lutego 2017 roku limit zakupów walut obcych na rynku międzybankowym, - Postanowienie NBU nr 13/2017, 14/2017, 15/2017, 19/2017, 30/3017, 33/2017, 41/2017, 44/2017 m.in. liberalizujące zasady obrotu walutowego przez osoby fizyczne i prawne.	Wpływ na działalność biznesową banków, zarządzanie pozycją walutową i poziom ryzyka.
--	--

WYMOGI KAPITAŁOWE

Uchwała nr 313/2015 Zarządu NBU, podwyższająca na 2017 rok minimalny wymóg adekwatności kapitałowej do 7%.	Wpływ na bazę kapitałową, nadzorcze normy ostrożnościowe, działalność biznesową banków.
--	---

WSPÓŁPRACA Z POŚREDNIKAMI

Postanowienie NBU nr 50/2017 regulujące zasady współpracy banków z pośrednikami kredytowymi.	Wpływ na działalność biznesową banków oraz poziom ryzyka.
--	---

2.7 CZYNNIKI, KTÓRE BĘDĄ MIAŁY WPŁYW NA WYNIKI FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU W II PÓŁROCZU 2017 R.

Na działalność Grupy Kapitałowej Banku w II połowie 2017 roku będą miały wpływ następujące uwarunkowania zewnętrzne:

- utrzymanie korzystnej koniunktury w globalnej gospodarce, w tym zwłaszcza w strefie euro i w Niemczech,
- dalsze zacieśnianie polityki pieniężnej w Stanach Zjednoczonych i możliwe rozpoczęcie normalizacji polityki pieniężnej przez Europejski Bank Centralny,
- niepewność związana z ostatecznym kształtem brexitu,
- niepewność polityczna w Europie (perspektywa wyborów w Niemczech i we Włoszech w otoczeniu silnych ruchów eurosceptycznych),
- realizacja scenariusza miękkiego lądowania w Chinach,
- rosnąca absorpcja funduszy unijnych i ożywienie aktywności inwestycyjnej w sektorze prywatnym,
- dobre nastroje konsumentów i dalszy wzrost realnych dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych,
- wzrost napięć na rynku pracy wynikający z silnego popytu na pracę i ograniczeń podaży (czynniki demograficzne, obniżenie wieku emerytalnego) i prowadzący do wzmocnienia dynamiki wynagrodzeń (a więc rosnących kosztów pracy) i ryzyka niedoborów pracowników w części branż,
- stabilizacja inflacji CPI w okolicy dolnego przedziału odchyień od celu inflacyjnego,
- stabilizacja stóp procentowych NBP co najmniej do połowy 2018 roku,
- spadek dynamiki depozytów i wzrost popytu na kredyty, w szczególności dla przedsiębiorstw,
- sytuacja polityczno-gospodarcza Ukrainy,
- ryzyko regulacyjne, w szczególności wynikające z rozwiązania kwestii kredytów walutowych, wdrożenie ustawy o kredycie hipotecznym oraz nadzorce nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami obowiązującej od dnia 22 lipca 2017 roku, regulacje dotyczące kredytów hipotecznych w walutach obcych (również we franku szwajcarskim), które wpłyną na podniesienie wymogów kapitałowych dla banków posiadających takie kredyty ze względu na zwiększenie ryzyka i ustalenie minimalnego parametru LGD.

3. WYNIKI FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA⁶

Podstawowe wskaźniki
 Skonsolidowany rachunek zysków i strat
 Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

3.1 PODSTAWOWE WSKAŹNIKI FINANSOWE

Wyniki osiągnięte przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA w I półroczu 2017 roku pozwoliły na ukształtowanie się głównych wskaźników efektywności finansowej na poziomach przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 2. Wskaźniki finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

	30.06.2017	30.06.2016	Zmiana (p.p.)
ROA netto (wynik finansowy netto/średni stan aktywów)*	1,0%	1,1%	-0,1
ROE netto (wynik finansowy netto/średni stan kapitałów własnych)*	8,4%	9,2%	-0,8
C/I (wskaźnik kosztów do dochodów)*	47,9%	53,1%	-5,2
Marża odsetkowa (wynik odsetkowy/średni stan aktywów oprocentowanych)*	3,2%	3,1%	0,1
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości**	5,7%	6,5%	-0,8
Koszt ryzyka***	-0,74%	-0,70%	-0,04
Łączny współczynnik kapitałowy (fundusze własne/łączny wymóg kapitałowy*12,5)	16,85%	15,21%	1,64

* Pozycje rachunku zysków i strat przyjęte do obliczenia wskaźników ujmują okres 4 ostatnich kwartałów (ujęcie roczne), natomiast pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej ujmują średnią z 5 ostatnich wartości kwartalnych o odpowiednich pozycji aktywów i pasywów.

** Obliczony poprzez podzielenie wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości przez wartość bilansową kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto.

*** Obliczony poprzez podzielenie wyniku z tytułu odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom za okres 12 m-cy przez średnie saldo kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto na początku i na końcu okresu sprawozdawczego oraz pośrednich okresów kwartalnych

3.2 SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

Wynik z tytułu odsetek
 Wynik z prowizji i opłat
 Wynik pozostały
 Ogólne koszty administracyjne
 Podatek bankowy
 Wynik z tytułu odpisów

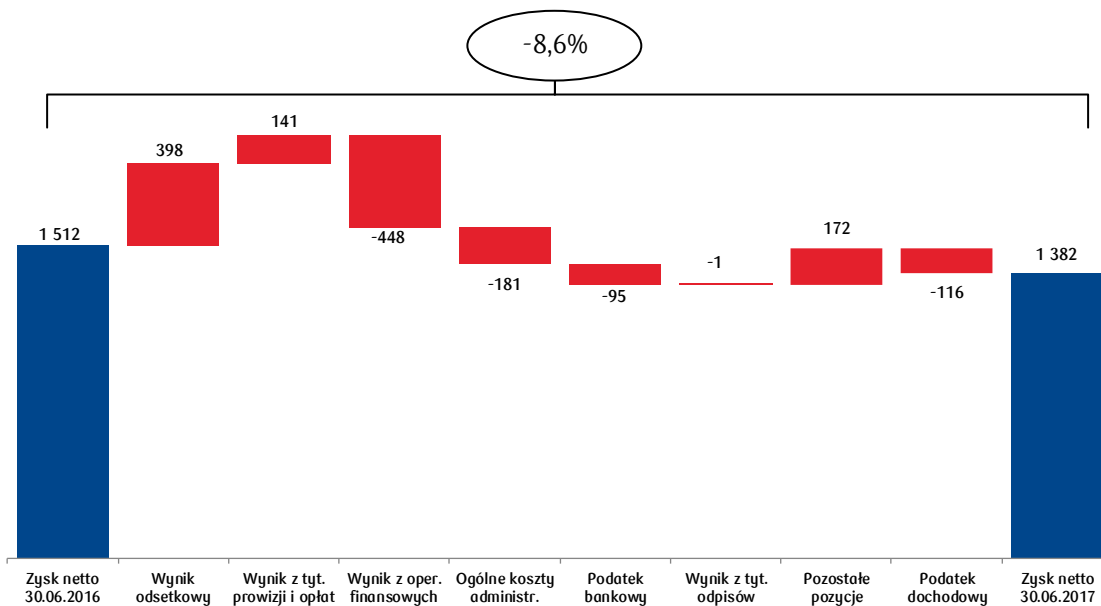
Skonsolidowany zysk netto Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA uzyskany w pierwszej połowie 2017 roku wyniósł 1 382 mln PLN i był o 130 mln PLN niższy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego.

Na zmianę wyniku w ujęciu rocznym miały w szczególności wpływ następujące zdarzenia:

- rozliczenie w czerwcu 2016 roku transakcji przejęcia spółki *Visa Europe Limited* przez spółkę *Visa Inc.*, która wpłynęła na wynik netto Banku w wysokości ok. 338 mln PLN,
- ujęcie w I kwartale 2017 roku całości rocznej składki na Fundusz Przymusowej Restrukturyzacji w wysokości 209 mln PLN,
- nieporównywalność obciążeń związanych z podatkiem bankowym ze względu na jego wprowadzenie od 1 lutego 2016 roku.

⁶ W niniejszym rozdziale ewentualne różnice w sumach, udziałach i dynamikach wynikają z zaokrąglenia kwot do milionów złotych oraz zaokrąglenia udziałów procentowych w strukturach do jednego miejsca dziesiętnego.

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA
ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

W rachunku wyników Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za I półrocze 2017 rok suma pozycji dochodowych wyniosła 6 101 mln PLN i była o 270 mln PLN, tj. o 4,6% wyższa niż w analogicznym okresie 2016 roku, głównie w efekcie wzrostu wyniku odsetkowego i prowizyjnego, przy spadku wyniku z inwestycyjnych papierów wartościowych oraz wzroście ogólnych kosztów administracyjnych.

Tabela 3. Rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01-30.06.2017	01.01-30.06.2016	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Przychody z tytułu odsetek	5 313	4 852	461	9,5%
Koszty z tytułu odsetek	-1 153	-1 090	-63	5,8%
Wynik z tytułu odsetek	4 160	3 762	398	10,6%
Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 890	1 755	135	7,7%
Koszty z tytułu prowizji i opłat	-447	-453	6	-1,3%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 443	1 302	141	10,8%
Przychody z tytułu dywidend	11	9	2	22,2%
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	13	-14	27	x
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	1	476	-475	-99,8%
Wynik z pozycji wymiany	223	203	20	9,9%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	250	93	157	2,7x
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	-783	-782	-1	0,1%
Ogólne koszty administracyjne	-2 938	-2 757	-181	6,6%
Podatek od niektórych instytucji finansowych	-464	-369	-95	x
Wynik z działalności operacyjnej	1 916	1 923	-7	-0,4%
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i współzależnych	11	11	0	0,0%
Zysk brutto	1 927	1 934	-7	-0,4%
Podatek dochodowy	-541	-425	-116	27,3%
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	1 386	1 509	-123	-8,2%
Zyski (straty) udziałowców niesprawujących kontroli	4	-3	7	x
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	1 382	1 512	-130	-8,6%

WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK

Uzyskany w I półroczu 2017 roku wynik odsetkowy wyniósł 4 160 mln PLN i był o 398 mln PLN wyższy niż w I półroczu 2016 roku. Poprawa wyniku odsetkowego determinowana była wzrostem przychodów związanym z przyrostem portfela kredytowego i portfela papierów wartościowych, przy nieznacznym wzroście kosztów odsetkowych.

Tabela 4. Przychody i koszty odsetkowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2017	01.01- 30.06.2016	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Przychody odsetkowe z tytułu:	5 313	4 852	461	9,5%
Kredytów i innych należności udzielonych bankom	63	54	9	16,7%
Kredytów i pożyczek udzielonych klientom	4 446	4 068	378	9,3%
Papierów wartościowych	661	545	116	21,3%
Pochodnych instrumentów zabezpieczających	143	182	-39	-21,4%
Inne	0	3	-3	x
Koszty odsetkowe z tytułu:	-1 153	-1 090	-63	5,8%
Zobowiązań wobec banków	-79	-39	-40	2x
Zobowiązań wobec klientów	-810	-795	-15	1,9%
Własnej emisji papierów dłużnych i zobowiązań podporządkowanych	-215	-195	-20	10,3%
Inne*	-49	-61	12	-19,7%
Wynik z tytułu odsetek	4 160	3 762	398	10,6%

* W tym: koszty od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży, aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz aktywów finansowych włączonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

W I półroczu 2017 roku przychody odsetkowe wyniosły 5 313 mln PLN i w porównaniu z ubiegłym rokiem były wyższe o 461 mln PLN w głównej mierze w efekcie wzrostu:

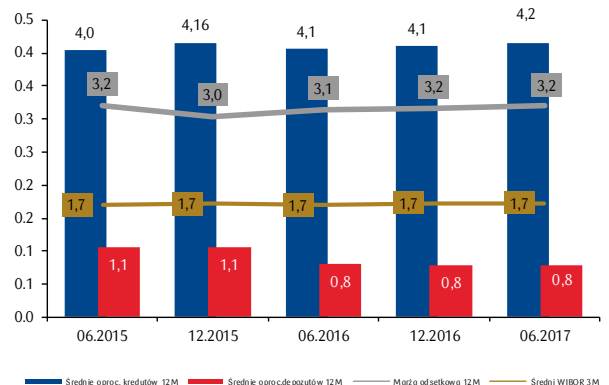
- przychodów z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom o 378 mln PLN r/r będący efektem wzrostu portfela kredytowego brutto o 6,4%, zarówno kredytów gospodarczych, mieszkaniowych i konsumpcyjnych, jak i portfela należności leasingowych,
- przychodów z tytułu papierów wartościowych o 116 mln PLN r/r determinowany wzrostem średniego wolumenu papierów wartościowych (głównie obligacji Skarbu Państwa).

Koszty odsetkowe wyniosły w I półroczu 2017 roku 1 153 mln PLN i w ujęciu rocznym wzrosły o 5,8%, co było w głównej mierze efektem wzrostu:

- kosztów z tytułu zobowiązań wobec banków o 40 mln PLN r/r dotyczących obsługi kredytów otrzymanych od instytucji finansowych,
- kosztów z tytułu zobowiązań wobec klientów o 15 mln PLN r/r, determinowany wzrostem wolumenu depozytów,
- kosztów własnej emisji w wyniku zwiększenia wolumenu emitowanych przez Bank Hipoteczny SA listów zastawnych oraz obligacji własnych.

Marża odsetkowa wzrosła o ok. 0,1 p.p. r/r do poziomu 3,2% na koniec czerwca 2017 roku. Średnie aktywa oprocentowane wzrosły o 7,0% r/r (gł. portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz papierów wartościowych), natomiast zannualizowany wynik odsetkowy wzrósł o 9,6%, głównie za sprawą wyższych przychodów odsetkowych od kredytów i papierów wartościowych (efekt wzrostu wolumenu i rentowności), przy stabilnym poziomie kosztów odsetkowych.

Na koniec czerwca 2017 roku średnie oprocentowanie kredytów PKO Banku Polskiego SA wyniosło 4,2%, a średnie oprocentowanie depozytów ogółem ukształtowało się na poziomie 0,8%, wobec odpowiednio 4,1% i 0,8% w I półroczu 2016 roku.

WYNIK Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT

Wynik z tytułu prowizji i opłat w I półroczu 2017 roku wyniósł 1 443 mln PLN i był o 141 mln PLN wyższy niż w analogicznym okresie ubiegłego roku, na co złożyły się wyższe o 135 mln PLN przychody prowizyjne oraz niższe o 6 mln PLN koszty prowizyjne.

Tabela 5. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2017	01.01- 30.06.2016	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Przychody z tytułu prowizji i opłat z tytułu:	1 890	1 755	135	7,7%
kart płatniczych i kredytowych	521	503	18	3,6%
obsługi rachunków bankowych	434	438	-4	-0,9%
udzielonych kredytów i pożyczek	306	306	0	0,0%
obsługi funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	274	216	58	26,9%
operacji kasowych	50	50	0	0,0%
obsługi masowych operacji zagranicznych	50	41	9	22,0%
działalności maklerskiej i organizacji emisji	100	66	34	51,5%
oferowania produktów ubezpieczeniowych	44	5	39	8,8x
sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	3	5	-2	-40,0%
produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych	39	51	-12	-23,5%
innych*	69	74	-5	-6,8%
Koszty z tytułu prowizji i opłat z tytułu:	-447	-453	6	-1,3%
działalności kartowej	-284	-285	1	-0,4%
prowizji poniesionych na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów	-37	-33	-4	12,1%
kontroli inwestycji budowlanych i wyceny nieruchomości	-21	-20	-1	5,0%
usług rozliczeniowych	-17	-18	1	-5,6%
prowizji za usługi operacyjne banków	-10	-9	-1	11,1%
wysyłki SMS	-10	-7	-3	42,9%
zarządzania aktywami	-8	-8	0	0,0%
opłat poniesionych przez Dom Maklerski	-11	-7	-4	57,1%
innych	-49	-66	17	-25,8%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 443	1 302	141	10,8%

*m.in. prowizje z tytułu zleceń klientowskich, usług powierniczych, gwarancji i akredytów

Poziom wyniku prowizyjnego był w głównej mierze determinowany przez:

- wyższe przychody prowizyjne z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych oraz funduszy emerytalnych o 58 mln PLN r/r, będące efektem większego zainteresowania klientów tą formą oszczędzania, będącą alternatywą dla niskich stóp procentowych, co przełożyło się w szczególności na wzrost prowizji za sprzedaż i odkupienia FI oraz prowizji za zarządzanie, przy ponad 17% r/r wzroście wartości aktywów FI,
- wzrost przychodów z działalności maklerskiej i organizacji emisji o 34 mln PLN r/r, determinowany wzrostem prowizji z tytułu obrotu giełdowego, będącego efektem poprawy koniunktury na GPW i wzrostu aktywności klientów DM zarówno w segmencie klienta detalicznego, jak i korporacyjnego – wartość obrotów DM na rynku wtórnym akcji w I półroczu 2017 roku stanowiła 16% obrotów rynku, a po eliminacji pośrednictwa w sprzedaży akcji Pekao 9,8% vs 8,2% w I półroczu 2016 roku. Ponadto nastąpił wzrost prowizji z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji obligacji Skarbu Państwa w efekcie wzrostu zainteresowania klientów tą formą inwestowania,
- wzrost prowizji z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych o 39 mln PLN r/r, głównie w efekcie wzrostu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, w związku z przejściem spółki leasingowej
- wzrost o 18 mln PLN r/r wyniku z tytułu kart płatniczych i kredytowych, w efekcie większej liczby kart oraz wyższej transakcyjności bezgotówkowej.

WYNIK POZOSTAŁY

W I półroczu 2017 roku wynik pozostały wyniósł 498 mln PLN i spadł w ujęciu rocznym o 269 mln PLN. Poziom wyniku pozostałego był w głównej mierze determinowany przez:

- spadek wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych o 475 mln PLN r/r, determinowany efektem bazy – w czerwcu 2016 roku nastąpiło rozliczenie transakcji przejęcia spółki *Visa Europe Limited* przez spółkę *Visa Inc.*, która wpłynęła na wynik w wysokości 418 mln PLN,
- poprawę wyniku na pozostałej działalności operacyjnej o 157 mln PLN, głównie jako efekt zakończenia realizacji projektu deweloperskiego i rozpoczęciem przekazywania lokali klientom w jednej ze spółek Grupy Kapitałowej, rozwoju działalności spółek ubezpieczeniowych (PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA oraz PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA) oraz wyższej kontrybucji działalności leasingowej.

Tabela 6. Wynik pozostały Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2017	01.01- 30.06.2016	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Przychody z tytułu dywidend	11	9	2	22,2%
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	13	-14	27	x
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	1	476	-475	-99,8%
Wynik z pozycji wymiany	223	203	20	9,9%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	250	93	157	2,7x
Wynik pozostały	498	767	-269	-35,1%

OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE

W I półroczu 2017 roku ogólne koszty administracyjne wyniosły 2 938 mln PLN i były wyższe o 6,6% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku.

Ich poziom był determinowany w głównej mierze przez:

- wzrost składek i wpłat na BFG o 86 mln PLN r/r, tj. 39,3%, związany z zastąpieniem dotychczasowych opłat (obowiązkowej i ostrożnościowej) składkami na finansowanie systemu gwarantowania depozytów oraz na finansowanie przymusowej restrukturyzacji, kalkulowanych wg nowych metodologii oraz efektem ujęcia rocznej opłaty na finansowanie przymusowej restrukturyzacji w całości w pierwszym kwartale 2017 roku,
- wzrost kosztów świadczeń pracowniczych o 82 mln PLN, tj. o 5,9%,
- wzrost kosztów amortyzacji o 26 mln PLN, tj. 6,6%, przy spadku kosztów rzeczowych i podatków o 13 mln PLN, tj. o 1,7%.

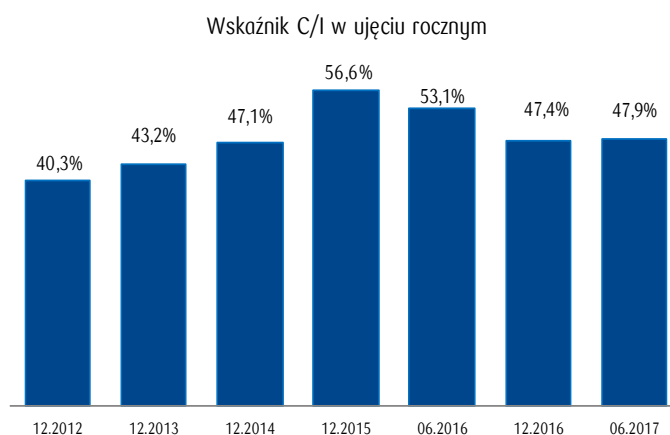
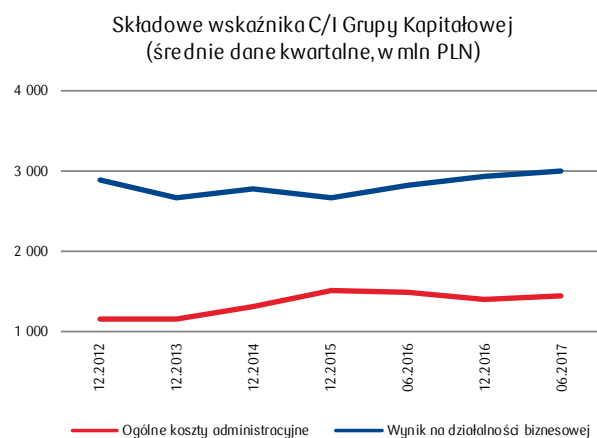
Wg stanu na dzień 30 czerwca 2017 roku zatrudnienie w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wynosiło 28 825 etatów, co oznacza spadek o 42 etaty r/r.

Tabela 7. Ogólne koszty administracyjne Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2017	01.01- 30.06.2016	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Świadczenia pracownicze	-1 482	-1 400	-82	5,9%
Koszty rzeczowe	-691	-709	18	-2,5%
Amortyzacja	-420	-394	-26	6,6%
Składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG)	-305	-219	-86	39,3%
Podatki i opłaty	-40	-35	-5	14,3%
Razem	-2 938	-2 757	-181	6,6%

Na koniec czerwca 2017 roku efektywność działania Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA mierzona wskaźnikiem C/I w ujęciu rocznym ukształtowała się na poziomie 47,9% i poprawiła się o 5,2 p.p. r/r, zarówno za sprawą poprawy wyniku na działalności biznesowej (+6,5% r/r), jak i dzięki spadkowi poziomu poniesionych kosztów administracyjnych (-4,0% r/r).

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

PODATEK OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH

Od 1 lutego 2016 roku na mocy ustawy banki i inne instytucje finansowe zobowiązane są do zapłaty podatku od niektórych instytucji finansowych. Obciążenie Grupy Kapitałowej Banku z tytułu tego podatku wyniosło w I półroczu 2017 roku 464 mln PLN, z czego przeważająca część przypadła na PKO Bank Polski SA (450 mln PLN). PKO Bank Polski SA pozostaje największym płatnikiem tego podatku w sektorze bankowym.

WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI I REZERW

W I półroczu 2017 roku wynik z odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości i rezerw ukształtował się na zbliżonym poziomie w porównaniu do I półrocza 2016 roku i wyniósł (-)783 mln PLN.

Tabela 8. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

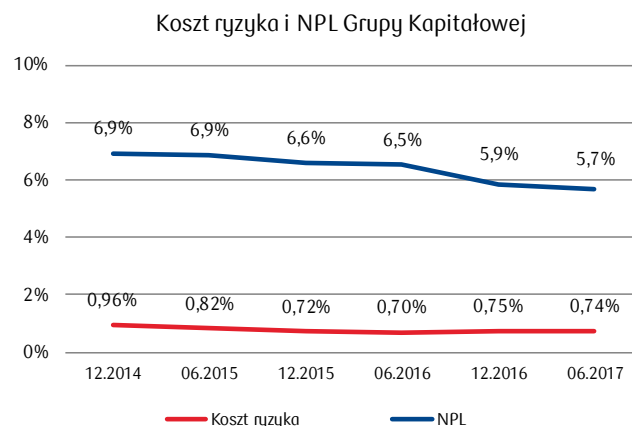
	01.01- 30.06.2017	01.01- 30.06.2016	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Wynik z tytułu odpisów, w tym:				
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	-750	-721	-29	4,0%
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne	-13	-2	-11	6,5x
Pozostałe	-20	-59	39	-66,1%
Razem	-783	-782	-1	0,1%

Wskaźnik udziału kredytów z rozpoznaną utratą wartości na koniec czerwca 2017 roku wyniósł 5,7%, co oznacza spadek o 0,8 p.p. r/r dzięki poprawie jakości kredytów gospodarczych. Poprawa wskaźników jakości portfela kredytowego przy wzroście portfela kredytowego brutto o 6,4% r/r jest efektem kontynuowania dotychczasowej polityki zarządzania ryzykiem kredytowym Grupy Kapitałowej oraz ścisłego monitoringu portfela należności.

Koszt ryzyka⁷ na koniec czerwca 2017 roku ukształtował się poziomie 0,74% i w porównaniu do I półrocza 2016 roku uległ nieznacznemu pogorszeniu o 0,04 p.p.

⁷ Obliczony poprzez podzielenie wyniku z tytułu odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom za okres 12 m-cy zakończony 30 czerwca 2017 przez średnie saldo kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto na początku i na końcu okresu sprawozdawczego oraz pośrednich okresów kwartalnych

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

3.3 SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

Główne pozycje Sprawozdania z sytuacji finansowej
 Kredyty udzielone klientom
 Papiery wartościowe
 Zobowiązania wobec klientów
 Finansowanie zewnętrzne
 Kapitały własne i łączny współczynnik kapitałowy

GŁÓWNE POZYCJE SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

Największy wpływ na sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wywiera sprawozdanie z sytuacji finansowej podmiotu dominującego. Determinuje on zarówno wielkość sumy bilansowej, jak również strukturę aktywów i pasywów.

Suma bilansowa Grupy Kapitałowej Banku na koniec czerwca 2017 roku wyniosła 286,4 mld PLN, co oznacza wzrost o 0,8 mld PLN od początku roku.

Główny wpływ na wzrost aktywów Grupy Kapitałowej miał wzrost wolumenu kredytów i pożyczek udzielonych klientom o 4,0 mld PLN, przy spadku należności od banków oraz portfela papierów wartościowych odpowiednio o 2,0 mld PLN i 0,6 mld PLN. Wzrost aktywów został sfinansowany w głównej mierze wzrostem zobowiązań wobec klientów o 2,2 mld PLN r/r oraz wzrostem kapitałów własnych o 1,8 mld PLN r/r, przy spadku zobowiązań wobec banków.

Tabela 9. Podstawowe pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	30.06.2017	31.12.2016	Zmiana (w mld PLN)	Zmiana (w %)
Kasa, środki w Banku Centralnym	13 637	13 325	312	2,3%
Należności od banków	3 339	5 345	-2 006	-37,5%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	204 620	200 606	4 014	2,0%
Papiery wartościowe	50 834	51 405	-571	-1,1%
Pozostałe aktywa	13 959	14 892	-933	-6,3%
Suma aktywów	286 389	285 573	816	0,3%
Zobowiązania wobec banków	16 707	19 212	-2 505	-13,0%
Zobowiązania wobec klientów	207 248	205 066	2 182	1,1%
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	3 031	2 944	87	3,0%
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane	17 873	17 032	841	4,9%
Pozostałe zobowiązania	7 190	8 750	-1 560	-17,8%
Suma zobowiązań	252 049	253 004	-955	-0,4%
Kapitał własny ogółem	34 340	32 569	1 771	5,4%
Suma zobowiązań i kapitału własnego	286 389	285 573	816	0,3%
Kredyty/Depozyty	98,7%	97,8%		0,9 p.p.
Kredyty/Stabilne źródła finansowania*	85,2%	83,7%		1,5 p.p.
Aktywa oproc./Aktywa	90,4%	90,1%		0,2 p.p.
Pasywa oproc./Pasywa	84,4%	84,5%		-0,1 p.p.

* Stabilne źródła finansowania obejmują zobowiązania wobec klientów oraz finansowanie zewnętrzne w postaci: emisji papierów wartościowych, zobowiązań podporządkowanych oraz kredytów otrzymanych od instytucji finansowych.

KREDYTY UDZIELONE KLIENTOM

W strukturze rodzajowej portfela kredytowego brutto główną pozycję stanowią kredyty i pożyczki mieszkaniowe, które na koniec czerwca 2017 roku ukształtowały się na poziomie 108,0 mld PLN. Wzrost portfela kredytowego na koniec czerwca 2017 roku o 4,1 mld zł w porównaniu do końca 2016 roku był determinowany gł. wzrostem kredytów gospodarczych (+4,7 mld PLN) oraz kredytów konsumpcyjnych (+0,9 mld PLN), przy spadku poziomu transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży (1,2 mld PLN) i stabilnym poziomie kredytów mieszkaniowych (wzrost kredytów złotych przy spadku kredytów mieszkaniowych jako efekt wahań kursowych).

W I półroczu 2017 roku udział kredytów i pożyczek mieszkaniowych w strukturze portfela kredytowego brutto wyniósł 50,8 %, kredytów gospodarczych – 28,9% oraz kredytów konsumpcyjnych – 12,0%.

PAPIERY WARTOŚCIOWE

Na koniec czerwca 2017 roku portfel papierów wartościowych Grupy Kapitałowej wyniósł 50,8 mld PLN, co oznacza spadek o 0,6 mld PLN w stosunku do końca 2016 roku i stanowił 17,7% aktywów Grupy Kapitałowej. W strukturze rodzajowej portfela dominowały dłużne papiery emitowane przez Skarb Państwa, przy spadku udziału bonów pieniężnych NBP.

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

Zobowiązania klientów stanowią podstawowe źródło finansowania aktywów. Ich poziom na koniec czerwca 2017 roku wyniósł 207,2 mld PLN i od początku roku wzrósł o 2,2 mld PLN. W strukturze rodzajowej zobowiązań wobec klientów główną pozycję stanowią zobowiązania wobec ludności 149,9 mld PLN (+1,9 mld PLN w stosunku do końca 2016 roku), których udział w strukturze zobowiązań wyniósł 72,3%. Kolejną istotną kategorię zobowiązań stanowiły zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych 48,0 mld PLN (-0,7 mld PLN w stosunku do końca 2016 roku), które stanowiły 23,1% udziału w strukturze zobowiązań wobec klientów. Pozytywna zmiana w strukturze depozytów klientów w wyniku wzrostu udziału depozytów bieżący przy spadku depozytów terminowych.

FINANSOWANIE ZEWNĘTRZNE

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA jest aktywnym uczestnikiem rynku emisji dłużnych papierów wartościowych, zarówno krajowego jak i międzynarodowego. Działania te mają na celu dywersyfikację źródeł finansowania działalności oraz dostosowanie ich do wymogów regulacyjnych.

Na koniec czerwca 2017 roku główną pozycję w przedmiotowych źródłach finansowania stanowiły kredyty otrzymane od monetarnych instytucji finansowych, w tym przede wszystkim linia kredytowa od Nordea Bank AB (publ), będąca elementem transakcji nabycia w 2014 roku przez PKO Bank Polski SA aktywów Grupy Nordea (otrzymana z przeznaczeniem na finansowanie portfela przejętych kredytów hipotecznych). Zgodnie z umową począwszy od kwietnia 2017 roku następuje stopniowa amortyzacja powyższego finansowania.

Kolejną istotną kategorię finansowania długoterminowego stanowiły zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych. Ich wzrost o 1,8 mld PLN w stosunku do końca roku jest przede wszystkim efektem emisji listów zastawnych i obligacji własnych przez PKO Bank Hipoteczny SA, przy spadku zobowiązań z tytułu emisji obligacji Banku oraz Finance AB (efekt kursowy).

Wolumen zobowiązań podporządkowanych zmniejszył się w wyniku zrealizowania opcji call wcześniejszej spłaty pożyczki podporządkowanej w wysokości 224 mln CHF.

Szczegółowe informacje o emisjach przeprowadzonych przez Grupę Kapitałową zostały opisane w nocie 34 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za I półrocze 2017 roku.

4. KAPITAŁY WŁASNE I MIARY ADEKWATNOŚCI

Kapitały własne i ich rentowność
 Miary adekwatności kapitałowej
 Dywidenda

4.1 KAPITAŁY WŁASNE I ICH RENTOWNOŚĆ

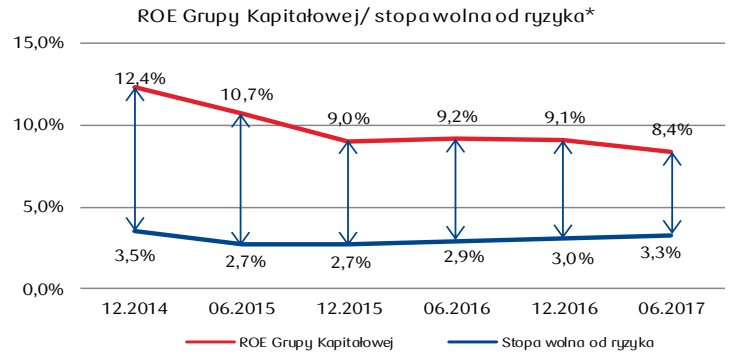
Kapitały własne Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wyniosły 34,3 mld PLN i wzrosły o 5,4% od początku roku, stanowiąc na koniec czerwca 2017 roku 12% pasywów.

Tabela 10. Kapitały własne i łączny współczynnik kapitałowy Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	30.06.2017	31.12.2016	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Kapitały własne, w tym:	34 340	32 569	1 771	5,4%
Kapitał zakładowy	1 250	1 250	0	0,0%
Kapitał zapasowy	27 374	24 491	2 883	11,8%
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070	1 070	0	0,0%
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 646	3 608	39	1,1%
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	-93	-109	16	-14,3%
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	35	-347	382	x
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-233	-221	-12	5,4%
Niepodzielony wynik finansowy	-66	-19	-47	3,5x
Wynik z roku bieżącego	1 382	2 874	-1 492	-51,9%
Zyski i straty aktuarialne	-11	-11	-1	4,8%
Udziały niekontrolujące	-12	-16	4	-25,9%
Udziały w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	-2	-1	-1	2,5x
Fundusze własne	31 877	30 873	1 004	3,3%
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	16,85%	15,81%	x	1,04 p.p.

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

Istotne wzmocnienie bazy kapitałowej (wzrost średnich kapitałów o 8,6% r/r), przy dynamice zannualizowanego wyniku finansowego na poziomie (-)1,0% r/r, przełożyły się na spadek wskaźnika rentowności kapitałów (ROE) do poziomu 8,4 p.p. vs 9,2 p.p. na koniec czerwca 2016 roku.

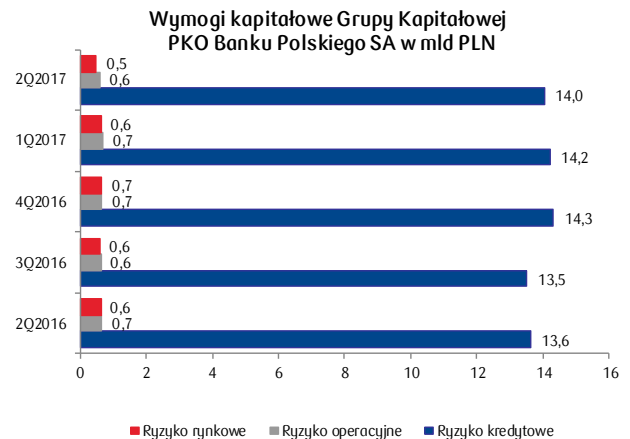
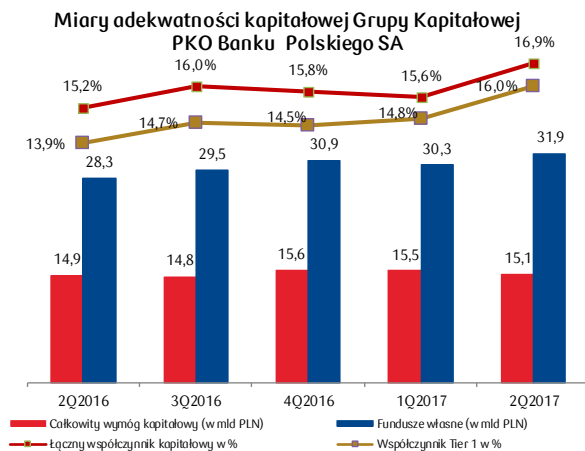

4.2 MIARY ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ

Poziom adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w I półroczu 2017 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej limitów nadzorczych. Na dzień 30 czerwca 2017 roku miary adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej zostały wyliczone w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR z uwzględnieniem konsolidacji ostrożnościowej.

W I półroczu 2017 PKO Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA roku kontynuowała działania zmierzające do zapewnienia odpowiedniego bufora kapitałowego, jak też wzmacniała swoją pozycję kapitałową.

Na dzień 30 czerwca 2017 roku w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku łączny współczynnik kapitałowy Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wzrósł o 1,04 p.p. do poziomu 16,85%, a współczynnik kapitału podstawowego T1 o 1,49 p.p do poziomu 16,00%.

Wzrost miar adekwatności w I półroczu 2017 roku determinowany był głównie wzrostem funduszy własnych o ok. 1 mld PLN w efekcie akumulacji całego zysku z 2016 roku (z którego część była już w roku ubiegłym zaliczona do funduszy własnych za odpowiednimi zgodami KNF).

Na spadek wymogów w zakresie funduszy własnych w I półroczu 2017 roku o ok. (-)0,5 mld PLN w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku wpływ miał między innymi spadek kursów walutowych.

4.3 DYWIDENDA

Polityka dywidendowa PKO Banku Polskiego SA zakłada realizowanie wypłat zysku w długim terminie z zachowaniem zasady ostrożnego zarządzania Bankiem i Grupą Kapitałową Banku, stosownie do możliwości finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku z uwzględnieniem wymogów i rekomendacji KNF w zakresie polityki dywidendowej. Obowiązująca polityka dywidendowa zakłada możliwość realizowania wypłat z nadwyżki kapitału powyżej określonego przez Komisję Nadzoru Finansowego dla celów wypłaty dywidendy przez Bank minimalnego poziomu współczynnika kapitału Tier 1 na poziomie 14,62% (raport bieżący 3/2017).

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA
ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

W dniu 9 marca 2017 roku PKO Bank Polski SA otrzymał od Komisji Nadzoru Finansowego indywidualne zalecenie zatrzymania całego zysku wypracowanego w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku. W dniu 22 czerwca 2017 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Bank Polskiego SA podjęło uchwałę (nr 7/2017) w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego SA osiągniętego w 2016 roku, zgodnie z którą całość zysku w wysokości 2 888 mln PLN została zaliczona do kapitałów w następujący sposób:

- kapitał zapasowy w wysokości 2 850 mln PLN,
- kapitał rezerwowy w wysokości 38 mln PLN.

Zatrzymanie zysku za 2016 rok w kwocie 2 888 mln PLN, przełożyło się efektywnie na wzrost funduszy własnych o 1 299 mln PLN, gdyż część zysku wypracowanego w okresie od stycznia 2016 roku do września 2016 roku w kwocie 1 589 mln PLN była już zaliczona do funduszy własnych za zgodą KNF w 2016 roku.

5. WYNIKI FINANSOWE PKO BANKU POLSKIEGO SA⁸

Podstawowe wskaźniki
Rachunek zysków i strat
Sprawozdanie z sytuacji finansowej

5.1 PODSTAWOWE WSKAŹNIKI FINANSOWE

Wyniki osiągnięte przez PKO Bank Polski SA w pierwszej połowie 2017 roku pozwoliły na ukształtowanie się głównych wskaźników efektywności finansowej na poziomach przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 11. Wskaźniki finansowe PKO Banku Polskiego SA

	30.06.2017	30.06.2016	Zmiana (p.p.)
ROA netto* (wynik finansowy netto/średni stan aktywów)	0,9%	1,1%	-0,2
ROE netto* (wynik finansowy netto/średni stan kapitałów własnych)	7,8%	9,1%	-1,3
C/I (wskaźnik kosztów do dochodów)*	47,1%	51,2%	-4,1
Marża odsetkowa* (wynik odsetkowy/średni stan aktywów oprocentowanych)	3,1%	3,1%	0,0
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości**	5,7%	6,5%	-0,8
Koszt ryzyka***	-0,74%	-0,69%	0,0
Łączny współczynnik kapitałowy (fundusze własne/łączny wymóg kapitałowy* 12,5)	18,82%	16,11%	2,71

* Pozycje rachunku zysków i strat przyjęte do obliczenia wskaźników ujmują okres 4 ostatnich kwartałów (ujęcie roczne), natomiast pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej ujmują średnią z 5 ostatnich wartości kwartalnych odpowiednich pozycji aktywów i pasywów.

** Obliczony poprzez podzielenie wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości przez wartość bilansową kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto.

*** Obliczony poprzez podzielenie wyniku z tytułu odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom przez średnie saldo kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto.

⁸ W niniejszym rozdziale ewentualne różnice w sumach, udziałach i dynamikach wynikają z zaokrągleń kwot do milionów PLN oraz zaokrągleń udziałów procentowych w strukturach do jednego miejsca dziesiętnego.

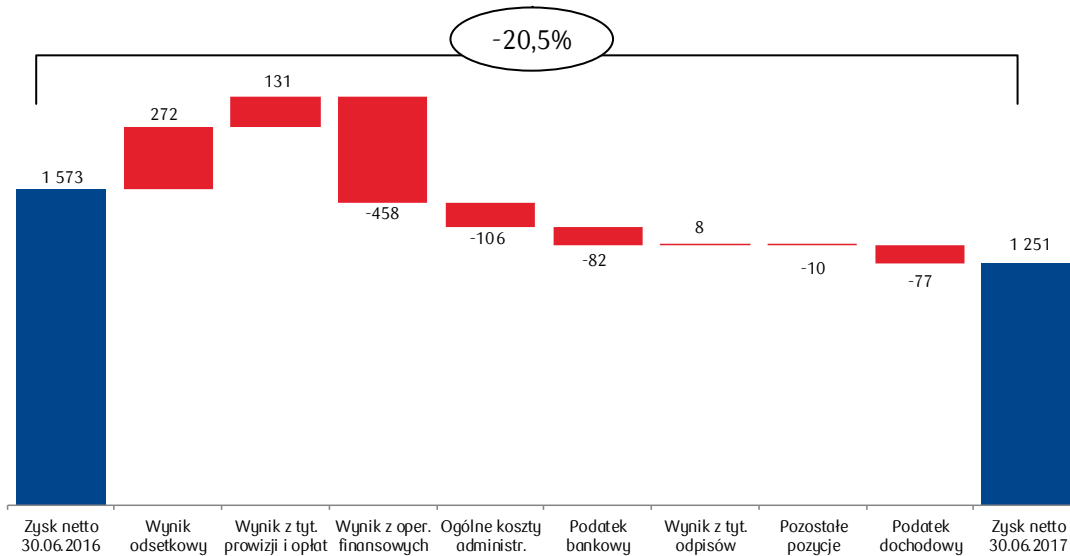
5.2 RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

Wynik z tytułu odsetek
 Wynik z prowizji i opłat
 Wynik pozostały
 Ogólne koszty administracyjne
 Podatek bankowy
 Wynik z tytułu odpisów

W I półroczu 2017 roku PKO Bank Polski SA zrealizował zysk netto w wysokości 1 251 mln PLN (-20,5% r/r), na co główny wpływ miał spadek wyniku na instrumentach finansowych (efekt wysokiej bazy odniesienia w I półroczu 2016 roku), wzrost poziomu obciążenia podatkiem bankowym oraz wzrost składek na BFG, przy poprawie wyniku odsetkowego i prowizyjnego.

Na zmianę wyniku w ujęciu rocznym miały istotny wpływ następujące zdarzenia:

- rozliczenie w czerwcu 2016 roku transakcji przejęcia spółki *Visa Europe Limited* przez spółkę *Visa Inc.*, w której PKO Bank Polski SA brał udział; z tego tytułu w wyniku netto Banku uwzględniono ok. 338 mln PLN,
- ujęcie w I kwartale 2017 roku całości opłaty na Fundusz Przymusowej Restrukturyzacji Banków w wysokości 209 mln PLN,
- nieporównywalność obciążeń związanych z podatkiem bankowym ze względu na wejście w życie od lutego 2016 roku.

W rachunku wyników PKO Banku Polskiego SA za I półrocze 2017 rok suma pozycji dochodowych wyniosła 5 524 mln PLN i była o 65 mln PLN, tj. 1,2% niższa niż w I półroczu 2016 roku, głównie w efekcie spadku wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych o 478 mln PLN, przy wzroście wyniku z tytułu odsetek oraz wyniku z tytułu prowizji i opłat.

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI
 GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA
 ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

Tabela 12. Rachunek zysków i strat PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2017	01.01- 30.06.2016	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Przychody z tytułu odsetek	4 924	4 648	276	5,9%
Koszty z tytułu odsetek	-1 057	-1 053	-4	0,4%
Wynik z tytułu odsetek	3 867	3 595	272	7,6%
Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 753	1 611	142	8,8%
Koszty z tytułu prowizji i opłat	-437	-426	-11	2,6%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 316	1 185	131	11,1%
Przychody z tytułu dywidend	124	149	-25	-16,8%
Wynik na instrumentach fin. wycenianych do wart. godziwej	2	-18	20	x
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	-1	477	-478	x
Wynik z pozycji wymiany	204	210	-6	-2,9%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	12	-9	21	x
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących	-745	-753	8	-1,1%
Ogólne koszty administracyjne	-2 604	-2 498	-106	4,2%
Podatek od niektórych instytucji finansowych	-450	-368	-82	22,3%
Wynik z działalności operacyjnej	1 725	1 970	-245	-12,4%
Zysk (strata) brutto	1 725	1 970	-245	-12,4%
Podatek dochodowy	-474	-397	-77	19,4%
Zysk (strata) netto	1 251	1 573	-322	-20,5%

WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK

Uzyskany w I półroczu 2017 roku wynik odsetkowy wyniósł 3 867 mln PLN i był o 272 mln PLN wyższy niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Poprawa wyniku odsetkowego determinowana była wzrostem przychodów związanym z przyrostem portfela kredytowego i portfela papierów wartościowych, przy zbliżonym poziomie kosztów odsetkowych.

Tabela 13. Przychody i koszty odsetkowe PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2017	01.01- 30.06.2016	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Przychody odsetkowe z tytułu:	4 924	4 648	276	5,9%
Kredytów i innych należności udzielonych bankom	96	66	30	45,5%
Kredytów i pożyczek udzielonych klientom	4 022	3 878	144	3,7%
Papierów wartościowych	630	519	111	21,4%
Pochodnych instrumentów zabezpieczających	176	182	-6	-3,3%
Inne	0	3	-3	x
Koszty odsetkowe z tytułu:	-1 057	-1 053	-4	0,4%
Zobowiązań wobec banków	-65	-43	-22	51,2%
Zobowiązań wobec klientów	-901	-903	2	-0,2%
Własnej emisji papierów dłużnych i zobowiązań podporządkowanych	-42	-47	5	-10,6%
Inne*	-49	-60	11	-18,3%
Wynik z tytułu odsetek	3 867	3 595	272	7,6%

* W tym: koszty od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży, aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu, aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

WYNIK Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT

Wynik prowizyjny w I półroczu 2017 roku wyniósł 1 316 mln PLN i wzrósł w porównaniu do poprzedniego roku o 131 mln PLN. Poprawa wyniku determinowana była wzrostem przychodów m.in. związanych z obsługą funduszy inwestycyjnych, działalnością maklerską i organizacją emisji oraz z tytułu prowadzonej działalności kredytowej i oferowania produktów ubezpieczeniowych, przy jednoczesnym spadku kosztów z tytułu prowizji i opłat.

Tabela 14. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2017	01.01- 30.06.2016	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Przychody z tytułu prowizji i opłat z tytułu:	1 753	1 611	142	8,8%
Kart płatniczych i kredytowych	514	499	15	3,0%
Obsługi rachunków bankowych	424	431	-7	-1,6%
Udzielonych kredytów i pożyczek	322	306	16	5,2%
Oferowania produktów ubezpieczeniowych	46	24	22	91,7%
Obsługi funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	180	129	51	39,5%
Operacji kasowych	44	46	-2	-4,3%
Obsługi masowych operacji zagranicznych	50	41	9	22,0%
Działalności maklerskiej i organizacji emisji	102	68	34	50,0%
Produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych	8	7	1	14,3%
Sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	3	5	-2	-40,0%
Innych*	60	55	5	9,1%
Koszty z tytułu prowizji i opłat z tytułu:	-437	-426	-11	2,6%
Działalności kartowej	-280	-282	2	-0,7%
Prowizji poniesionych na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów	-44	-41	-3	7,3%
Kontroli inwestycji budowlanych i wyceny nieruchomości	-21	-20	-1	5,0%
Usług rozliczeniowych	-17	-18	1	-5,6%
Prowizji za usługi operacyjne banków	-9	-8	-1	12,5%
Wysyłki SMS	-10	-7	-3	42,9%
Opłat poniesionych przez Dom Maklerski	-11	-7	-4	57,1%
Innych	-45	-43	-2	4,7%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 316	1 185	131	11,1%

*m.in. prowizje z tytułu zleceń klientów, usług powierniczych, gwarancji i akredytyw

WYNIK POZOSTAŁY

W I półroczu 2017 roku wynik pozostały wyniósł 341 mln PLN i spadł w ujęciu rocznym o 468 mln PLN. Poziom wyniku pozostałego był w głównej mierze determinowany przez spadek wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych o 478 mln PLN r/r, będącego efektem bazy - w czerwcu 2016 roku nastąpiło rozliczenie transakcji przejęcia spółki *Visa Europe Limited* przez spółkę *Visa Inc.*, w której PKO Bank Polski SA brał udział; z tego tytułu w wyniku Banku uwzględniono 418 mln PLN.

Tabela 15. Wynik pozostały PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2017	01.01- 30.06.2016	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Przychody z tytułu dywidend	124	149	-25	-16,8%
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	2	-18	20	x
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	-1	477	-478	x
Wynik z pozycji wymiany	204	210	-6	-2,9%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	12	-9	21	x
Wynik pozostały	341	809	-468	-57,8%

OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE

W I półroczu 2017 roku ogólne koszty administracyjne wyniosły 2 604 mln PLN i były wyższe o 106 mln PLN.

Tabela 16. Ogólne koszty administracyjne PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2017	01.01- 30.06.2016	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Świadczenia pracownicze	-1 316	-1 281	-35	2,7%
Koszty rzeczowe	-594	-616	22	-3,6%
Amortyzacja	-363	-358	-5	1,4%
Składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG)	-305	-218	-87	39,9%
Podatki i opłaty	-26	-25	-1	4,0%
Razem	-2 604	-2 498	-106	4,2%

Poziom ogólnych kosztów administracyjnych determinowany był w głównej mierze przez:

- wzrost składek na BFG o 87 mln PLN, tj. 39,9% opisany w rozdziale 3.2 niniejszego sprawozdania,
- wzrost kosztów świadczeń pracowniczych o 35 mln PLN, tj. o 2,7%,
- wzrost kosztów amortyzacji o 5 mln PLN, tj. o 1,4%,
- spadek kosztów rzeczowych i podatków o 22 mln PLN, tj. o 3,6%,

Wg stanu na dzień 30 czerwca 2017 roku zatrudnienie w PKO Bank Polskim SA wynosiło 24 725 etatów, co oznacza spadek o 718 etatów r/r.

Efektywność działania PKO Banku Polskiego SA mierzona wskaźnikiem C/I w ujęciu rocznym ukształtowała się na poziomie 47,1% i poprawiła się o 4,1 p.p. r/r, zarówno za sprawą poprawy wyniku na działalności biznesowej (+1,4% r/r), jak i dzięki spadkowi poziomu poniesionych kosztów administracyjnych (-6,7% r/r).

PODATEK OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH

Od lutego 2016 roku na mocy ustawy banki i inne instytucje finansowe zobowiązane są do zapłaty podatku od niektórych instytucji finansowych. Obciążenie PKO Banku Polskiego SA z tytułu tego podatku wyniosło w I półroczu 2017 roku 451 mln PLN. PKO Bank Polski SA pozostaje największym płatnikiem tego podatku w sektorze bankowym.

WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI I REZERW

W I półroczu 2017 roku wynik z odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości i rezerw ukształtował się na zbliżonym poziomie w porównaniu do I półroczu 2016 roku i odzwierciedla bezpieczne podejście PKO Banku Polskiego SA w zakresie rozpoznawania i wyceny ryzyka kredytowego.

Tabela 17. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2017	01.01- 30.06.2016	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Wynik z tytułu odpisów, w tym:				
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	-693	-702	9	-1,3%
Pozostałe	-52	-51	-1	2,0%
Razem	-745	-753	8	-1,1%

Wskaźnik udziału kredytów z rozpoznaną utratą wartości na koniec czerwca 2017 roku wyniósł 5,7% (spadek o 0,8 p.p. r/r) dzięki poprawie jakości na kredytach gospodarczych.

Koszt ryzyka⁹ w I połowie 2017 roku ukształtował się na poziomie -0,74% i w porównaniu do końca I półroczu 2016 roku uległ nieznacznemu pogorszeniu o 0,06 p.p.

⁹ Obliczony poprzez podzielenie wyniku z tytułu odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom za okres 12 m-cy zakończony 30 czerwca 2017 przez średnie saldo kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto na początku i na końcu okresu sprawozdawczego oraz pośrednich okresów kwartalnych.

5.3 SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

Suma bilansowa PKO Banku Polskiego SA zmniejszyła się o 2,2 mld PLN (-0,8%) w relacji do końca 2016 roku i na koniec czerwca 2017 roku ukształtowała się na poziomie 270,8 mld PLN. Spadek determinowany był głównie zmniejszeniem poziomu zobowiązań wobec banków oraz poziomu emisji dłużnych papierów wartościowych i zobowiązań podporządkowanych, częściowo zniwelowany przyrostem bazy depozytowej i kapitałowej. Pomimo zmniejszenia sumy bilansowej PKO Bank Polski SA utrzymał pozycję największej instytucji finansowej w polskim sektorze bankowym.

W zakresie aktywów największy wzrost odnotował portfel kredytów i pożyczek udzielonych klientom (+1,5 mld PLN), który stanowił najistotniejszą część aktywów PKO Banku Polskiego SA i osiągnął 70,4% udziału w sumie aktywów.

W I półroczu 2017 roku kontynuowany był proces przenoszenia kredytów mieszkaniowych złotych do PKO Banku Hipotecznego SA, w sumie wartość przetransferowanego portfela kredytowego w I połowie 2017 roku wyniosła 2,2 mld PLN. Dodatkowo na poziom kredytów mieszkaniowych miała wpływ aprecjacja polskiego złotego wobec franka szwajcarskiego i euro.

Nadal głównym źródłem finansowania aktywów pozostają zobowiązania wobec klientów, które na koniec czerwca 2017 roku wyniosły 211,3 mld PLN (+1,9 mld PLN w stosunku do końca 2016 roku), osiągając 78,0% udziału w sumie pasywów. Znaczący wzrost zobowiązań wobec klientów jest związany z utrzymywaniem bezpiecznej struktury bilansu PKO Banku Polskiego SA.

Tabela 18. Podstawowe pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	30.06.2017	31.12.2016	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Kasa, środki w Banku Centralnym	13 568	13 277	291	2,2%
Należności od banków	5 977	8 471	-2 494	-29,4%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	190 556	189 067	1 489	0,8%
Papiery wartościowe	47 418	48 032	-614	-1,3%
Pozostałe aktywa	13 270	14 110	-840	-6,0%
Suma aktywów	270 789	272 957	-2 168	-0,8%
Zobowiązania wobec banków	16 501	18 721	-2 220	-11,9%
Zobowiązania wobec klientów	211 264	209 371	1 893	0,9%
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane	2 282	4 232	-1 950	-46,1%
Pozostałe zobowiązania	6 519	8 044	-1 525	-19,0%
Suma zobowiązań	236 566	240 368	-3 802	-1,6%
Kapitał własny ogółem	34 223	32 589	1 634	5,0%
Suma zobowiązań i kapitału własnego	270 789	272 957	-2 168	-0,8%
Kredyty/Depozyty (zob. wob. klientów)	90%	90%	x	-0,1 p.p.
Kredyty/Stabilne źródła finansowania*	83%	82%	x	1,5 p.p.
Aktywa oproc./Aktywa	90%	90%	x	0,1 p.p.
Pasywa oproc./Pasywa	85%	85%	x	-0,2 p.p.

*Stabilne źródła finans. obejmują zob. wobec klientów oraz finansowanie zewnętrzne w postaci: własnej emisji papierów (w tym listów zastawnych) i kredytów otrzymanych od inst. finansowych.

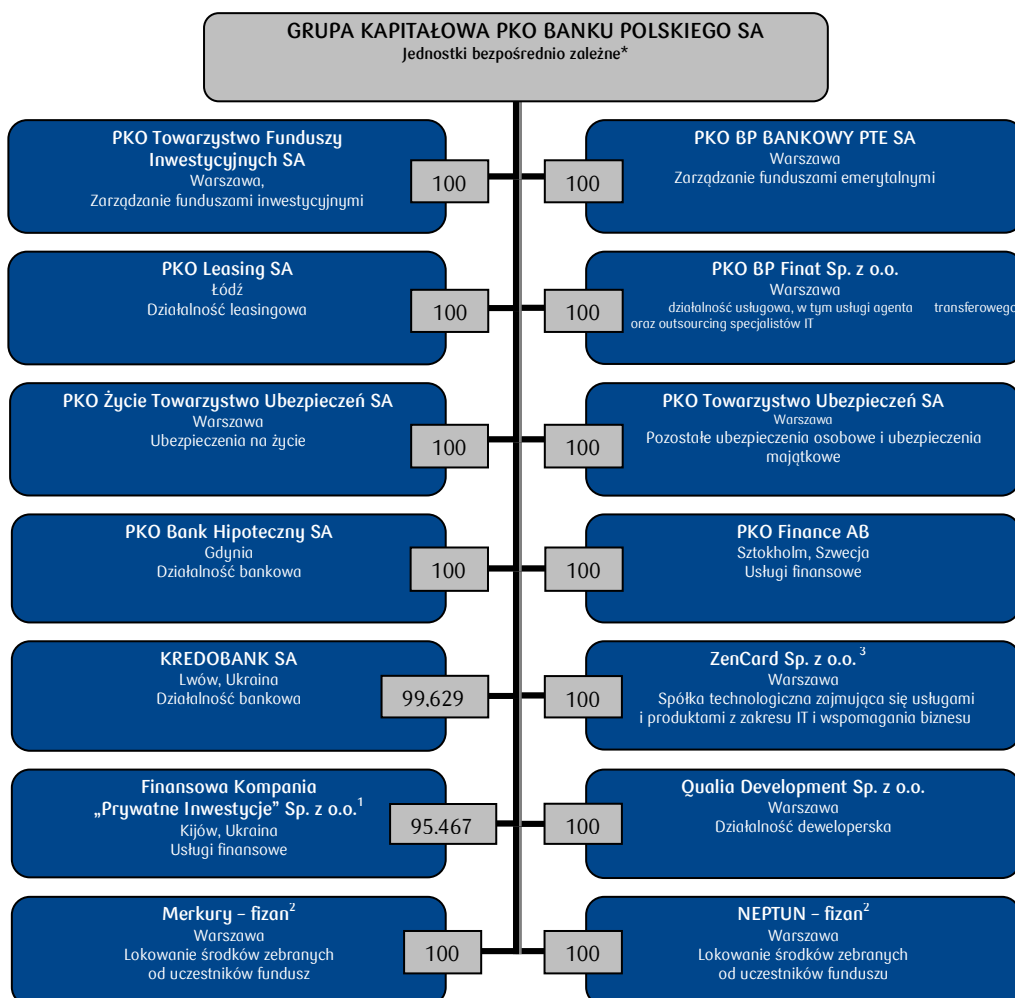
6. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA

Jednostki ujęte w sprawozdaniu finansowym
 Najważniejsze zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej Banku
 Transakcje z podmiotami powiązanymi

6.1 JEDNOSTKI UJĘTE W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM

Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na dzień 30 czerwca 2017 roku stanowił Bank, jako jednostka dominująca oraz 43 spółki zależne bezpośrednio lub pośrednio. W skonsolidowanych danych finansowych ujęto PKO Bank Polski SA – jednostkę dominującą Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz jej spółki zależne w rozumieniu przepisów MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”.

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wchodzi następujące jednostki zależne bezpośrednio:

* ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA metodą pełną.

1) Drugim udziałowcem Spółki jest „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością.

2) PKO Bank Polski SA posiada certyfikaty inwestycyjne Funduszu; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział posiadanych certyfikatów inwestycyjnych Funduszu.

3) Spółka została nabyta w dniu 26 stycznia 2017 roku.

Pełny opis Grupy Kapitałowej zawarty jest w skróconym śródrocznym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2017 roku.

6.2 NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY W STRUKTURZE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU W I PÓŁROCZU 2017 ROKU

W I półroczu 2017 roku miały miejsce następujące najistotniejsze zdarzenia wpływające na strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

ZAKOŃCZENIE FUZJI PRAWNEJ PKO LEASING SA I RAIFFEISEN – LEASING POLSKA SA

W dniu 28 kwietnia 2017 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) zostało zarejestrowane połączenie PKO Leasing SA (jako spółki przejmującej) i RLPL (jako spółki przejmowanej). Połączenie nastąpiło w drodze przeniesienia całego majątku spółki RLPL na spółkę PKO Leasing SA (łączenie przez przejęcie), bez podwyższenia kapitału zakładowego spółki PKO Leasing SA oraz bez wymiany akcji. W związku z powyższym spółka PKO Leasing SA wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki RLPL. Proces integracji spółek zamknie fuzja operacyjna, której zakończenie zaplanowane jest na przełomie 2017 i 2018 roku.

Jednocześnie w dniu 28 kwietnia 2017 roku w KRS zostały zarejestrowane następujące zmiany nazw spółek z Grupy Kapitałowej PKO Leasing SA:

- Raiffeisen-Leasing Real Estate Sp. z o.o. na PKO Leasing Nieruchomości Sp. z o.o.,
- „Raiffeisen Insurance Agency” Sp. z o.o. na PKO Agencja Ubezpieczeniowa Sp. z o.o.,
- Raiffeisen-Leasing Service Sp. z o.o. na PKO Leasing Finanse Sp. z o.o.

NABYCIE I DOKAPITALIZOWANIE SPÓŁKI ZENCARD SP. Z O.O.

W dniu 26 stycznia 2017 roku PKO Bank Polski SA nabył 100% udziałów spółki ZenCard Sp. z o.o. oraz objął udziały w podwyższonym kapitale Spółki. Wyżej wymienione zmiany zostały zarejestrowane w KRS w dniu 14 marca 2017 roku.

ZenCard Sp. z o.o. prowadzi działalność usługową w zakresie technologii informatycznych i komputerowych. Spółka zbudowała platformę do tworzenia programów rabatowo-łojalnościowych, umożliwiającą jednocześnie wirtualizację kart lojalnościowych. Platforma ta zintegrowana jest z terminalem płatniczym i pozwala na rezygnację z wielu oddzielnych kart lojalnościowych, czy oddzielnych aplikacji instalowanych na telefonie, na rzecz jednej karty płatniczej klienta, będącej jednocześnie wirtualną kartą lojalnościową każdego ze sprzedawców. Partnerem strategicznym Spółki jest CEUP eService Sp. z o.o. - jeden z największych agentów rozliczeniowych w Polsce. Bank jest zainteresowany wykorzystaniem know-how Spółki oraz jej założycieli w zakresie opracowanych przez Spółkę rozwiązań, w szczególności w zakresie tworzenia programów lojalnościowych przy wykorzystaniu kart płatniczych oraz wsparcia własnych promocji.

Pełny opis zmian w strukturze Grupy Kapitałowej, które miały miejsce w I półroczu 2017 roku i które będą miały wpływ na następne kwartały, zawarty jest w nocie 42 skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

6.3 TRANSAKcje Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI

W I półroczu 2017 roku PKO Bank Polski SA świadczył na warunkach rynkowych na rzecz jednostek powiązanych (podporządkowanych) usługi w zakresie prowadzenia rachunków bankowych, przyjmowania lokat, udzielania kredytów i pożyczek, emisji dłużnych papierów wartościowych, udzielania gwarancji i bieżących operacji wymiany oraz oferowania jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy, produktów leasingowych, produktów faktoringowych i produktów ubezpieczeniowych spółek z Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, a także usługi oferowane przez Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA. Świadczył na rzecz PKO Banku Hipotecznego SA usługi w zakresie pośrednictwa w sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób fizycznych, realizacji czynności obsługi posprzedazowej tych kredytów oraz czynności wspomagających w ramach umowy outsourcingowej. Wybranych Spółkom Grupy Kapitałowej Banku udostępniał infrastrukturę i oferował usługi teleinformatyczne oraz wynajmował powierzchnię biurową. Wspólnie ze spółką Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. świadczył usługi rozliczania transakcji płatniczych.

Zestawienie znaczących transakcji PKO Banku Polskiego SA z jednostkami podporządkowanymi, w tym zadłużenie kredytowe tych jednostek wobec Banku według stanu na 30 czerwca 2017 roku, zostało przedstawione w nocie 47 skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku.

7. DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA

Segmenty działalności Grupy Kapitałowej
 Pozycja rynkowa Grupy Kapitałowej
 Współpraca międzynarodowa
 Działalność pozostałych spółek Grupy Kapitałowej
 Działalność sponsorska
 Działalność charytatywna
 Nagrody i wyróżnienia

7.1 SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ¹⁰

Segment detaliczny
 Segment korporacyjny i inwestycyjny

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA prowadzi działalność biznesową w ramach segmentów, oferujących określone produkty i usługi adresowane do konkretnych grup klientów. Sposób podziału obszarów biznesowych zapewnia spójność z modelem zarządzania sprzedażą i oferowania klientom kompleksowej oferty produktowej obejmującej zarówno tradycyjne produkty bankowe, jak również bardziej złożone produkty o charakterze inwestycyjnym. Obecnie Grupa prowadzi swoją działalność biznesową w ramach segmentu detalicznego oraz segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego.

SEGMENT DETALICZNY

Segment detaliczny oferuje pełen zakres produktów i usług bankowych osobom prywatnym w ramach bankowości detalicznej i prywatnej. Ponadto obejmuje transakcje dokonywane z małymi i średnimi przedsiębiorstwami, deweloperami, spółdzielniami i zarządcami nieruchomości. Do produktów i usług oferowanych klientom tego segmentu należą m.in.: rachunki bieżące i oszczędnościowe, lokaty terminowe, usługi *private banking*, produkty ubezpieczeniowe i inwestycyjno-ubezpieczeniowe, karty kredytowe i debetowe, usługi bankowości elektronicznej, kredyty konsumpcyjne i mieszkaniowe, kredyty gospodarcze oraz leasing.

LICZBA KLIENTÓW: 9,3 MLN
 WOLUMEN KREDYTÓW: 148 MLD
 WOLUMEN DEPOZYTÓW: 165 MLD

SEGMENT KORPORACYJNY I INWESTYCYJNY

Segment korporacyjny i inwestycyjny obejmuje transakcje dokonywane z dużymi klientami korporacyjnymi i instytucjami finansowymi. Segment ten obejmuje następujące produkty i usługi: prowadzenie rachunków bieżących i lokat terminowych, przechowywanie papierów wartościowych, produkty walutowe i pochodne, kredyty gospodarcze oraz leasing i faktoring. W ramach tego segmentu PKO Banku Polskiego SA zawiera również samodzielnie lub w konsorcjum z innymi bankami umowy finansowania dużych projektów w formie kredytów oraz emisji nieskarbowych papierów wartościowych. Ponadto segment obejmuje działalność własną, tj. działalność inwestycyjną, działalność maklerską, transakcje międzybankowe, transakcje instrumentami pochodnymi i dłużnymi papierami wartościowymi.

LICZBA KLIENTÓW: 14,5 TYS.
 WOLUMEN KREDYTÓW: 45 MLD
 WOLUMEN DEPOZYTÓW: 39 MLD

¹⁰ W niniejszym podrozdziale prezentowane są dane zarządcze Banku; ewentualne różnice w sumach, udziałach i dynamikach wynikają z zaokrągleń.

7.1.1 SEGMENT DETALICZNY

Klienci segmentu
Oferta kredytowa w segmencie detalicznym
Oferta depozytowa i inwestycyjna
Pozostałe produkty i usługi w segmencie detalicznym
Sieć dystrybucji i kanały dostępu

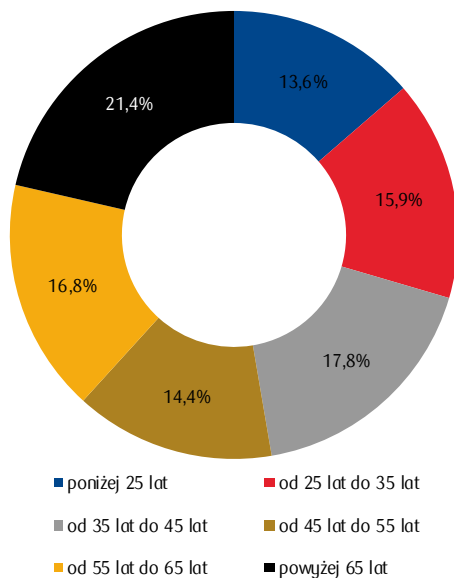
W I półroczu 2017 roku w obszarze klienta segmentu detalicznego PKO Bank Polski SA kontynuował zrównoważony rozwój, skupiony na rozpoznaniu i zaspokajaniu potrzeb klientów, z którymi buduje silne, długookresowe relacje. Podejmowane były inicjatywy zmierzające do podniesienia jakości obsługi m.in. poprzez zwiększenie innowacyjności w zakresie nowych rozwiązań finansowych, zarówno w ramach produktów, jak i kanałów dystrybucji w szczególności w zakresie bankowości elektronicznej oraz płatności mobilnych.

KLIENCI SEGMENTU

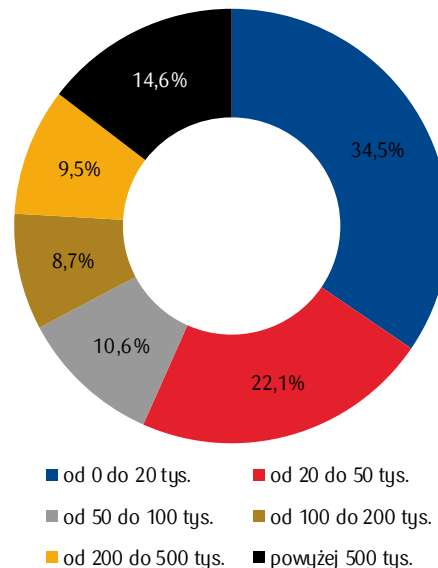
Segment detaliczny na koniec czerwca 2017 roku obsługiwał 9,3 mln klientów, z czego 8,9 mln stanowiły osoby fizyczne. Ponad połowa klientów segmentu detalicznego korzystała aktywnie z bankowości elektronicznej. Najbardziej aktywna grupa klientów korzystających z tego typu kanału obsługi to klienci z grupy wiekowej 18- 35 lat.

Godna zaufania marka Banku, umiejętność łączenia tradycji z nowoczesnością oraz przejrzysta oferta produktowa, uwzględniająca zmieniające się w czasie preferencje klientów sprawiają, że Bank rozpoznawany jest nie tylko w dużych ośrodkach miejskich. Z uwagi na rozległą sieć sprzedaży większość klientów Banku (67,2%) zamieszkuje gminy poniżej 100 tys. mieszkańców. Dodatkowo, pod względem profilu demograficznego, 47% klientów indywidualnych stanowią klienci poniżej 45 roku życia.

Struktura wieku klientów Banku

Rozkład klientów Banku wg miejsca zamieszkania

Najbardziej istotnym kanałem dystrybucji z punktu widzenia liczby pozyskiwanych klientów detalicznych pozostaje sieć oddziałów. Akwizycja nowych klientów odbywa się głównie poprzez sprzedaż rachunków bieżących (blisko 79%).

OFERTA KREDYTOWA W SEGMENTCIE DETALICZNYM

Oferta Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA obejmuje szeroką gamę produktów kredytowych. Osoby fizyczne mogą skorzystać z finansowania oferowanego w ramach kredytów:

- konsumpcyjnych dostępnych w formie pożyczki gotówkowej, pożyczki hipotecznej, kredytów odnawialnych i kart kredytowych
- finansowania dostępnego w ramach oferty kredytów mieszkaniowych.

Dla małych i średnich przedsiębiorstw dostępna jest oferta kredytowa w formie:

- pożyczki MSP,
- kredytów inwestycyjnych i obrotowych,
- transakcji leasingu.

Według stanu na koniec I półrocza 2017 roku łączne finansowanie klientów segmentu detalicznego przekroczyło 155 mld PLN.

Tabela 19. Finansowanie klientów segmentu detalicznego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2016	Zmiana od:	
				31.12.2016	30.06.2016
Kredyty brutto i należności leasingowe od:					
bankowości detalicznej i prywatnej	25 559	24 581	24 246	4,0%	5,4%
bankowości hipotecznej	101 443	101 389	98 803	0,1%	2,7%
złotowe	70 638	67 301	63 733	5,0%	10,8%
walutowe	30 805	34 088	35 069	-9,6%	-12,2%
małych i średnich przedsiębiorstw, w tym:	28 463	28 117	23 844	1,2%	19,4%
kredyty	20 726	20 779	21 542	-0,3%	-3,8%
leasing	7 736	7 338	2 302	5,4%	236,0%
Razem finansowanie	155 465	154 087	146 893	0,9%	5,8%

KREDYTY BANKOWOŚCI DETALICZNEJ I PRYWATNEJ

Klienci detaliczni mogą korzystać zarówno ze standardowej pożyczki gotówkowej jak i z bieżącego finansowania dostępnego w ramach kredytów odnawialnych i kart kredytowych.

W I półroczu 2017 roku PKO Bank Polski SA kontynuował działalność wspierającą sprzedaż kredytów konsumpcyjnych m. in. w ramach kampanii marketingowych pod hasłem:

- „Wybierz swoją drogę do Mini Ratki”, promującej omnikanalowość oferty - oferta ta skierowana była do klientów poszukujących krótkoterminowego finansowania, szybkiej decyzji i minimum formalności;
- „Pozwól Mini Ratce ścisnąć twoje raty”, promującą konsolidację zobowiązań kredytowych spoza PKO Banku Polskiego SA.

PKO Bank Polski SA systematycznie podejmuje działania zwiększające efektywny dostęp do oferty kredytowej dla klientów bankowości detalicznej i prywatnej, niezależnie od kanału dystrybucji. W ramach zmian wdrożonych do oferty kredytowej dla klientów bankowości detalicznej w I półroczu 2017 roku:

- stali klienci Banku, poprzez dostęp do spersonalizowanej oferty kredytowej, mogli otrzymać oczekiwaną kwotę kredytu na rachunek nawet w 30 minut,
- wdrożono możliwość przyjmowania pełnego wniosku o pożyczkę gotówkową dla osoby, która nie posiada założonej kartoteki w PKO Banku Polskim SA,
- dla nowo zawieranych umów pożyczki gotówkowej wdrożono rozwiązanie uzależniające zmienność oprocentowania od zmienności stopy referencyjnej NBP,
- dla kredytów odnawialnych klientów Bankowości Osobistej i Prywatnej podwyższono kwotę zaangażowania Banku możliwą do uzyskania bez zgody współmałżonka z 50 tys. PLN do 80 tys. PLN.

KREDYTY BANKOWOŚCI HIPOTECZNEJ

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA od lat jest liderem w finansowaniu potrzeb mieszkaniowych Polaków. Z danych prezentowanych przez Związek Banków Polskich wynika, że na koniec czerwca 2017 roku Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA zajmowała pierwszą pozycję na rynku posiadając 30,2% udział w sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób prywatnych. Od początku roku udzielono kredytów na łączną kwotę ok. 6,7 mld PLN.

Klienci segmentu detalicznego mogą korzystać z flagowych produktów hipotecznych Banku w ramach linii WŁASNY KĄT, dostępnych także w programie „Mieszkanie dla Młodych”.

W omawianym okresie PKO Bank Polski SA udzielił w ramach programu „Mieszkanie dla Młodych” ponad 4,4 tys. sztuk kredytów na łączną kwotę 0,7 mld PLN. Program polega na dofinansowaniu ze środków budżetu państwa wkładu własnego oraz przyznaniu dodatkowego finansowego wsparcia w formie spłaty części kredytu.

Do 31 sierpnia 2020 roku obowiązuje oferta specjalna dla posiadaczy Karty Dużej Rodziny, gdzie dla kredytu mieszkaniowego „Własny Kąt Hipoteczny” obniżono prowizję za udzielenie kredytu mieszkaniowego do wysokości 50% wyznaczonej standardowej prowizji za udzielenie kredytu.

KREDYTY MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

PKO Bank Polski SA konsekwentnie wspiera polską przedsiębiorczość. Firmom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw zapewnia finansowanie bieżących, jak i inwestycyjnych potrzeb, poprzez bogatą i elastyczną ofertę kredytową. Dzięki podpisanej pomiędzy PKO Bankiem Polskim SA a Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowie „Portfelowej Linii Gwarancyjnej de minimis” oraz „Portfelowej Linii Gwarancyjnej COSME”, w ramach rządowego i unijnego programu pomocy dla małych i średnich firm, przedsiębiorcy otrzymują wsparcie w postaci gwarancji BGK – *de minimis* oraz gwarancji z regwarancją udzielaną przez Europejski Fundusz Inwestycyjny w ramach programu COSME, mających na celu zwiększenie dostępności kredytowania oraz uruchomienie dodatkowych środków na bieżącą działalność firmy.

W I półroczu 2017 roku Bank nadal jest największym kredytodawcą spośród dwudziestu jeden banków udzielających kredytów z gwarancjami *de minimis* i obejmuje 21,3% udziału w rynku (zgodnie z danymi przekazanymi przez Centrum Poręczeń i Gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia 30 czerwca 2017 roku). Przyznany PKO Bankowi Polskiemu SA limit gwarancyjny w I kwartale 2017 roku po raz kolejny uległ zwiększeniu i po podwyższeniu wynosił 7,8 mld PLN.

Wartość udzielonych kredytów w ramach „Portfelowej Linii Gwarancyjnej COSME” na dzień 30 czerwca 2017 roku wyniosła prawie 213 mln PLN, a przyznana kwota gwarancji ponad 170 mln PLN. Wartość limitu gwarancji w ramach programu PLG COSME obowiązująca do 28 września 2017 roku, po podwyższeniu w IV kwartale 2016 roku, wynosi obecnie 250 mln PLN.

LEASING DLA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

PKO Bank Polski SA wraz ze spółkami Grupy Kapitałowej zapewnia kompleksową ofertę w zakresie różnych form finansowania działalności. Leasing stanowi drugie, obok kredytu, główne źródło finansowania przedsiębiorców. W formie leasingu finansowane są, w zależności od potrzeb klientów, w szczególności:

- pojazdy, maszyny i urządzenia techniczne,
- projekty inwestycyjne (np. linie technologiczne),
- urządzenia i meble biurowe,
- sprzęt komputerowy,
- urządzenia medyczne,
- urządzenia i maszyny rolnicze,
- nieruchomości.

Poza standardowymi produktami w ofercie znajdują się usługi wynajmu floty samochodowej oraz współpracy z dostawcami.

Według stanu na koniec czerwca 2017 roku należności leasingowe w segmencie detalicznym wyniosły ponad 7,7 mld PLN.

OFERTA DEPOZYTOWA I INWESTYCYJNA

Grupa Kapitałowa zachęca klientów do długoterminowego oszczędzania, zarówno poprzez różnorodną ofertę produktową (m.in. obligacje skarbowe, produkty inwestycyjne PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA, lokaty terminowe, czy produkty regularnego oszczędzania), jak i działania edukacyjno-informacyjne.

W I półroczu 2017 roku PKO Bank Polski SA kontynuował działania mające na celu uatrakcyjnienie oferty depozytowej dla klientów segmentu detalicznego z uwzględnieniem aktualnej sytuacji rynkowej i pozycji konkurencyjnej. Jednocześnie prowadzone były działania zmierzające do dywersyfikacji źródeł finansowania działalności.

Na dzień 30 czerwca 2017 roku depozyty segmentu detalicznego PKO Banku Polskiego SA wynosiły 164,6 mld PLN i od początku roku ich stan zwiększył się o 1,8 mld PLN (tj. o 1,1%). Przyczynił się do tego wzrost poziomu depozytów bankowości detalicznej i prywatnej, głównie za sprawą wzrostu wolumenów depozytów bieżących, przy spadku poziomu depozytów terminowych.

Tabela 20. Depozyty klientów segmentu detalicznego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

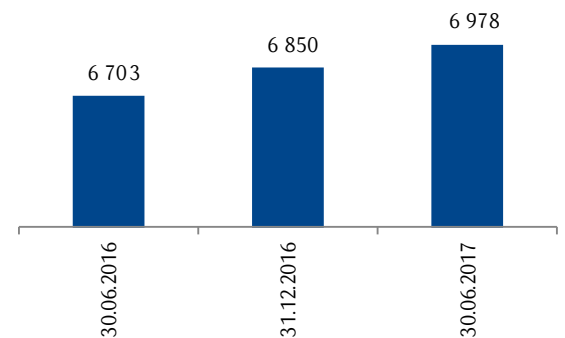
	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2016	Zmiana od:	
				31.12.2016	30.06.2016
Depozyty klientowskie, w tym:					
bankowości detalicznej i prywatnej	142 273	140 021	134 377	1,6%	5,9%
małych i średnich przedsiębiorstw	22 307	22 734	20 469	-1,9%	9,0%
Razem depozyty	164 580	162 755	154 846	1,1%	6,3%

RACHUNKI BIEŻĄCE I RACHUNKI OSZCZĘDNOŚCIOWE

PKO Bank Polski SA pozostaje liderem na rynku pod względem liczby prowadzonych rachunków bieżących, która na dzień 30 czerwca 2017 roku wynosiła blisko 7,0 mln szt.

Poziom liczby rachunków jest pochodną zróżnicowanej oferty pod względem preferencji klientów. Wśród produktów oferowanych przez Bank klientom indywidualnym można wyróżnić m.in.: PKO Konto bez Granic, PKO Konto za Zero, PKO Konto dla Młodych i PKO Junior. Dla osób korzystających z Programu „Rodzina 500+” PKO Bank Polski SA dostosował swoją ofertę wprowadzając skierowane do nich Konto za Zero, Rodzina 500+. Od początku 2016 roku sprzedano ponad 21 tys. takich kont, w tym w I półroczu 2017 roku ponad 3 tys. nowych kont.

Liczba rachunków bieżących (w tys. szt.)

Dodatkowo w II kwartale 2017 roku PKO Bank Polski SA przeprowadził promocję, w ramach której za otwarcie PKO Konta Dziecka lub PKO Konta Pierwszego można było otrzymać e-kartę o wartości 50 PLN do wykorzystania w jednym ze sklepów internetowych.

Klientom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw, zainteresowanym kompleksową, nowoczesną i atrakcyjną cenowo obsługą, PKO Bank Polski SA oferuje dwa pakiety:

- PKO Konto Firmowe dla osób fizycznych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, wykonujących wolne zawody oraz rolników, którzy cenią obsługę finansów swojej firmy z wykorzystaniem nowoczesnych usług bankowości elektronicznej, jak i poprzez indywidualnego doradcę w oddziale Banku,
- PKO Rachunek dla Biznesu stworzony dla przedsiębiorców, którzy szukają oferty idealnie dopasowanej do swoich potrzeb oraz cenią współpracę z indywidualnym doradcą bankowym. Posiadaczom PKO Rachunku dla Biznesu Bank oferuje dostęp do zaawansowanej bankowości internetowej iPKO biznes oraz wszystkich usług cash-management oraz wiele innych nowoczesnych produktów i usług bankowych, w tym najtańsze na rynku przelewy internetowe SEPA, czy też dostęp do prostej wymiany walut dzięki bezpłatnej platformie iPKO dealer.

W I kwartale 2017 roku w procesie otwarcia rachunku firmowego utworzono automatyczne połączenie z rejestrem Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) prowadzonym przez Ministerstwo Rozwoju. Dzięki pobieraniu danych bezpośrednio z CEIDG zakładanie rachunku firmowego zostało uproszczone i przyspieszone.

W czerwcu 2017 roku wystartowała, trwająca miesiąc, akcja „100 zł dla Twojej firmy od PKO Banku Polskiego”. W ramach prowadzonej akcji przedsiębiorcy, którzy otworzą PKO Konto Firmowe z kartą debetową i w ciągu 30 dni dokonają płatności do ZUS, w kwocie co najmniej 250 PLN, otrzymają premię 100 PLN.

LOKATY TERMINOWE I PRODUKTY REGULARNEGO OSZCZĘDZANIA

Dominujący udział w depozytach segmentu detalicznego mają depozyty klientów bankowości detalicznej i prywatnej. Bank oferuje klientom indywidualnym m.in. lokaty o progresywnym i standardowym oprocentowaniu oraz lokaty strukturyzowane.

Depozytami terminowymi występującymi w ofercie Banku i cieszącymi się szczególnym zainteresowaniem klientów bankowości detalicznej i prywatnej były:

- wprowadzone do oferty w 2017 roku: lokata 12M internetowa, lokata 12M na nowe środki i lokata 12M z oprocentowaniem progowym;
- lokata 6M internetowa dostępna w systemie bankowości elektronicznej.

W omawianym okresie do oferty Banku wprowadzono następujące produkty:

- rachunek terminowej lokaty oszczędnościowo-inwestycyjnej Sumoinwestycja - będący połączeniem 12-miesięcznej lokaty terminowej otwieranej w powiązaniu z nabyciem jednostek uczestnictwa - 50% środków alokowana jest na wybrany subfundusz: dłużny (PKO Skarbowy, PKO Papierów Dłużnych Plus) lub akcyjny (PKO Stabilnego Wzrostu, PKO Akcji Plus); oprocentowanie części depozytowej produktu jest uzależnione od wariantu funduszu oraz segmentu klienta,
- lokatę terminową dla przedsiębiorczych o stałym oprocentowaniu, pod warunkiem wykonania transakcji bezgotówkowych kartą debetową wydaną do rachunku bieżącego w łącznej wysokości 6 tys. PLN w okresie trwania lokaty - produkt dedykowany klientom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw, sprzedawany w iPKO, przez Contact Center oraz przez Biuro Bankowości Zdalnej.

Elementem standardowej oferty Banku dedykowanej klientom indywidualnym są instrumenty strukturyzowane. W I półroczu 2017 roku Bank przeprowadził 11 subskrypcji depozytów strukturyzowanych, którymi były:

- lokaty oparte na kursie USD/PLN (18-miesięczna z 1% gwarantowanych odsetek oraz 36-miesięczna z 2,0% gwarantowanych odsetek w skali życia produktu, 18-miesięczna z 0,9% gwarantowanych odsetek oraz 36-miesięczna z 1,8% gwarantowanych odsetek w skali życia produktu) oraz
- lokaty oparte na kursie EUR/PLN (18-miesięczna z 0,9% gwarantowanych odsetek, 18-miesięczna 1% gwarantowanych odsetek, 36-miesięczna z 1,8% gwarantowanych odsetek oraz 36-miesięczna z 2,0% gwarantowanych odsetek w skali życia produktu).

W omawianym okresie rewitalizacji uległa oferta produktów długoterminowego oszczędzania. Jej konsekwencją było zastąpienie w II kwartale 2017 roku oferowanych dotychczas terminowych lokat oszczędnościowych (Kapitał na Marzenia, Kapitał na Emeryturę, Kapitał na Własny Kąt, Kapitał dla Dziecka) nowym produktem: rachunek terminowej lokaty oszczędnościowej „Program Budowania Kapitału”. Zmiana oferty w tej grupie produktowej wynikała z obserwacji rynku oraz potrzeb klientów korzystających z dotychczasowej oferty Banku w zakresie systematycznego oszczędzania.

FUNDUSZE INWESTYCYJNE

W ramach współpracy z PKO Towarzystwem Funduszy Inwestycyjnych SA („TFI SA”) klientom bankowości detalicznej i prywatnej Bank oferuje 40 funduszy niededykowanych (nondedicated funds), w których zgromadzono aktywa o łącznej wartości 21,6 mld PLN¹¹.

Grupa Kapitałowa systematycznie rozwija ofertę w zakresie funduszy inwestycyjnych. Od początku 2017 roku została przeprowadzona wśród klientów emisja certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych niepublicznych, jak PKO Globalnej Strategii Seria I, PKO Absolutnej Stopy Zwrotu Europa Wschód-Zachód Seria D, PKO Strategii Obligacyjnych Serii H.

SPRZEDAŻ OBLIGACJI SKARBU PAŃSTWA

PKO Bank Polski SA jako jedyny prowadzi sprzedaż oraz obsługę obligacji detalicznych emitowanych przez Skarb Państwa na podstawie umowy zawartej z Ministrem Finansów. Obligacje skarbowe są sprzedawane przez rozległą sieć sprzedaży PKO Banku Polskiego SA, co stanowi znaczące udogodnienie dla wszystkich chętnych do zainwestowania w te instrumenty. W I półroczu 2017 roku sprzedano blisko 30 mln szt. obligacji.

¹¹ źródło: raport Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami na dzień 30 czerwca 2017 roku.

POZOSTAŁE PRODUKTY I USŁUGI W SEGMENTCIE DETALICZNYM
KARTY BANKOWE

Na dzień 30 czerwca 2017 roku liczba kart bankowych PKO Banku Polskiego SA wyniosła ok. 8,1 mln sztuk, w tym 0,9 mln sztuk kart kredytowych. Tym samym PKO Bank Polski SA jest liderem pod względem wydanych kart płatniczych w polskim sektorze bankowym.

Do oferty Banku w I półroczu 2017 roku wdrożono nową kartę wielowalutową MasterCard dla klientów Bankowości Osobistej i Bankowości Prywatnej. Kartę można powiązać z rachunkami walutowymi w EUR, USD, GBP. Środki na pokrycie transakcji kartą pobierane są automatycznie z rachunku w walucie, w jakiej była dokonywana transakcja, dzięki czemu klient nie ponosi kosztów przewalutowania. Bank udostępnił zarówno możliwość zamówienia nowej karty w oddziale oraz kanałach zdalnych iPKO i Contact Center PKO Banku Polskiego SA (CC), jak i wymiany posiadanej karty „nie-wielowalutowej” na kartę wielowalutową poprzez iPKO i CC oraz zarządzania opcją wielowalutową (podpinanie rachunków walutowych USD, EUR, GBP do karty) w iPKO, CC oraz oddziale Banku.

W tym samym okresie, dla kart Inteligo, nastąpiło wdrożenie możliwości realizacji operacji *cashback* - wypłaty gotówki przy okazji transakcji płatniczej kartą w POS.

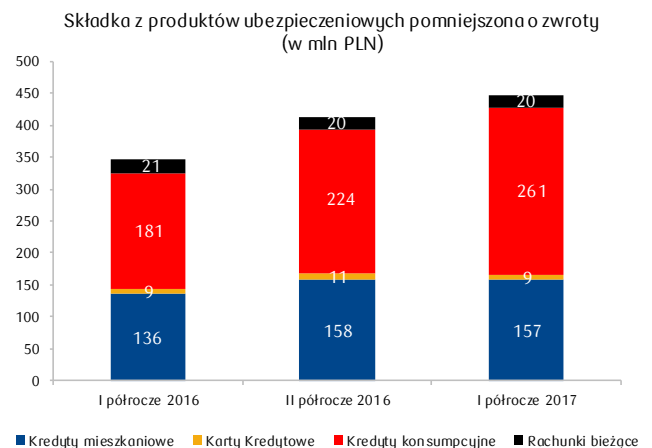
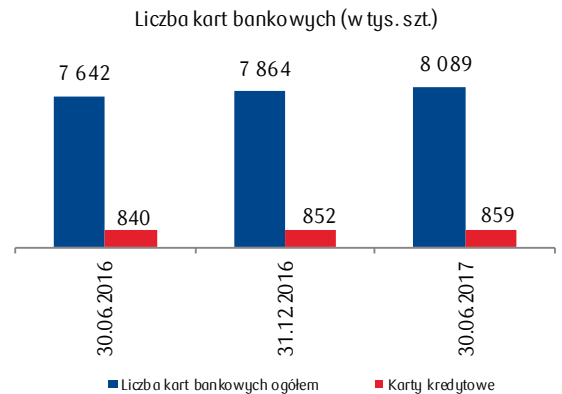
PRODUKTY UBEZPIECZENIOWE

Grupa Kapitałowa konsekwentnie rozwija ofertę produktów ubezpieczeniowych zwiększając atrakcyjność powiązanych z nimi produktów bankowych oraz dając klientom możliwość zabezpieczenia zobowiązań, majątku oraz otrzymania pomocy w przypadkach losowych. Usługi ubezpieczeniowe kierowane są do klientów bankowości detalicznej i prywatnej oraz segmentu małych i średnich przedsiębiorstw powiązane z produktami bankowymi takimi jak:

- kredyty konsumpcyjne i hipoteczne (ubezpieczenia na życie i od utraty źródła dochodu, ubezpieczenie murów oraz ubezpieczenie niskiego wkładu i ubezpieczenie pomostowe, jak również ubezpieczenia dla klientów z segmentu MSP),
- ROR (m.in. ubezpieczenie na życie, ubezpieczenie NNW, ubezpieczenie assistance),
- karty bankowe (m.in. pakiet bezpieczeństwa do kart kredytowych, ubezpieczenie podróże, ubezpieczenie spłaty kredytu).

W ofercie znajdują się m.in. takie produkty ubezpieczeniowe, jak:

- ubezpieczenie na wypadek utraty źródła dochodu albo leczenia szpitalnego w następstwie nieszczęśliwego wypadku dla posiadaczy kart kredytowych,
- indywidualne ubezpieczenia:
 - na wypadek utraty źródła dochodu i ubezpieczenie na życie do Pożyczki Gotówkowej kierowane do klientów z segmentu Klienta Podstawowego i Bankowości Osobistej,
 - mienia do kredytu lub pożyczki hipotecznej (tj. ubezpieczenie nieruchomości, ruchomości, OC, ubezpieczenie assistance),
 - na wypadek utraty źródła dochodu do kredytu lub pożyczki hipotecznej,
 - spłaty Pożyczki MSP na wypadek czasowej niezdolności lub przestoju w działalności gospodarczej,
 - krótkoterminowych należności – KUKA „Polisa na świat”,
- ubezpieczenia niepowiązane z produktami bankowymi.

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

W I półroczu 2017 roku dla klientów bankowości internetowej uruchomiona została sprzedaż w kanale zdalnym (iPKO) nowych produktów niepowiązanych z produktami bankowymi. Pierwszym jest ubezpieczenie na życie „Moje Życie 24”, w którym klient sam decyduje z tytułu których ryzyk chciałby się zabezpieczyć (śmierci, trwałej i całkowitej niezdolności do pracy, czy poważnego zachorowania). Drugim wprowadzonym w kanale zdalnym produktem jest ubezpieczenie „Mój Dom24”, w ramach którego klienci mogą kompleksowo ubezpieczyć mienie, na wypadek szeregu zdarzeń losowych, takich jak np. zalanie, powódź, kradzież z włamaniem czy przepięcie. Produkt obejmuje również ubezpieczenie OC w życiu prywatnym oraz ubezpieczenie Assistance. Równocześnie kontynuowane są działania związane z wdrożeniem kolejnego ubezpieczenia dostępnego w kanale internetowym (iPKO), jak również w kanale mobilnym (IKO) tj. ubezpieczenie turystyczne.

W I półroczu 2017 roku uruchomiona została sprzedaż nowego produktu dostarczanego przez KUKE ubezpieczenie krótkoterminowych należności – „KUKE Polisa na świat”. Produkt ten kierowany jest do małych i średnich przedsiębiorstw, a jego zakres dotyczy należności wynikających z transakcji handlowych klienta w kredycie kupieckim z jego kontrahentami krajowymi lub zagranicznymi z około 100 krajów.

Od 2017 roku wycofane zostały z oferty Banku ubezpieczenia z funduszem kapitałowym.

BANKOWOŚĆ PRYWATNA

PKO Bank Polski SA konsekwentnie realizuje rozwój Bankowości Prywatnej, koncentrując się na ścisłej współpracy wewnątrz Grupy Kapitałowej, umożliwiając klientom dostęp do szerokiej oferty produktów i instrumentów finansowych.

Biura Bankowości Prywatnej obsługują klientów w 9 największych miastach w Polsce: Warszawie, Gdańsku, Krakowie, Katowicach, Poznaniu, Wrocławiu, Łodzi, Szczecinie i Bydgoszczy (uruchomiona w ramach Biura Bankowości Prywatnej w Gdańsku). Aktualnie Centrum Bankowości Prywatnej zarządza portfelem aktywów o wartości 19,8 mld PLN.

SIEĆ DYSTRYBUCJI I KANAŁY DOSTĘPU

SIEĆ ODDZIAŁÓW I AGENCJE

Na dzień 30 czerwca 2017 roku detaliczna sieć dystrybucji PKO Banku Polskiego SA liczyła 1 161 oddziałów i 8 biur bankowości prywatnej. W stosunku do stanu na koniec 2016 roku liczba oddziałów ogółem zmniejszyła się o 18 placówek. Rozwój wielokanałowego modelu dystrybucji w znacznym stopniu wpływa na wzrost efektywności sieci sprzedaży stacjonarnej. Optymalizacja sieci oddziałów odbywa się w sposób ciągły, a ostateczna decyzja o pozostawieniu oddziału na danym mikrorynku podejmowana jest w oparciu o ekonomiczną zasadność jej funkcjonowania z uwzględnieniem potencjału rozwoju działalności danego mikrorynku. Ulepszenia te mają charakter wielowymiarowy, w zakres których wchodzi takie działania jak zmiana charakteru placówek oraz zmniejszenie ich liczby. Proces zmniejszania dużych oddziałów realizowany jest z jednoczesną uniwersalizacją mniejszych oddziałów oraz przekształcaniem, w uzasadnianych przypadkach, małych oddziałów w agencje.

W ramach projektów realizowanych w Banku i w wyniku zbieranych doświadczeń, obowiązujący format oddziału stale ewoluje w kierunku uzyskania jak najlepszych warunków obsługi dopasowanych również do zmieniających się technologii. Równocześnie toczą się prace nad określeniem przyszłości oddziałów z uwzględnieniem potrzeb klientów, zmian zachodzących na rynku usług bankowych i społecznej roli jaką pełni PKO Bank Polski SA. Jednym z głównych wyzwań jest wyważenie proporcji pomiędzy dążeniem do wizerunkowej nowoczesności, poprzez wprowadzenie urządzeń elektronicznych i samoobsługowych, a potrzebami klientów by uzyskać pożądaną efektywność dla klientów.

Tabela 21. Dane operacyjne segmentu detalicznego

	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2016	Zmiana od:	
				31.12.2016	30.06.2016
Liczba placówek w segmencie detalicznym	1 180	1 198	1 227	-18	-47
regionalne oddziały detaliczne	11	11	11	0	0
oddziały detaliczne	1 161	1 179	1 208	-18	-47
biura bankowości prywatnej	8	8	8	0	0
Liczba bankomatów	3 213	3 206	3 200	7	13
Liczba agencji	790	837	857	-47	-67

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

Bank systematycznie poprawia warunki obsługi klientów w sieci oddziałów. Działania te koncentrują się na modernizacji oddziałów i przenoszeniu oddziałów do nowych, atrakcyjnych lokalizacji. Istotne uzupełnienie sieci oddziałów i bankomatów stanowi sieć agencji. Wg stanu na dzień 30 czerwca 2017 roku PKO Bank Polski SA współpracował z 790 agencjami i w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku liczba agencji spadła o 47. Spadek liczby agencji jest kontynuacją działań zmierzających do wzrostu efektywności sieci.

BANKOWOŚĆ ELEKTRONICZNA

Klienci segmentu detalicznego w ramach serwisu iPKO mogą korzystać z pakietu usług bankowości elektronicznej. Dodatkowo, dla małych i średnich przedsiębiorstw, istnieje możliwość skorzystania z usług bankowości elektronicznej pod nazwą iPKO Biznes. Korzystanie z tych usług zapewnia klientom dostęp do informacji o rachunkach i produktach, jak również umożliwia wykonywanie transakcji za pośrednictwem Internetu, terminali samoobsługowych oraz telefonu.

Bank systematycznie promuje zdalne korzystanie z konta internetowego, samodzielne zarządzanie rachunkiem i innymi produktami bankowymi w serwisie transakcyjnym, co pozwala klientom na szybszy i łatwiejszy dostęp do swoich produktów, jak również obniżenie kosztów korzystania z usług bankowych.

Nowości wprowadzone do oferty w I półroczu 2017 roku to:

- udostępnienie w iPKO funkcjonalności polegającej na całkowicie zdalnym procesie otwierania i zarządzania Pierwszym Kontem Oszczędnościowym, dedykowanym dla dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat i ich rodziców;
- możliwość zamówienia w iPKO nowej karty debetowej z funkcją miejską (dla Warszawy i Wrocławia), wymiany posiadanej karty tradycyjnej na kartę z funkcją miejską oraz otwarcia na stronie internetowej Banku nowego konta wraz z zamówieniem jednocześnie karty debetowej z funkcją miejską;
- uruchomienie funkcjonalności umożliwiającej wskazanie karty kredytowej jako źródła pieniędzy w usłudze „Płać z iPKO” i „Płać z Inteligo”, co umożliwi szybsze, wygodniejsze i bezpieczniejsze zakupy przez Internet;
- rozszerzenie oferty Banku o nowe ubezpieczenie „Moje Życie24” udostępnione wyłącznie w iPKO, skierowane do posiadaczy rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego;
- udostępnienie klientom w iPKO i Inteligo możliwości złożenia wniosku o 500+;
- samodzielne zarządzanie dziennym limitem transakcji elektronicznych wykonywanych za pośrednictwem serwisu internetowego Inteligo, serwisu mobilnego oraz telefonicznego;
- możliwość skorzystania z e-usługi „Sprawdź swoje punkty karne” za pośrednictwem bankowości elektronicznej iPKO oraz konta Inteligo przy wykorzystaniu utworzonego Profilu Zaufanego;
- czasowe zablokowanie karty debetowej i kredytowej.

Od 15 marca 2017 roku klienci Banku mają możliwość złożenia poprzez bankowość elektroniczną iPKO oraz Inteligo wniosku PIT-WZ o sporządzenie przez Urząd Skarbowy wstępnego zeznania podatkowego za 2016 rok w formie PIT-37 i złożenie go w imieniu podatnika.

BANKOWOŚĆ MOBILNA IKO

PKO Bank Polski SA dostarcza swoim klientom nowoczesne rozwiązania technologiczne dające pełne, proste, funkcjonalne i jednocześnie bezpieczne oraz dostępne w każdym miejscu możliwości dostępu do usług bankowych przy użyciu telefonu. IKO to najpopularniejszy i najbardziej rozwinięty systemem płatności mobilnych w Polsce. Łączy funkcje bankowości mobilnej z możliwością dokonywania płatności mobilnych. Łączna liczba aktywacji IKO przekroczyła już milion czterysta tysięcy sztuk. Aplikacja jest stale wzbogacana o nowe funkcjonalności. Wprowadzone zmiany przekształciły IKO z aplikacji służącej do płatności czy wypłat mobilnych w aplikację stanowiącą bank w telefonie.

Na bazie płatności IKO powstał polski standard płatności mobilnych BLIK, z którego obecnie korzystają klienci PKO Banku Polskiego SA, Alior Banku, Banku Millennium, BZ WBK, ING Banku Śląskiego, mBanku, Orange Finance i T-Mobile Usługi Finansowe. BLIK to uniwersalna forma realizacji płatności oraz wypłaty gotówki z bankomatów bez użycia gotówki czy karty płatniczej, zbudowana wspólnie z bankami partnerskimi i Krajową Izbą Rozliczeniową SA. Na 30 czerwca 2017 roku sieć akceptacji płatności mobilnych (IKO, BLIK) wynosiła ponad 198 tys. (terminale eService, First Data, PayTel, IT Card) urządzeń w całej Polsce. W związku z wdrożeniem systemu BLIK, aplikacja IKO umożliwia obecnie wypłaty z ponad 16 tys. bankomatów własnych PKO Banku Polskiego SA, Banku Millennium SA, Banku Zachodniego WBK SA, ING Banku Śląskiego SA, bankomatów Euronet (około 7 tys.) i IT Card (około 1,8 tys.).

PKO Bank Polski SA udostępnił klientom nową opcję w metodzie płatności „Płać z iPKO” – autoryzację transakcji poprzez wpisanie kodu BLIK wygenerowanego w aplikacji IKO. Dzięki wprowadzonej zmianie, płatności za zakupy można dokonywać za pomocą aplikacji IKO w większości sklepów internetowych w Polsce, obsługiwanych m.in. przez Dotpay, eCard, PayU, Przelewy24, Tpay.com, First Data i CashBill oraz Blue Media. Zmiana ta pojawiła się również w największym polskim serwisie aukcyjnym e-commerce – Allegro.

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

Aplikacja mobilna IKO daje wygodny dostęp do konta i finansów przez telefon, m.in. przez:

- szybki podgląd salda i historii konta,
- przelewy do innych osób i firm oraz między kontami własnymi,
- przelewy na telefon między aplikacjami objętymi systemem BLIK,
- płatność kodem BLIK w sklepach i Internecie (zamiast kartą),
- wypłaty gotówki z bankomatów kodem BLIK (zamiast kartą),
- wpłaty gotówki kodem BLIK we wpłatomatach (zamiast kartą),
- płatność zbliżeniowo telefonem z systemem Android i NFC,
- podgląd informacji o posiadanych produktach i zarządzanie nimi,
- doładowanie telefonu,
- otwieranie lokat,
- oszczędzanie na skarbonkach,
- obsługa kart: spłata karty, nadawanie PIN do karty, zmiana limitów karty,
- mapa oddziałów i bankomatów oraz miejsc, gdzie zapłacisz BLIKIEM,
- przelew na podstawie danych z QR Kodu, tworzenie QR Kodu z danymi do przelewu.

PKO Bank Polski SA swoim najmłodszym klientom, poniżej 13. roku życia, umożliwia dostęp do konta w postaci aplikacji mobilnej PKO Junior. Aplikacja jest nie tylko wygodna, ale również bezpieczna, dodatkowo wzbogacona o funkcje wspierające edukację finansową i rozwój przedsiębiorczej postawy dziecka, nowoczesna i intuicyjna jest mobilnym odpowiednikiem serwisu PKO Junior.

Na 2017 rok przedłużono promocję polegającą na braku pobierania od klientów prowizji za wykonywanie międzybankowych przelewów na telefon BLIK.

Wprowadzane zmiany i ulepszenia spowodowały, że w II kwartale 2017 roku do swojego konta z poziomu urządzenia mobilnego zalogowało się już ponad 2,2 miliony klientów. Klienci logujący się za pośrednictwem IKO stanowią 43% mobilnych klientów.

CONTACT CENTER PKO BANKU POLSKIEGO SA

Istotne znaczenie w obsłudze klientów segmentu detalicznego ma Contact Center PKO Banku Polskiego SA (CC). Celem działalności tej jednostki jest prowadzenie sprzedaży produktów oferowanych przez Bank w trakcie rozmów przychodzących i wychodzących oraz zapewnienie sprawnej i efektywnej obsługi klientów, za pomocą środków porozumiewania się na odległość.

W infolinii PKO Banku Polskiego SA pracuje kilkuset konsultantów, którzy pozostają do dyspozycji klientów 24 godziny na dobę. Konsultanci nie tylko obsługują połączenia telefoniczne, ale również odpowiadają na pytania i wnioski klientów w formie elektronicznej – maile, zgłoszenia przez stronę www. Klienci mogą też wysyłać wiadomości w serwisie transakcyjnym iPKO lub Inteligo oraz przez specjalną zakładkę na Facebooku.

Do zadań CC należy w szczególności:

- sprzedaż produktów bankowych w ruchu przychodzącym i wychodzącym,
- wsparcie procesów sprzedaży zdalnej zainicjowanych na www,
- obsługa połączeń przychodzących od klientów segmentu detalicznego,
- wykonywanie połączeń wychodzących zainicjowanych przez Bank (zadania informacyjne),
- obsługa zgłoszeń bezpieczeństwa w ruchu przychodzącym i wychodzącym,
- obsługa korespondencji mailowej,
- odpowiedzi na pytania zadane przez klientów na infosite oraz w serwisie iPKO,
- obsługa klienta wewnętrznego (helpdesk merytoryczny dla pracowników w oddziałach),
- wczesny monitoring należności.

7.1.2 SEGMENT KORPORACYJNY I INWESTYCYJNY

Klienci segmentu
 Działalność kredytowa i finansowanie strukturalne
 Działalność depozytowa i bankowość transakcyjna
 Instytucje finansowe
 Bankowość międzynarodowa
 Działalność maklerska
 Produkty skarbowe
 Rynek międzybankowy
 Usługi powiernicze
 Sieć sprzedaży

PKO Bank Polski SA konsekwentnie opiera rozwój biznesu korporacyjnego na budowaniu stabilnych relacji z klientami, dzięki wysokiej jakości usług, wyspecjalizowanym kompetencjom sieci sprzedaży oraz partnerskich zasadach współpracy. Finansowanie zarówno bieżącej działalności firm (poprzez kredyty obrotowe oraz narzędzia finansowania handlu), jak i otwartość na udział w realizacji ich planów rozwojowych (poprzez kredyty inwestycyjne), a także wsparcie w realizacji projektów samorządowych, stanowią niezmiennie główne priorytety segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego Banku.

Bank systematycznie analizując oczekiwania rynku dostosowuje swoją szeroką ofertę produktów i usług wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów. W efekcie opierając się na nowych rozwiązaniach technologicznych konsekwentnie rozwijano bogatą gamę produktów transakcyjnych i mitygujących ryzyka finansowe (płynności, rozliczeniowe, stopy procentowej, kursów walutowych i zmian cen na rynkach towarowych), a także elastycznie adresowano potrzeby dotyczące struktury finansowania.

Równolegle rozwijana jest oferta finansowania handlu międzynarodowego. Bank stał się strategicznym partnerem Grupy Polskiego Funduszu Rozwoju w zakresie udostępniania oferty wsparcia dla eksportu. Wartość wsparcia oferowanego przez PFR w ramach Programu Ekspansji Międzynarodowej Polskich Przedsiębiorstw, którego realizację wspiera PKO Bank Polski SA, wynosi łącznie około 60 mld PLN.

KLIENCI SEGMENTU

Segment Korporacyjny i Inwestycyjny w I półroczu 2017 roku obsługiwał 14,5 tys. klientów, w tym ponad 1 tys. klientów strategicznych, blisko 1 tys. klientów zagranicznych oraz ponad 4 tys. jednostek samorządowych i instytucji rządowych szczebla centralnego wraz z jednostkami okołobudżetowymi i powiązanymi.

Bank utrzymuje pozycję niekwestionowanego lidera w zakresie usług dla samorządów, uczestnicząc w samorządowych projektach o niestandardowym charakterze oraz wygrywając w przetargach na obsługę jednostek samorządowych wszystkich szczebli. Łącznie Bank obsługuje 6 z 16 województw w Polsce.

DZIAŁALNOŚĆ KREDYTOWA I FINANSOWANIE STRUKTURALNE

Według stanu na koniec czerwca 2017 roku łączne finansowanie klientów korporacyjnych, z uwzględnieniem wyemitowanych obligacji oraz należności leasingowych przekroczyło 65 mld PLN.

Tabela 22. Finansowanie klientów segmentu korporacyjnego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2016	Zmiana od:	
				31.12.2016	30.06.2016
Kredyty korporacyjne brutto	45 464	41 630	42 063	9,2%	8,1%
Należności leasingowe	6 692	6 591	4 854	1,5%	37,9%
Dłużne papiery wartościowe*	13 222	13 331	13 031	-0,8%	1,5%
komunalne	7 056	7 148	7 158	-1,3%	-1,4%
korporacyjne	6 166	6 183	5 873	-0,3%	5,0%
Łączne finansowanie	65 378	61 552	55 094	6,2%	18,7%

* Dane prezentowane łącznie z papierami klasyfikowanymi do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom.

PKO Bank Polski SA wspiera swoich klientów w realizacji strategicznych projektów inwestycyjnych poprzez doradztwo zarówno w doborze formy finansowania, jak i elastycznych warunków finansowania i spłaty. Ścisłe współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego i finansuje przedsięwzięcia inwestycyjne służące społeczności lokalnej.

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

PKO Bank Polski SA oferuje swoim klientom szeroki dostęp do funduszy na finansowanie najbardziej złożonych przedsięwzięć inwestycyjnych oraz usługi doradców skoncentrowanych na doborze najbardziej optymalnej formy finansowania i warunków spłaty. W I półroczu 2017 roku Bank podpisał m.in.:

- 8 umów kredytu w formie konsorcjum bankowego na łączną kwotę 12 mld PLN, gdzie udział Banku wyniósł blisko 2,5 mld PLN,
- umowę pożyczki w wysokości 3,2 mld PLN,
- umowę kredytu obrotowego w wysokości 70 mln PLN oraz 2 aneksy wydłużające okres finansowania na łączną kwotę 180 mln PLN,
- aneks do umowy programu emisji obligacji korporacyjnych w formie konsorcjum bankowego podwyższający kwotę programu do 2,4 mld PLN, w którym udział Banku wzrósł o 0,6 mld PLN,
- umowę programu emisji obligacji w kwocie 2,3 mld PLN w ramach, której Bank objął obligację o wartości 0,2 mld PLN
- 46 umów emisji obligacji komunalnych o wartości 245 mln PLN oraz 12 aneksów wydłużających okres finansowania na kwotę 41 mln PLN.

W ramach oferty produktowej Grupy Kapitałowej klienci korporacyjni mogą korzystać z produktów i usług leasingowych. W formie leasingu finansowany jest praktycznie każdy środek trwały, w zależności od potrzeb klientów. Poza standardowymi produktami w ofercie znajdują się usługi wynajmu floty samochodowej oraz współpracy z dostawcami.

Według stanu na koniec czerwca 2017 roku należności leasingowe w segmencie korporacyjnym i inwestycyjnym wyniosły 6,7 mld PLN.

DZIAŁALNOŚĆ DEPOZYTOWA I BANKOWOŚĆ TRANSAKCYJNA

Poziom wolumenu depozytów klientów korporacyjnych na koniec I półrocza 2017 roku wyniósł 38,7 mld PLN i wzrost od początku roku o 1,1 mld PLN.

Tabela 23. Depozyty klientów segmentu korporacyjnego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2016	Zmiana od:	
				31.12.2016	30.06.2016
Depozyty korporacyjne	38 722	37 639	40 022	2,9%	-3,2%

PKO Bank Polski SA stale podnosi jakość świadczonych usług w zakresie bankowości transakcyjnej. Konsekwentnie rozwijane są usługi dedykowane podmiotom charakteryzującym się rozbudowaną strukturą organizacyjną (np. grupy kapitałowe), umożliwiając klientom korzystanie z różnego rodzaju produktów i usług ułatwiających rozliczanie transakcji z partnerami krajowymi i zagranicznymi. W ramach świadczenia usług elektronicznych wiodącym produktem segmentu jest system bankowości elektronicznej iPKO biznes. Aplikacja iPKO biznes została rozszerzona o nowe funkcjonalności poprawiające komfort jej użytkowania, w tym między innymi uproszczono i przeprojektowano możliwości dokonywania kluczowych operacji w serwisie tak, aby były jeszcze bardziej przyjazne i intuicyjne. Obecnie aplikacja iPKO biznes pozwala klientom na monitorowanie i zarządzanie rachunkami, kartami płatniczymi i kredytami oraz na składanie zleceń wszelkiego rodzaju przelewów. Wdrażane są także nowe funkcjonalności, mające ułatwić klientom zarządzanie środkami w złożonych strukturach organizacyjnych.

Równocześnie Bank rozszerza ofertę rozwijając dedykowane produkty oparte o rozwiązania typu „cash pooling”. W szczególności, w związku z funkcjonowaniem oddziału Banku w Republice Federalnej Niemiec oraz uruchomionego oddziału banku w Republice Czeskiej, umożliwiono wykorzystanie tego narzędzia do zarządzania środkami finansowymi w ujęciu transgranicznym oraz w opcji wielowalutowej.

INSTYTUCJE FINANSOWE

PKO Bank Polski SA posiada rozbudowaną sieć rachunków nostro w bankach zagranicznych, ponad 1 400 nawiązanych relacji SWIFT z bankami w różnych krajach i rynkach, prowadzi ponad 200 rachunków loro dla banków zagranicznych, wykorzystywanych do rozliczania operacji tych banków zarówno w Polsce, jak i na rynkach trzecich.

Poza usługami rozliczeniowymi PKO Bank Polski SA obsługuje także banki zagraniczne, ich oddziały w Polsce oraz banki krajowe, oferując im nowoczesne korporacyjne rozwiązania wspierające ich gospodarkę własną i zarządzanie płynnością. Bank aktywnie wspiera działalność swoich Klientów korporacyjnych i detalicznych na rynkach zagranicznych i cyklicznie rozszerza wachlarz walut dostępnych dla Klientów Banku.

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

W I półroczu 2017 roku Bank podjął negocjacje z bankami w Singapurze i Republice Południowej Afryki mające zapewnić infrastrukturę rozliczeniową dla nowych walut, między innymi dolara singapurskiego (SGD) i randa południowo-afrykańskiego (ZAR). U uruchomienie rozliczeń w tych walutach nastąpiło w II kwartale 2017 roku.

PKO Bank Polski SA współpracuje także z ponad 650 krajowymi i zagranicznymi nie bankowymi instytucjami finansowymi, w tym m.in. funduszami inwestycyjnymi, funduszami emerytalnymi, towarzystwami ubezpieczeniowymi, firmami płatniczymi, brokerami walutowymi i biurami maklerskimi. Na rzecz tych podmiotów prowadzone są głównie rachunki bieżące, rachunki lokat oraz oferowany jest im szeroki wachlarz produktów skarbowych.

BANKOWOŚĆ MIĘDZYNARODOWA

PKO Bank Polski SA aktywnie uczestniczy w rozwoju międzynarodowej ekspansji swoich klientów, oferując im wsparcie na rynkach zagranicznych. Podejmowane są inicjatywy ułatwiające obsługę finansową polskich firm działających na rynkach zagranicznych tak w zakresie wsparcia w identyfikacji możliwości i pozyskiwania kontraktów, jak i bezpośrednio w zakresie rozliczeń międzynarodowych. Aktywność tą wspiera fizyczne podążanie Banku za klientami, w ramach czego uruchomiono już oddziały Banku w Republice Federalnej Niemiec oraz w Republice Czeskiej. Rozważane są kolejne kierunki ekspansji. W ofercie jednostek zagranicznych znajduje się pełna paleta usługi produktów dla klientów korporacyjnych, obejmująca m.in.:

- bankowość transakcyjną (w tym międzynarodowy *cash pooling*),
- bankowość elektroniczną,
- produkty skarbowe,
- trade finance,
- kredyty korporacyjne.

W oparciu o silne relacje z większością wiodących, polskich grup kapitałowych, Bank udziela wsparcia ich działalności oraz inwestycji za granicą na szczególnie atrakcyjnych warunkach, względem lokalnej konkurencji, tym samym efektywnie uczestniczy w rozwoju międzynarodowej ekspansji swoich klientów.

Dla przedsiębiorstw działających na terenie Ukrainy usługi bankowe oferowane są przez KREDOBANK SA wchodzący w skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Ponadto Bank zapewnia specjalistyczne wsparcie zagranicznych firm działających w Polsce m.in. pochodzących z krajów skandynawskich, Korei Południowej i Ukrainy. W tym celu funkcjonują zespoły ekspertów do obsługi firm z tych krajów, co sprzyja zacieśnianiu relacji gospodarczych. Szeroka paleta oferowanych produktów oraz wysokiej klasy zespół doradców sprawiają, że PKO Bank Polski SA jest coraz częściej doceniany przez zagranicznych klientów.

DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKA

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA (DM, Dom Maklerski) jest jednym z liderów rynku kapitałowego w Polsce, o czym świadczy wysoki udział w obrotach na rynku wtórnym oraz udział w znaczących emisjach na rynku pierwotnym.

W I półroczu 2017 roku wartość obrotów DM na rynku wtórnym akcji to blisko 47 mld PLN, co stanowi ponad 16% obrotów rynku i plasuje Dom Maklerski na I miejscu.

Aktywność DM na rynku pierwotnym to realizacja następujących transakcji:

- funkcja Globalnego Koordynatora, Współprowadzącego Księgę Popytu oraz Oferującego w transakcji IPO spółki DINO POLSKA SA - wartość transakcji 1,6 mld PLN,
- funkcja Współprowadzącego Księgę Popytu w transakcji sprzedaży akcji spółki Famur - wartość transakcji to blisko 0,6 mld PLN,
- funkcja Globalnego Koordynatora oraz Oferującego w transakcji publicznej emisji obligacji spółki Echo Investment SA - wartość sprzedanych obligacji wyniosła 100 mln PLN,
- udział w publicznej emisji kolejnych serii obligacji spółki BEST SA - wartość sprzedaży to 150 mln PLN,
- członek konsorcjum dystrybucyjnego w publicznej ofercie obligacji serii E spółki Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA - wartość transakcji 60 mln PLN,
- podmiot pośredniczący w wezwaniu do zapisywania się na sprzedaż akcji spółki VANTAGE DEVELOPMENT SA ogłoszonego przez Fedha Sp. z o.o. - wartość transakcji 56 mln PLN,
- wprowadzający do obrotu obligacje komunalne Gminy Piła, Miasta Siedlce oraz Województwa Opolskiego - łączna wartość wprowadzonych obligacji to 70 mln PLN,
- pośrednictwo w organizacji sprzedaży akcji spółki Macrolog SA oraz UNIMOT.

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA
ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU**

Warto odnotować, że Dom Maklerski pełni funkcję agenta emisji obligacji detalicznych i aktywnie uczestniczy w obrocie obligacjami na GPW. Posiada ponad 40% udział w obrocie i zajmuje I miejsce na rynku.

Dom Maklerski jest także aktywnym uczestnikiem rynku NewConnect. Wartość zrealizowanych obrotów, na koniec czerwca 2017 roku sięgająca ponad 143 mln PLN (udział ok. 8,5%) plasuje Biuro na IV pozycji na rynku.

Na koniec czerwca 2017 roku DM prowadził 150 tys. rachunków papierów wartościowych i rachunków pieniężnych oraz 178 tys. rachunków rejestrowych. Pod względem liczby rachunków papierów wartościowych (wg danych KDPW) DM zajmuje IV pozycję na rynku na 39 uczestników.

PRODUKTY SKARBOWE

PKO Bank Polski SA posiada szeroką ofertę produktów skarbowych dla klientów indywidualnych i przedsiębiorstw, takich jak instrumenty depozytowe oraz wymiany walut, instrumenty zabezpieczające ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej i cen towarów. Każdy produkt może być dopasowany do indywidualnych potrzeb Klientów i zawarty za pośrednictwem dowolnie wybranego, wygodnego kanału dystrybucji.

Największe obroty realizowane Bank realizuje na transakcjach wymiany walut. W I półroczu 2017 roku w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego odnotowano 20% wzrost obrotów w obszarze transakcji natychmiastowych a udział Banku w rynku SPOT klientów niefinansowych wyniósł 12,4%.

RYNEK MIĘDZYBANKOWY

Bank jest Dealerem Skarbowych Papierów Wartościowych i Dealerem Rynku Pieniężnego, pełni funkcję *market makera* na krajowym rynku stopy procentowej i walutowym. W konkursie na wybór Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych na rok 2018 w trzeciej ocenie konkursowej Bank zajął trzecie miejsce i piąte w rankingu ogółem. Udział Banku w transakcjach SPOT realizowanych na rynku międzybankowym wyniósł 18%, 7% w transakcjach IRS i 17% w transakcjach FRA.

Bank posiada znaczący portfel papierów wartościowych, który stanowi około 15% sumy bilansowej. Portfel jest finansowany ze środków niezagospodarowanych w działalności kredytowej i jest głównie złożony ze Skarbowych Papierów Wartościowych nominowanych w PLN. Portfel papierów wartościowych pełni funkcje związane z zarządzaniem bieżącą płynnością oraz funkcję portfela inwestycyjnego.

USŁUGI POWIERNICZE

Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych na rzecz klientów i obsługuje transakcje na rynku krajowym i zagranicznym, a także pełni funkcję depozytariusza dla funduszy emerytalnych i inwestycyjnych. Na koniec czerwca 2017 roku wartość aktywów klientów przechowywana na rachunkach powierniczych wyniosła 76,7 mld PLN i była wyższa o około 16,7% od wartości uzyskanej w analogicznym okresie roku ubiegłego.

SIEĆ SPRZEDAŻY

Sieć sprzedaży segmentu korporacyjnego obejmuje 32 Regionalne Centra Korporacyjne skupione w siedmiu Regionalnych Oddziałach Korporacyjnych oraz oddział w Republice Federalnej Niemiec, będący oddziałem obsługującym klientów korporacyjnych PKO Banku Polskiego SA w Republice Federalnej Niemiec.

W kwietniu 2017 roku rozpoczął działalność oddział PKO Banku Polskiego SA w Republice Czeskiej, z siedzibą w Pradze. Oddział Banku w Republice Czeskiej jest drugim oddziałem Banku za granicą. Oferta oddziału Banku w Republice Czeskiej obejmuje: prowadzenie rachunków rozliczeniowych, obsługę rozliczeń bezgotówkowych, lokowanie nadwyżek środków w formie depozytów, finansowanie krótko, średnio i długoterminowe oraz świadczenie usług z zakresu zarządzania płynnością i obsługi produktów *trade finance*.

Tabela 24. Dane operacyjne segmentu korporacyjnego

	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2016	Zmiana od:	
				31.12.2016	30.06.2016
Liczba placówek w segmencie korporacyjnym i inwestycyjnym:	41	40	40	1	1
regionalne oddziały korporacyjne	7	7	7	0	0
centra korporacyjne	32	32	32	0	0
oddział PKO Banku Polskiego SA w Republice Federalnej Niemiec	1	1	1	0	0
oddział PKO Banku Polskiego SA w Republice Czeskiej	1	0	0	1	1

7.2 POZYCJA RYNKOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ

Na koniec czerwca 2017 roku Bank utrzymał wiodącą pozycję pod względem udziału w rynku kredytów oraz w rynku depozytów. Także w poszczególnych sektorach rynku usług finansowych spółki Grupy Kapitałowej zajmują wiodące i czołowe miejsca.

Na koniec I półrocza 2017 roku udziały rynkowe PKO Banku Polskiego SA (łącznie z PKO Bankiem Hipotecznym SA) w zakresie kredytów wynosiły 17,8% i w porównaniu do końca 2016 roku utrzymały się na niezmiennym poziomie.

W zakresie depozytów udziały rynkowe wynosiły 17,1%, co oznacza spadek o 0,2 p.p. w stosunku do końca 2016 roku i było determinowane wyższą dynamiką wzrostu wolumenu depozytów podmiotów instytucjonalnych rynku niż Banku.

Tabela 25. Udziały rynkowe

	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2016	Zmiana 30.06.2017/ 31.12.2016	Zmiana 30.06.2017/ 30.06.2016
Kredyty dla:*	17,8%	17,8%	17,6%	0 p.p.	0,2 p.p.
osób prywatnych, w tym:	22,9%	22,8%	22,8%	0,1 p.p.	0,1 p.p.
mieszkaniowe	25,9%	25,7%	25,5%	0,2 p.p.	0,4 p.p.
złotowe	28,6%	28,6%	28,5%	0 p.p.	0,1 p.p.
walutowe	21,3%	21,4%	21,5%	-0,1 p.p.	-0,2 p.p.
konsumpcyjne i pozostałe	16,0%	15,8%	16,0%	0,2 p.p.	0 p.p.
podmiotów instytucjonalnych	13,0%	12,9%	12,5%	0,1 p.p.	0,5 p.p.
Depozyty dla:	17,1%	17,3%	17,3%	-0,2 p.p.	-0,2 p.p.
osób prywatnych	20,7%	20,7%	20,6%	0 p.p.	0,1 p.p.
podmiotów instytucjonalnych	12,3%	12,4%	12,7%	-0,1 p.p.	-0,4 p.p.
Leasing**	12,3%	7,5%	7,1%	4,8 p.p.	5,2 p.p.
Aktywa TFI	8,1%	7,6%	7,2%	0,5 p.p.	0,9 p.p.
Nieskarbowe papiery dłużne (wartość zadłużenia)	29,5%	29,1%	27,9%	0,4 p.p.	1,6 p.p.
Działalność maklerska					
obroty na rynku wtórnym***	16,2%	9,4%	8,2%	6,8 p.p.	8 p.p.

Źródło: NBP, GWP, Związek Polskiego Leasingu

* Dane wg systemu sprawozdawczości dla NBP - Webis. W III kwartale 2016 roku nastąpiła aktualizacja udziałów rynkowych, co jest rezultatem zmiany prezentacji danych rynkowych za okres od września 2014 roku do września 2016 roku. Pozycja wierzytelności od banków hipotecznych, która dotychczas była prezentowana w pozostałych należnościach zaliczanych do kredytów konsumpcyjnych, po zmianie jest ujmowana w kredytach mieszkaniowych dla gospodarstw domowych.

**Udział na 31.12.2016 r. uwzględnia 1 miesiąc sprzedaży Raiffeisen - Leasing Polska SA.

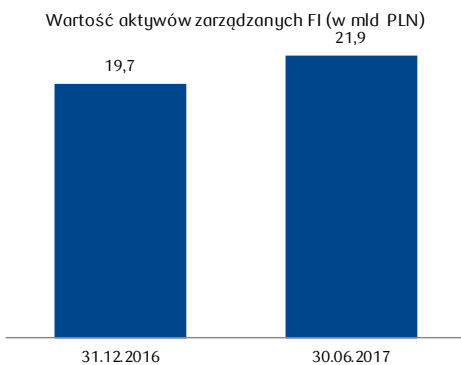
***Z uwzględnieniem w I półroczu 2017 roku efektu pośrednictwa w sprzedaży akcji Pekao SA. Po eliminacji tego efektu udział działalności maklerskiej w obrotach na rynku wtórnym wyniósłby 9,8%.

7.3 DZIAŁALNOŚĆ POZOSTAŁYCH SPÓŁEK GRUPY KAPITAŁOWEJ¹²

Poza działalnością ściśle bankową Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA świadczy specjalistyczne usługi finansowe w zakresie leasingu, faktoringu, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych i ubezpieczeń oraz świadczy usługi windykacyjne, agenta transferowego, outsourcingu usług informatycznych i wsparcia w zakresie prowadzenia działalności przez inne podmioty, a także prowadzi działalność deweloperską i zarządza nieruchomościami.

CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH SPÓŁEK GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA

PKO TOWARZYSTWO FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH SA

W I półroczu 2017 roku PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA wypracował zysk netto w wysokości 29,3 mln PLN (w I półroczu 2016 roku zysk netto wynosił 30,1 mln PLN).

Wartość aktywów funduszy zarządzanych przez spółkę wynosiła na koniec I półrocza 2017 roku 21,95 mld PLN, co oznacza wzrost aktywów o 11,5% w stosunku do stanu na koniec 2016 roku. Wzrost aktywów związany był przede wszystkim z dodatnim wynikiem sprzedaży netto oraz wynikiem z tytułu zarządzania aktywami.

PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA plasuje się na 2 miejscu pod względem wartości aktywów netto z 8,1% udziałem w rynku funduszy inwestycyjnych oraz na 1 miejscu z udziałem 14,6% w zarządzanych aktywach funduszy niededykowanych (nondedicated funds)*.

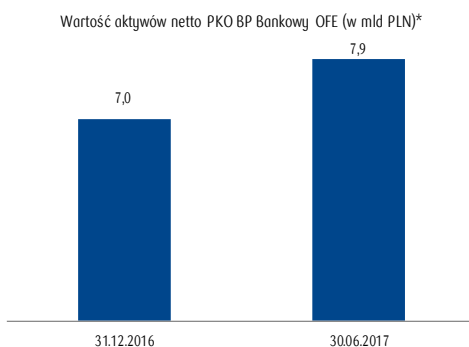
Według stanu na 30 czerwca 2017 roku spółka zarządzała 42 funduszami i subfunduszami inwestycyjnymi. W I półroczu 2017 roku do oferty spółki został wprowadzony fundusz PKO Obligacji Wysokodochodowych Globalny FIZ oraz zostało przeprowadzonych 14 emisji certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych, w ramach których spółka pozyskała aktywa o łącznej wartości brutto 471,2 mln PLN.

* Źródło: Izba Zarządzających Funduszami i Aktywami.

PKO BP BANKOWY PTE SA

PKO BP BANKOWY PTE SA wypracował w I półroczu 2017 roku zysk netto w wysokości 2,8 mln PLN (vs 3,9 mln PLN w analogicznym okresie 2016 roku).

Wyniki dotyczące Otwartego Funduszu Emerytalnego (OFE)*:

Na koniec czerwca 2017 roku wartość aktywów netto PKO BP Bankowego OFE zarządzanego przez PKO BP BANKOWY PTE SA wynosiła 7,9 mld PLN, co oznacza wzrost o 13,0 % w stosunku do stanu na koniec 2016 roku. Wzrost wartości aktywów netto związany był przede wszystkim z osiągniętą stopą zwrotu na aktywach Funduszu. Do PKO BP Bankowego OFE na koniec czerwca 2017 roku należało ponad 934 tys. członków.

PKO BP Bankowy OFE zajmuje na rynku funduszy emerytalnych 8 miejsce pod względem wartości aktywów netto OFE i 9 miejsce pod względem liczby członków OFE.

PKO BP Bankowy OFE osiągnął na 30 czerwca 2017 roku, drugą co do wysokości - wśród 12 działających na rynku otwartych funduszy emerytalnych - stopę zwrotu z inwestycji za okres 36 miesięcy. PKO BP Bankowy OFE za okres od 30 czerwca 2014 roku do 30 czerwca 2017 roku wypracował stopę zwrotu

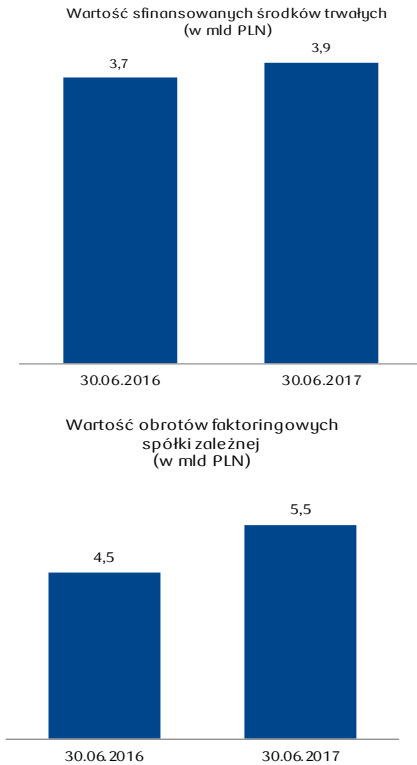
w wysokości 22,42%. Zajęcie 2 miejsca w ww. rankingu pozwoliło na zrealizowanie spółce współczynnika premii inwestycyjnej w wysokości 85,68%.

Wg wyliczeń * Źródło: www.knf.gov.pl

¹² Prezentowane w opisie wyniki finansowe pochodzą ze sprawozdań finansowych poszczególnych spółek sporządzonych zgodnie z MSSF, a w przypadku spółek ubezpieczeniowych - sporządzonych zgodnie z PSR. W przypadku grup kapitałowych prezentowany wynik finansowy jest wynikiem przypadającym na jednostkę dominującą tej grupy.

GRUPA KAPITAŁOWA PKO LEASING SA

Grupa PKO Leasing SA (tj. PKO Leasing SA oraz jej spółki zależne) w I półroczu 2017 roku osiągnęła zysk netto w wysokości 25,5 mln PLN.

Działalność leasingowa:

W I półroczu 2017 roku spółki leasingowe Grupy PKO Leasing SA sfinansowały środki trwałe o łącznej wartości 3,9 mld PLN, tj. o 4,7% więcej niż w analogicznym okresie 2016 roku (dane za I półrocze 2016 roku wyliczone są z uwzględnieniem obecnej struktury Grupy PKO Leasing SA). Zmiana jest wynikiem wzrostu świadczonych usług w segmencie pojazdów oraz maszyn i urządzeń. Na koniec czerwca 2017 roku wartość bilansowa należności od klientów z tytułu finansowania środków trwałych (wymagalnych i niewymagalnych) oraz wartość bilansowa środków trwałych w leasingu operacyjnym Grupy PKO Leasing SA wyniosła łącznie 14,3 mld PLN.

Pod względem wartości środków przekazanych w I półroczu 2017 roku w ramach finansowania środków trwałych Grupa PKO Leasing SA zajęła 1 pozycję na rynku usług leasingowych z 12,3% udziałem w rynku*.

* Źródło: Związek Polskiego Leasingu

Działalność faktoringowa:

W I półroczu 2017 roku spółka PKO Faktoring SA świadczyła usługi faktoringu krajowego i eksportowego z przejęciem ryzyka i bez przejęcia ryzyka, faktoringu odwrotnego oraz usługę programu faktoringowego dla dostawców.

W I półroczu 2017 roku wartość obrotów faktoringowych wyniosła 5,5 mld PLN (w analogicznym okresie 2016 roku obroty spółki wyniosły 4,5 mld PLN); na koniec czerwca 2017 roku liczba klientów wynosiła 446.

Spółka PKO Faktoring SA na 30 czerwca 2017 roku zajmowała 9 miejsce wśród firm faktoringowych zrzeszonych w Polskim Związku Faktorów z udziałem w rynku w wysokości 6,6%.

GRUPA KAPITAŁOWA PKO ŻYCIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA

Grupa PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA (tj. PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA oraz jej spółka zależna Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o.) w I półroczu 2017 roku wypracowała zysk netto w wysokości 9,3 mln PLN (w I półroczu 2016 rok zysk netto Grupy wynosił 6,4 mln PLN).

Wynik I półrocza 2017 roku jest odzwierciedleniem realizowanej strategii budowania portfela ubezpieczeń oferowanych za pośrednictwem sieci dystrybucyjnej PKO Banku Polskiego SA oraz osiągniętych synergii kosztowych w obszarze usług ubezpieczeniowych świadczonych przez spółki Grupy Kapitałowej Banku.

PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA oferuje szeroką paletę produktów ubezpieczeniowych. Spółka koncentruje się na ubezpieczaniu życia i zdrowia swoich klientów, posiada w ofercie produkty samodzielne, jak również stanowiące uzupełnienie produktów bankowych oferowanych przez PKO Bank Polski SA.

Wartość składek przypisanych brutto z tytułu zawartych przez Spółkę umów ubezpieczenia według stanu na 30 czerwca 2017 roku wyniosła 248,1 mln PLN, a liczba ubezpieczonych osób wyniosła 689 tysięcy.

PKO TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA

W I półroczu 2017 roku PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA wypracowało zysk netto w wysokości 2,2 mln PLN (I półrocze 2016 roku spółka zamknęła stratę netto w wysokości 3,4 mln PLN w związku z relatywnie krótkim okresem działalności operacyjnej - rozpoczęcie sprzedaży nastąpiło w I kwartale 2016 roku). Przedmiotem działalności spółki jest działalność ubezpieczeniowa w zakresie działu II ubezpieczeń – pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe.

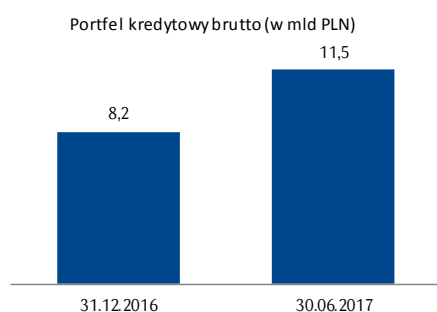
W ofercie spółki znajdują się indywidualne ubezpieczenia od utraty dochodu dla pożyczkobiorców pożyczek gotówkowych w Banku oraz kompleksowa oferta ubezpieczeń inwalidztwa w następstwie nieszczęśliwego wypadku, leczenia szpitalnego, nieruchomości, ruchomości, OC w życiu prywatnym, Assistance, a także ubezpieczenia od utraty dochodu dla klientów PKO Banku Polskiego SA i PKO Banku Hipotecznego SA zaciągających kredyty hipoteczne. Ponadto spółka oferuje ubezpieczenie do kredytu w segmencie małych i średnich przedsiębiorstw (utrata dochodu, przestój w działalności gospodarczej, leczenie szpitalne, operacja chirurgiczna, poważne zachorowanie).

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

W II kwartale 2017 roku spółka wprowadziła do oferty Grupowe Ubezpieczenie GAP na wypadek straty finansowej w związku ze szkodą całkowitą w pojeździe, który jest przedmiotem umowy leasingu. Oferta ubezpieczenia została przygotowana we współpracy z PKO Leasing SA i jest skierowana do klientów tej spółki.

Wartość składek przypisanych brutto z tytułu zawartych przez Spółkę umów ubezpieczenia według stanu na 30 czerwca 2017 roku wyniosła 232,2 mln PLN, a liczba ubezpieczonych osób wyniosła 475 tysięcy.

PKO BANK HIPOTECZNY SA

PKO Bank Hipoteczny SA prowadzi działalność operacyjną od kwietnia 2015 roku. Podstawowym celem PKO Banku Hipotecznego SA jest emisja listów zastawnych, które mają stanowić główne źródło długoterminowego finansowania kredytów zabezpieczonych nieruchomościami. Specjalizuje się w udzielaniu mieszkaniowych kredytów hipotecznych dla klientów indywidualnych, jak również nabywa wierzytelności z tytułu takich kredytów od PKO Banku Polskiego SA. Pozyskuje kredyty do swojego portfela w oparciu o strategiczną współpracę z PKO Bankiem Polskim SA.

Spółka w I półroczu 2017 roku osiągnęła zysk netto w wysokości 25,1 mln PLN (vs. 0,25 mln PLN w analogicznym okresie 2016 roku).

W I półroczu 2017 roku PKO Bank Hipoteczny SA nabył, w ramach podpisanej w 2015 roku z PKO Bankiem Polskim SA Umowy Ramowej Sprzedaży Wierzytelności, kolejne portfele kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie na łączną kwotę 2,2 mld PLN. Łączna wartość portfela kredytowego brutto PKO Banku Hipotecznego SA według stanu na 30 czerwca 2017 roku wyniosła 11,5 mld PLN, w tym 7,9 mld PLN stanowiły kredyty mieszkaniowe zabezpieczone hipotecznie nabyte w ramach podpisanej umowy z PKO Bankiem Polskim SA.

W I półroczu 2017 roku spółka przeprowadziła cztery emisje listów zastawnych, w tym:

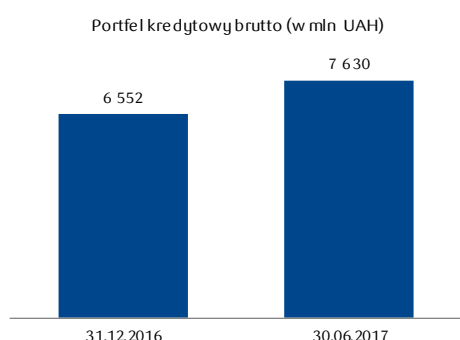
- dwie emisje zagraniczne skierowane do inwestorów instytucjonalnych o łącznej wartości nominalnej 525 mln EUR,
- dwie emisje krajowe skierowane do inwestorów instytucjonalnych o łącznej wartości nominalnej 765 mln PLN.

Emisje zagraniczne są emitowane w ramach Międzynarodowego Programu Emisji Listów Zastawnych skierowanego na rynek europejski i uruchamianego na podstawie Prospektu Emisyjnego Podstawowego, zatwierdzonego we wrześniu 2016 roku przez *Commission de Surveillance du Secteur Financier* (CSSF) w Luksemburgu, a emisje krajowe są emitowane w ramach Krajowego Programu Emisji Listów Zastawnych, skierowanego na rynek krajowy i uruchamianego na podstawie Prospektu Emisyjnego Podstawowego zatwierdzonego w listopadzie 2015 roku przez KNF.

PKO Bank Hipoteczny SA po dwóch latach działalności operacyjnej zajął pozycję lidera, na rynku listów zastawnych w Polsce, pod względem wolumenu wyemitowanych listów zastawnych. Łączna wartość wyemitowanych i pozostających w obrocie listów zastawnych (według wartości nominalnej) na koniec I półrocza 2017 roku wyniosła 6,1 mld PLN.

GRUPA KAPITAŁOWA KREDOBANK SA

(DANE WG MSSF OBOWIĄZUJĄCYCH W GRUPIE PKO BANKU POLSKIEGO SA)

W I półroczu 2017 roku Grupa KREDOBANK SA (tj. KREDOBANK SA oraz jego spółka zależna Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o.) wypracowała zysk netto w wysokości 222,9 mln UAH (32,5 mln PLN), tj. o 78 mln UAH wyższy niż w analogicznym okresie 2016 roku. Wyniki są efektem rozwoju KREDOBANK SA we wszystkich segmentach biznesowych przy efektywnym zarządzaniu płynnością, marżą i ryzykiem.

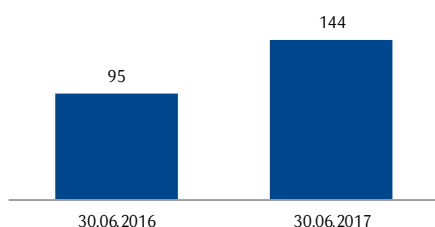
Portfel kredytowy Grupy KREDOBANK SA (brutto) w I półroczu 2017 roku uległ zwiększeniu o 1 078 mln UAH, tj. o 16,5% i wyniósł na dzień 30 czerwca 2017 roku 7 630 mln UAH (portfel kredytowy brutto wyrażony w PLN na koniec I półrocza 2017 roku wynosił 1 087 mln PLN). Wzrost wartości portfela kredytowego w UAH jest głównie wynikiem zwiększenia sprzedaży nowych kredytów.

Depozyty terminowe klientów Grupy KREDOBANK SA w I półroczu 2017 roku uległy zwiększeniu o 126 mln UAH, tj. o 3,15% i wynosiły na 30 czerwca 2017 roku 4 146 mln UAH (depozyty terminowe wyrażone w PLN według stanu na koniec I półrocza 2017 roku wynosiły 590 mln PLN). Wzrost depozytów w UAH jest efektem dynamicznego wzrostu ilości klientów Spółki.

Według stanu na 30 czerwca 2017 roku sieć placówek KREDOBANK SA obejmowała Centralę we Lwowie oraz 107 oddziałów w 22 z 24 obwodów Ukrainy. W I półroczu 2017 roku zmieniono lokalizację 2 oddziałów, utworzono 1 oddział oraz zamknięto 5 oddziałów.

GRUPA KAPITAŁOWA QUALIA DEVELOPMENT SP. Z O.O.

Wartość przekazanych lokali (w mln PLN)

Grupa Qualia Development Sp. z o.o. (tj. Qualia Development Sp. z o.o. oraz jej spółki zależne) w I półroczu 2017 roku wypracowała zysk netto w wysokości 55,6 mln PLN (zysk netto grupy w I półroczu 2016 roku wynosił 6,3 mln PLN). Wynik I półrocza 2017 roku jest przede wszystkim efektem zakończenia realizacji projektu Neptun Park etap IV i rozpoczęcia przekazywania lokali klientom.

W I półroczu 2017 roku grupa koncentrowała działania na:

- prowadzeniu sprzedaży lokali w inwestycjach zrealizowanych w Warszawie (Nowy Wilanów - Royal Park) oraz w Gdańsku (Neptun Park IV etap),
- realizacji końcowego IV etapu inwestycji Neptun Park w Gdańsku, w tym uzyskaniu pozwolenia na użytkowanie i przekazywaniu lokali nabywcom,
- prowadzeniu działalności hotelowej w oparciu o zrealizowane projekty w Gdańsku oraz Międzyzdrojach,
- prowadzeniu procesu sprzedaży wybranych nieruchomości i spółek z Grupy Qualia Development Sp. z o.o.

7.4 DZIAŁALNOŚĆ SPONSORSKA I CHARYTATYWNA PKO BANKU POLSKIEGO SA

DZIAŁANIA SPONSORSKIE

Działania sponsorskie realizowane przez PKO Bank Polski SA w I półroczu 2017 roku miały na celu kształtowanie wizerunku Banku, jako godnej zaufania instytucji finansowej, zaangażowanej społecznie, nowoczesnej i otwartej na potrzeby klientów. Były one zgodne z misją Banku, która zakłada wsparcie rozwoju Polski i Polaków, pozytywny wpływ organizacji na ludzi, firmy i środowisko oraz konsekwentne budowanie wiarygodności.

Działalność sponsorska PKO Banku Polskiego SA prowadzona była zarówno w skali ogólnopolskiej jak i w wymiarze lokalnym, obejmując następujące obszary:

- Kultura i sztuka - ochrona dziedzictwa narodowego w dziedzinie kultury i sztuki, kultywowanie tradycji;
- Nauka i edukacja - promocja nauk ścisłych (głównie matematyki i ekonomii), wsparcie projektów edukacyjnych mających na celu rozwijanie przedsiębiorczości i promowanie innowacyjności;
- Sport - zachęcanie do aktywności, wspieranie sportu masowego, w tym biegów często połączonych z akcjami charytatywnymi oraz upamiętniających ważne wydarzenia z historii naszego kraju;
- Biznes - umacnianie silnej pozycji Banku na rynku finansowym, wspieranie polskich przedsiębiorców, podtrzymywanie i budowanie relacji biznesowych;
- Wydarzenia/projekty istotne dla lokalnych społeczności - promowanie wizerunku Banku, jako ważnego i aktywnego partnera środowisk biznesowych, samorządów i ośrodków kultury.

W każdym z tych obszarów Bank stara się dodatkowo wyróżniać i promować wartości patriotyczne oraz historyczne.

KULTURA I SZTUKA

PKO Bank Polski SA, jako mecenas kultury i sztuki angażował się we współpracę z opiniotwórczymi instytucjami kultury. Bank kontynuował współpracę z Muzeum Narodowym w Warszawie, sprawując mecenat nad unowocześnioną Galerią Sztuki Średniowiecznej, eksponującą najbogatszą kolekcję z tego okresu w Polsce. Galeria okazała się jedną z najchętniej odwiedzanych ekspozycji stałych. Bank zaangażował się w organizację wystawy „Nowy Poczet Władców Polski. Świerzcy kontra Matejko” prezentowanej w Muzeum Narodowym w Gdańsku, a wystawa kolekcji 49 portretów, której Bank jest mecenasem, okazała się ogromnym sukcesem.

W I półroczu 2017 roku Bank zaangażował się również w XXII Letni Festiwal Jazzowy w Krakowie - największy polski festiwal jazzowy i jeden z większych w Europie.

Bank kontynuował Partnerstwo Strategiczne z Narodowym Forum Muzyki - instytucją powstałą w 2014 roku z połączenia Filharmonii Wrocławskiej i Międzynarodowego Festiwalu Wratislavia Cantans. Do głównych partnerów w ramach programu wspierania kultury należą także: Filharmonia Narodowa w Warszawie, Warmińsko-Mazurska Filharmonia w Olsztynie, Filharmonia Łódzka, Filharmonia Podkarpacka w Rzeszowie, Filharmonia Śląska w Katowicach,

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

Opera Krakowska, Opera Nova w Bydgoszczy, Teatr Polski w Warszawie, Teatr Śląski w Katowicach oraz Teatr Dramatyczny w Wałbrzychu. Bank wspiera także przedsięwzięcia artystyczne Muzeum Kinematografii w Łodzi oraz Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu.

Ważnym elementem działalności sponsorskiej było upamiętnianie zasłużonych postaci i wydarzeń z historii Polski, służące edukacji patriotycznej. W pierwszym półroczu 2017 roku Bank zaangażował się w obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Przy udziale Banku zorganizowane zostały: koncert pn. „Niezlomnym honor” oraz koncert „Wilczy ślad. Piosenki Niezlomnych”.

Inne zrealizowane w tym okresie projekty o przesłaniu patriotyczno-historycznym to: Kongres „Polska Wielki Projekt”, IV Edycja Małopolskiego Konkursu „Śladami żołnierzy wyklętych” czy 79 rocznica ogłoszenia Prawd Polaków spod Znaku Rodła.

NAUKA I EDUKACJA

Jako firma odpowiedzialna społecznie, Bank wspierał projekty związane z nauką i edukacją, promował rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności wśród młodzieży. W pierwszym półroczu 2017 roku kontynuowano współpracę przy ważnym projekcie edukacyjnym pn. „Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym” - jednej z najstarszych olimpiad przedmiotowych, organizowanej przez Uniwersytet Warszawski i Fundację EUROPEA. W ramach współpracy z uczelniami wyższymi, Bank po raz kolejny sponsorował drużyny informatyków z Uniwersytetów Jagiellońskiego, Warszawskiego i Wrocławskiego, które wzięły udział w Finałach Akademickich Mistrzostw Świata w Programowaniu Zespołowym 2017 - najbardziej prestiżowym konkursie informatycznym na świecie, promującym zdolnych i ambitnych studentów. Udział Drużyny Uniwersytetu Warszawskiego zakończył się sukcesem, ponieważ zdobyła złoty medal. Bank kontynuował projekt „Ekonomia na Bank” realizowany z Uniwersytetem Śląskim w Katowicach. W ramach projektu eksperci z Banku w regionie przeprowadzili cykl warsztatów i wykładów na uzgodnionych wydziałach i jednostkach Uniwersytetu Śląskiego.

Bank angażuje się również w inicjatywy skierowane dla najmłodszych tj. konkurs pn. „Ambasador Szkolnej Wynalazczości”, organizowany przez Urząd Patentowy RP, którego celem jest wyróżnienie najciekawszych projektów, wynalazków lub innych rozwiązań technicznych, gier planszowych i komputerowych prezentowanych przez wynalazców i konstruktorów do lat trzynastu.

Bank zaangażował się również w projekt pn. Szkoła Przywództwa Instytutu Wolności, mający na celu przygotowanie młodych ludzi do prowadzenia działalności biznesowej, społecznej i politycznej, czy Kongres Liderów Rzeczypospolitej.

Ponadto, po raz kolejny Bank uczestniczył w cyklu warsztatów edukacyjnych "Dukaty Decjusza" popularyzujących wiedzę o ekonomii wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjów.

Bank jest też otwarty na czerpanie z pomysłów innych, szczególnie młodych firm, których głównym kapitałem jest innowacyjność oferowanych rozwiązań. Przykładem takiego działania jest kontynuacja współpracy przy Programie Akceleracyjnym w ramach MIT Enterprise Forum Poland, mającego na celu promowanie i zapewnienie wsparcia przy wdrażaniu projektów technologicznych. Kontynuacja współpracy poskutkowała wdrożeniem ścieżki Let's fintech with PKO Bank Polski SA dedykowanej nowoczesnym technologiom związanym z finansami.

Wspieranie przez Bank innowacji oraz działań edukacyjnych zaowocowało partnerstwem Banku przy wydaniu podręcznika „Umowa inwestycyjna? O czym pamiętać?” autorstwa Kancelarii Prawnej Trio Legal Snażyk Granicki. Ideą wydawnictwa jest dotarcie do przedstawicieli społeczności startupowej za pomocą treści, która będzie dla nich interesująca i wartościowa.

SPORT

PKO Bank Polski SA od lat angażuje się w ważne wydarzenia sportowe. W ramach programu „PKO Bank Polski – Biegajmy razem” Bank zachęca Polaków do wspólnej aktywności. Bank wspiera kilkadziesiąt różnych imprez biegowych w całej Polsce. Na szczególną uwagę zasługują: Bieg Konstytucji 3 Maja, wchodzący w skład Warszawskiej Triady Biegowej, PKO Nocny Wrocław Półmaraton, PKO Poznań Półmaraton, PKO Półmaraton Rzeszów oraz biegi z cyklu PKO Grand Prix Gdyni – Bieg Urodzinowy z PKO Bankiem Polski, Bieg Europejski z PKO Bankiem Polskim, Bieg Świętojański z PKO Bankiem Polskim SA. Bank sponsorował również Bieg Tropem Wilczym – Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Było to unikalne wydarzenie sportowo-historyczne, bowiem bieg odbył się jednocześnie w ponad 270 miastach Polski a pobiegło w nim ponad 60 000 biegaczy.

W ramach bankowego programu biegowego na ponad 80. stadionach lekkoatletycznych w całej Polsce, w każdą sobotę lub niedzielę o godz. 9.30, a na części stadionów również w poniedziałkowe wieczory, bez względu na warunki atmosferyczne i liczbę chętnych, odbywają się bezpłatne spotkania biegowe – Biegam BoLubię, których partnerem

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

strategicznym jest PKO Bank Polski. Zajęcia są prowadzone przez profesjonalnych trenerów i są dostępne dla wszystkich, którzy chcą zadbać o dobrą formę i samopoczucie.

Poza imprezami biegowymi, które zdecydowanie dominowały w kategorii sponsoringu sportowego, Bank wsparł również inne prestiżowe imprezy sportowe takie jak Cavaliadę - cykl Międzynarodowych Zawodów w Skokach przez Przeszkodę.

BIZNES

Jako jeden z liderów rynku finansowego w Polsce, PKO Bank Polski czynnie uczestniczył w organizacji kongresów i konferencji, umożliwiających wymianę doświadczeń i twórczych rozwiązań pomiędzy różnymi środowiskami biznesowymi. Do najważniejszych wydarzeń tego typu należały: VII Europejski Kongres Finansowy w Sopolcu, Kongres IMPACT'17, 5 Międzynarodowy Kongres Morski, Wall Street 21, Konferencja Izby Domów Maklerskich, konferencja serwisu wGospodarce.pl „Na drodze zrównoważonego rozwoju”, debata tygodnika wSieci „Silna Giełda w silnej gospodarce”, Konferencja „Miasta w Internecie” czy kongres „Polska Wielki projekt”.

Ponadto Bank zaangażował się w międzynarodową, największą w Europie Środkowo-Wschodniej konferencję skoncentrowaną na technologii, nowych mediach i wsparciu dla młodych firm.

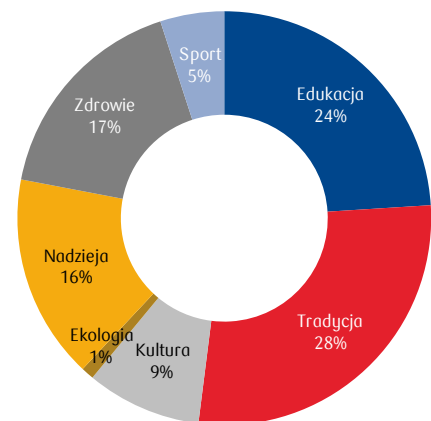
Dodatkowo Bank zaangażowany był w międzynarodowy kongres z udziałem premierów Państw Grupy Wyszehradzkiej. Do udziału w dwudniowym spotkaniu zaproszeni zostali innowatorzy z regionu, startupy, organizacje pozarządowe oraz przedstawiciele administracji publicznej. Podczas Kongresu zaprezentowane zostały: urządzenie samoobsługowe oraz mobilne urządzenie biometryczne.

Bank już po raz drugi był Partnerem Strategicznym Konkursu „Polski Przedsiębiorca 2016 Gazety Polskiej Codziennie”. Celem konkursu było wyróżnienie przedsiębiorców, eksporterów, menadżerów, filantropów, ekspertów wspierających rozwój polskiej gospodarki i przyczyniających się do propagowania patriotyzmu gospodarczego. Zostały przyznane nagrody w następujących kategoriach: eksporter, innowator, lider przemysłu, MŚP, filantrop oraz wyróżnienie Redakcji „Gazeta Polska Codziennie”

Bank wspierał również inicjatywy tj: „Człowiek Roku” tygodnika Wprost, „Orły Wprost”, czy Gala Nagród Gospodarczych Polskiego Radia, podczas której Bank został zwycięzcą w kategorii „Skarb Narodowy”.

Wsparcie Banku pozyskały także wydarzenia o mniejszej skali, skierowane do przedsiębiorców i samorządów regionalnych, istotne dla lokalnych społeczności. Należały do nich m.in. dożynki regionalne, obchody dni miast, festyny, spotkania z przedsiębiorcami oraz ważne wydarzenia regionalne związane z dziedzinami, które wspiera Bank.

Zaangażowanie Fundacji w realizację projektów w poszczególnych obszarach programowych (udział w budżecie)

DZIAŁALNOŚĆ CHARYTATYWNA FUNDACJI PKO BANKU POLSKIEGO SA

CELE FUNDACJI

Celem Fundacji PKO Banku Polskiego SA, wpisującym się w Strategię 2013-2016 jest pogłębianie relacji z klientem, rozumiane jako współfinansowanie projektów nastawionych na budowanie solidarności społecznej oraz wzmocnienie emocjonalnej więzi wszystkich interesariuszy z marką Fundatora. Pomnażanie dobra sprzyja także budowaniu wizerunku pracodawcy (*employer branding*). Fundacja dostrzega wspólne dobro w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego oraz uczestniczy w przedsięwzięciach, często inicjowanych przez pracowników Banku – Wolontariuszy. Fundacja wspiera merytorycznie i finansowo istotne dla rozwoju Polski projekty licznych środowisk i społeczności.

DZIAŁALNOŚĆ FUNDACJI

Głównym źródłem finansowania zadań Fundacji są dotacje od Fundatora, przekazywane zgodnie z Planem Finansowym Fundacji. Dodatkowe środki pieniężne z przeznaczeniem na cele dobroczynne, przekazywane na podstawie odrębnych umów, pochodzą z zysku wygenerowanego podczas obrotu bezgotówkowego dokonywanego przez klientów Inteligo powiązanego z kartą typu affinity Dobro procentuje (od 2013). PKO Bank Polski SA co trzy miesiące dzieli się zyskiem z każdej transakcji bezgotówkowej dokonanej przy użyciu karty charytatywnej.

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I PÓŁROCZE 2017 ROKU

W okresie 7 lat od momentu uruchomienia działalności, Fundacja przeznaczyła ponad 82,5 mln PLN na działania społeczne. Dotowane inicjatywy wpisują się jeden z 7 obszarów programowych: EDUKACJA, TRADYCJA, NADZIEJA, ZDROWIE, KULTURA, EKOLOGIA, SPORT.

Od początku 2017 roku na realizację 34 projektów strategicznych, w tym na 4 strategicznych projektów specjalnych (niewymagających nawiązania partnerstwa z organizacją zewnętrzną): Bankową Akcją Honorowego Krwiodawstwa, Kolekcję Zbiorów Bankowych, Pamiątki Bankowe, „Sprzączki i Guziki z Orzełkiem ze rdzy” Fundacja przekazała 4,7 mln PLN. Fundacja dokłada starań aby projekty strategiczne ewaluowały i docierały do jak największego grona Beneficjentów. W trakcie przygotowań jest projekt własny Fundacji „Busola na start” ukierunkowany na wsparcie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielniania, a szczególnie w obszarze zdobycia doświadczenia zawodowego (praktyki, staże).

W partnerstwie na poziomie lokalnym na realizację 150 projektów Fundacja przekazała 2,1 mln PLN. Pomoc osobom indywidualnym, zarówno dzieciom, jak i dorosłym wyniosła ponad 1,1 mln PLN. Liczba indywidualnych beneficjentów wyniosła 77, spośród których 17 osób to pracownicy PKO Banku Polskiego SA lub ich rodziny. Pomoc 73 osobom indywidualnym została udzielona w wyniku Charytatywnych Akcji Biegowych, w ramach projektu specjalnego Fundacji na poziomie indywidualnym.

Ponadto Fundacja pośredniczy w procesie przekazywania darowizn rzeczowych w postaci sprzętu informatycznego oraz mebli wycofywanych z użytku z oddziałów Banku.

WOLONTARIAT PRACOWNICZY

Od 2013 roku funkcjonuje system Wolontariatu pracowniczego, w którym zarejestrowanych jest blisko 1,3 tys. aktywnych Wolontariuszy. Osoby te mają możliwość zgłosić swój własny lokalny lub indywidualny projekt społeczny. Współpraca Fundacji i Wolontariusza służy weryfikacji wiarygodności wnioskodawcy oraz budowaniu relacji między Bankiem a lokalnym środowiskiem. Ponadto wszyscy Wolontariusze mogą zarejestrować swoje pozabankowe zaangażowanie, dzieląc się dobrymi praktykami i informując Fundację o wartych wsparcia lokalnych inicjatywach.

Działalność charytatywna wpływa na kształtowanie wizerunku PKO Banku Polskiego SA jako biznesu zaangażowanego społecznie. Wsparcie udzielane przez Fundację przyczynia się do budowy silnych relacji Banku z otoczeniem oraz do wzmacniania wzajemnego zaufania.

7.5 NAGRODY I WYRÓŻNIENIA PRYZNANE GRUPIE KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA

W I półroczu 2017 roku Grupie Kapitałowej Banku przyznano liczne nagrody i wyróżnienia. Docenione zostały działania społeczne spółek Grupy Kapitałowej, innowacyjne usługi i produkty, doskonała jakość obsługi klienta, kilkukrotnie wyróżniono kadrę menadżerską Banku, doskonałe wyniki finansowe oraz całokształt działalności Banku i spółek Grupy Kapitałowej.

DYNAMICZNY ROZWÓJ I DOSKONAŁE WYNIKI FINANSOWE

50 NAJWIĘKSZYCH BANKÓW W POLSCE	PKO Bank Polski SA kolejny rok z rzędu zwyciężył w rankingu Miesięcznika Finansowego BANK w 2016 roku - „50 największych banków w Polsce”. Ranking tworzony jest przez niezależnych analityków rynkowych, którzy na podstawie danych finansowych banków za poprzedni rok, oceniają pozycję rynkową instytucji finansowych na tle całego sektora bankowego.
RÓŻA BEZ KOLCÓW	PKO Bank Polski otrzymał wyróżnienie w rankingu najlepszych banków 2016 roku „Róża bez kolców” miesięcznika „Home & Market”. Redakcja doceniła działalność biznesową Banku oraz spółek należących do Grupy Kapitałowej, które mają bezpośredni wpływ na umacnianie pozycji lidera sektora bankowego. Ranking powstaje na podstawie analizy wyników finansowych banków.
LIDER POLSKIEJ BANKOWOŚCI	PKO Bank Polski, według danych z raportu „Polska bankowość w liczbach” opracowanego przez PRNews.pl i Bankier.pl, jest niekwestionowanym liderem polskiej bankowości m.in. pod względem liczby klientów, czy wydanych karty debetowych. Zajmuje też pierwsze miejsce w sektorze pod względem bankowości mobilnej i internetowej.
GWIAZDY BANKOWOŚCI	PKO Bank Polski zajął pierwsze miejsce w kategorii struktura biznesu w rankingu „Gwiazdy bankowości”, organizowanym przez „Dziennik Gazetę Prawną”. Zwycięstwo zapewnił mu doskonały wynik w zakresie wartości udzielonych kredytów i złożonych depozytów. Z kolei PKO Bank Hipoteczny był pierwszy w kategorii banki specjalistyczne. Wyróżniła go aktywność w obszarze emisji listów zastawnych.

BANKOWY MENADŻER ROKU	Zbigniew Jagiełło, prezes Zarządu PKO Banku Polskiego, zwyciężył w konkursie Bankowy Menedżer Roku 2016, organizowanym przez redakcję „Gazety Bankowej”. Laureata konkursu wybiera jury, biorąc pod uwagę m.in. skuteczność w zarządzaniu, wyniki finansowe, przestrzeganie zasad dobrej konkurencji. Liczy się też głos konkurentów, którzy oceniają kandydatów nominowanych do nagrody. Dla Zbigniewa Jagiełły to już trzecia nagroda w tym konkursie – Bankowym Menedżerem Roku został również w 2015 i 2012 roku.
NAJLEPSZY DYREKTOR FINANSOWY	Bartosz Drabikowski, wiceprezes Zarządu PKO Banku Polskiego znalazł się w gronie 10 Najlepszych Dyrektorów Finansowych. Ocenianie były podejście do strategii finansowej instytucji oraz skuteczność działań – zarówno własnych, jak i zespołu. Został doceniony także za kompetencje oraz umiejętność planowania i podejmowania trafnych decyzji w zmieniających się realiach rynkowych. Tytuł Najlepszego Dyrektora Finansowego został przyznany wybitnym finansistom. Plebiscyt przygotowała „Gazeta Finansowa”.

WYRÓŻNIONE DZIAŁANIA W ZAKRESIE SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI BIZNESU (CSR)

FILAR BUDŻETU	Dziennik „Rzeczpospolita” uhonorował PKO Bank Polski SA nagrodą Filar Budżetu za ubiegłoroczne wpłaty do budżetu państwa z tytułu podatku CIT. Bank jest największym jego płatnikiem wśród instytucji finansowych i drugim spośród wszystkich firm w rankingu. Nagroda Filar Budżetu stanowi element corocznego rankingu największych firm w polskiej gospodarce – „Lista 500”.
SKARB NARODOWY	W I edycji Nagród Gospodarczych Polskiego Radia PKO Bank Polski SA, został doceniony za zaangażowanie w repolonizację banku Pekao S.A. i zwyciężył w kategorii Skarb Narodowy. Nagrody Gospodarcze Polskiego Radia to wyróżnienia dla najlepszych przedsiębiorstw, które w istotny sposób przyczyniają się do rozwoju polskiej gospodarki oraz promocji naszego kraju na arenie międzynarodowej, angażując się w działalność charytatywną, prospołeczną i ekologiczną.
LIDER BADAŃ RELACJI INWESTORSKICH	PKO Bank Polski SA zwyciężył w badaniu relacji inwestorskich spółek z WIG30, przeprowadzonym wśród inwestorów indywidualnych przez Gazetę Giełdy „Parkiet” oraz Izbę Domów Maklerskich. Ze średnią oceną na poziomie 4,4 pkt (w skali od 1 do 6) Bank zajął pozycję lidera w rankingu ocen inwestorów indywidualnych oraz czytelników „Parkietu”. Podobną notę (4,36 pkt) otrzymał w zestawieniu obrazującym opinię analityków i inwestorów instytucjonalnych, co uplasowało go na dziesiątej pozycji.
TRANSPARENTNA SPÓŁKA ROKU	PKO Bank Polski SA został uhonorowany tytułem „Transparentna spółka roku 2016” z indeksu WIG20 w rankingu komunikacji spółek publicznych z rynkiem przygotowanym przez Instytut Rachunkowości i Podatków oraz Gazetę Giełdy „Parkiet”. Uzyskał wysoką ocenę za sprawozdawczość finansową i raportowanie, relacje inwestorskie oraz zasady ładu korporacyjnego. Ranking „Transparentna spółka roku” to inicjatywa adresowana do spółek publicznych z WIG 20, 40 i 80. Jego celem jest ocena transparentności firm, a powstaje na podstawie badania ankietowego.
NAJLEPSZY PRACODAWCA W POLSCE	PKO Bank Polski SA jest pierwszą polską instytucją komercyjną wybraną jako miejsce do pracy przez studentów. W rankingu - Biznes TOP 100 Universum Global – znalazł się wśród najlepszych pracodawców w Polsce. Wśród firm wyróżnionych tym tytułem znalazły się, poza naszym Bankiem, m.in. Google Poland, Microsoft, Narodowy Bank Polski. Universum Global co roku sporządza ranking najlepszych pracodawców na świecie. W badaniu uczestniczyło 27,6 tysiąca młodych ludzi z 64 krajowych uczelni. Na podstawie ich opinii wyłoniono 100 najlepszych pracodawców w naszym kraju.
PRACODAWCA ROKU	Kolejny raz PKO Bank Polski SA zdobył tytuł Pracodawcy Roku w badaniu międzynarodowej organizacji studenckiej AIESEC. Zajął wysoką, piątą pozycję i był jedyną polską firmą w pierwszej piątce. W jubileuszowej, 25. edycji rankingu wzięli udział studenci z ponad 30 uczelni wyższych w Polsce. Wśród najważniejszych czynników wyboru pożądanego pracodawcy wskazywali oni m.in.: dobrą atmosferę, warunki finansowe, satysfakcję z wykonywanej pracy. Istotna była dla nich także jasna ścieżka kariery, kryteria awansu oraz możliwości szkoleń i rozwoju zawodowego.
ZŁOTE SZPALTY	PKO Bank Polski SA otrzymał dwie Złote Szpalty w konkursie Power of Content Marketing Awards Szpalty Roku. Nagrodzono projekt „PKO Bank Polski. Biegajmy razem” w kategorii Content marketing – sport, za komercyjną kampanię o charakterze charytatywnym, zaangażowanie pracowników i dobrą oprawę PR. Z kolei kampania „#zkopyta” promująca Cavaliadę była bezkonkurencyjna w kategorii Kampania social mediowa jako autonomiczny projekt. Jury doceniło ją za zaangażowanie wolontariuszy, dotarcie do grupy docelowej i nienachalną promocję marki. Szpalty Roku to konkurs organizowany przez Stowarzyszenie Content Marketing Polska. Jego celem jest promowanie standardów w tworzeniu projektów content marketingowych.
WYRÓŻNIENIE MEDALEM MIKOŁAJA KOPERNIKA OD ZWIĄZKU BANKÓW POLSKICH	Związek Banków Polskich uhonorował Medalami Mikołaja Kopernika Piotra Mazura, wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA odpowiedzialnego za Obszar Zarządzania Ryzykiem, za wkład w rozwój i bezpieczeństwo funkcjonowania krajowej bankowości oraz Piotra Galasa, dyrektora Departamentu Klienta Korporacyjnego i Pawła Bizonia z Departamentu Klienta Sektora Publicznego w PKO Banku Polskim SA za wkład w rozwój sektora bankowego, wzmacniający krajową gospodarkę.

PKO BANK POLSKI SA LIDEREM NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII

MOBILNY BANK ROKU	<p>PKO Bank Polski SA został uhonorowany nagrodą „Złoty Bell” za aplikację mobilną IKO w konkursie Mobility Trends, w kategorii Mobilny Bank roku 2016. Zwycięstwo przyniosły mu głosy internautów. Celem konkursu Mobility Trends organizowanego przez MIT MEDIA Group, wydawcę magazynu mobilnych technologii „Mobility”, jest nagrodzenie nowoczesnych rozwiązań, które spotkały się z największym zainteresowaniem klientów w danym roku. Z końcem 2016 roku aplikacja osiągnęła skalę niespotykaną dotąd na polskim rynku bankowym – milion aktywacji.</p>
MOBILE TRENDS AWARDS 2016	<p>PKO Bank Polski SA został uhonorowany statuetką Mobile Trends Awards 2016 w kategorii bankowość mobilna za aplikację IKO (autorska aplikacja mobilna PKO Banku Polskiego, która stała się podstawą budowy międzybankowego standardu płatności mobilnych BLIK). Nagrody Mobile Trends Awards już po raz szósty zostały przyznane dla najlepszych rozwiązań mobilnych. Wyboru dokonała Kapituła Konkursowa, w skład której weszli eksperci ze świata IT i z dziedziny mobile, ale głos mieli również Internauci.</p>
LIDER 2016	<p>Kapituła konkursu technologicznego Lider 2016 wyróżniła PKO Bank Polski SA za autorski projekt Fabryka Ofert, doceniając innowacyjność rozwiązania służącego do analizy potrzeb klienta, automatycznego generowania spersonalizowanych ofert i ich dystrybucji we wszystkich kanałach sprzedaży. Celem konkursu, organizowanego przez „Gazetę Bankową”, jest nagrodzenie firm i instytucji z najdynamiczniej rozwijających się sektorów polskiej gospodarki, które wyróżniają się szczególnymi osiągnięciami w obszarze nowoczesnych oraz innowacyjnych technologii.</p>
SAP INNOVATION AWARD 2017	<p>PKO Bank Polski SA otrzymał SAP Innovation Award 2017 za BEHEX – rozwiązanie Big Data służące do zbierania i analizowania zachowań użytkowników aplikacji bankowości mobilnej IKO. Komisja konkursowa złożona z ekspertów spółki SAP doceniła innowacyjność projektu i doskonale połączenie bankowego know-how z technologią SAP.</p>

NAJLEPSZE PRODUKTY I USŁUGI

ZŁOTY BANKIER 2016	<p>W ósmej edycji rankingu Złoty Bankier, PKO Bank Polski SA zdobył statuetkę w kategorii kredyt hipoteczny za kredyt mieszkaniowy WŁASNY KĄT Hipoteczny. Został on doceniony pod względem dostępności, warunków cenowych, nadpłaty zadłużenia oraz okres kredytowania. Złoty Bankier to największy ranking oceniający usługi i produkty bankowe w Polsce. Od lat wyznacza kierunek rozwoju polskiej bankowości wskazując najlepsze oferty na rynku. Organizatorami Rankingu są: Bankier.pl i „Puls Biznesu”.</p>
LIDER COMPERIA STARS 2016	<p>PKO Bank Polski SA zwyciężył w kategorii kredyty hipoteczne w projekcie Comperia Stars 2016. Oferowany przez Bank kredyt „Własny Kąt hipoteczny” wygrał aż w 7 z 12 miesięcznych zestawień przygotowywanych przez portal Comperia.pl. W ramach projektu Comperia Stars 2016 comiesięcznej analizie poddawano wybrane produkty finansowe m.in.: kredyty hipoteczne, gotówkowe, lokaty, rachunki oszczędnościowe. O kryteriach doboru produktów decydowali klienci banków. Zwyciężyły firmy, których produkty najczęściej triumfowały w danej kategorii.</p>
NAJLEPSZE CONTACT CENTER	<p>Contact Center w PKO Banku Polskim SA otrzymało wyróżnienie „Najlepsza Infolinia” w badaniu jakości obsługi Instytucja Roku 2016 przeprowadzonym przez portal MojeBankowanie.pl. Ekspertki docenili kompetencje konsultantów, ich nastawienie oraz łatwość uzyskania informacji przez klienta.</p>
MISTRZ SPRZEDAŻY	<p>W konkursie BGK na Lidera Sprzedaży Gwarancji z Funduszu Gwarancyjnego POIG, PKO Bank Polski SA zdobył tytuł „Mistrza Sprzedaży” za najwyższą kwotę udzielonych gwarancji. W 2016 roku Bank udzielił gwarancji na kwotę 66 mln PLN dla kredytów o łącznej wartości 120 mln zł. Tym samym wykorzystał najwięcej środków z limitu gwarancji <i>de minimis</i> spośród 10 banków uczestniczących w programie.</p>
NAJLEPSZE CONTACT CENTER	<p>Contact Center w PKO Banku Polskim SA pozostaje niekwestionowanym liderem obsługi w sektorze bankowym. W XV fali badania infolinii ARC Rynek i Opinia uzyskało ocenę na poziomie 97,7 punktów na 100 możliwych, znacznie powyżej średniej (79,2) dla wszystkich 12 banków uczestniczących w badaniu. Contact Center już po raz 12 znalazł się na podium tego badania, w tym po raz 11 na pierwszym miejscu. Konsultanci PKO Banku Polskiego SA uzyskali wysokie oceny, m.in. za obsługę merytoryczną, profesjonalizm, uprzejmość i zaangażowanie. Wysokie noty Contact Center uzyskało także w badaniu kontaktu mailowego. Za czas udzielenia odpowiedzi zdobyli 29,4 punktów na 30.</p>
PORTFEL ROKU WPROST 2017	<p>W III edycji konkursu Portfel Roku, organizowanego przez tygodnik „Wprost”, PKO Bank Polski SA zwyciężył w kategorii bezpieczeństwo. Jury doceniło działania Banku na rzecz zapewnienia milionom Polaków prostego i bezpiecznego dostępu do usług finansowych, stosowanie nowych technologii w systemach bezpieczeństwa oraz edukację klientów. To już trzecie zwycięstwo Banku w tym konkursie. W ubiegłym roku otrzymał tytuł „Bank dla klienta indywidualnego” a w 2015 roku za najlepszą uznano jego ofertę private banking. Celem konkursu jest promocja instytucji finansowych oferujących najciekawsze, nowe na rynku produkty i usługi finansowe oraz uhonorowanie liderów sektora.</p>

SILNA MARKA

NAJSILNIEJSZA MARKA FINANSOWA

PKO Bank Polski SA jest niezmiennie najmocniejszą marką branży finansowej w Polsce. Potwierdza to wynik 13. edycji prestiżowego rankingu „Najcenniejszych i Najmocniejszych Polskich Marek 2016” dziennika „Rzeczpospolita”, gdzie oceniane były rynkowa rozpoznawalność, popularność produktów, a przede wszystkim wartość marki. Marka Banku została wyceniona na 3,2 mld PLN. Od pierwszego zestawienia w 2006 roku wzrosła o 2 mld PLN. PKO Bank Polski SA jest trzecią najbardziej wartościową marką w kraju.

W rankingu biorą udział tylko te marki, które powstały w Polsce, bez względu na kraj pochodzenia jej obecnego właściciela.

DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKA

AKTYWNI UCZESTNICY RYNKU KAPITAŁOWEGO

Giełda Papierów Wartościowych i KDPW, podsumowując 2016 rok na giełdzie, uhonorowały PKO Bank Polski SA oraz Dom Maklerski PKO Banku Polskiego nagrodami.

DM został nagrodzony za najwyższą wartość obrotów animatora w obrotach sesyjnych obligacjami nieskarbowymi na rynku Catalyst oraz za najwyższy udział animatora w wolumenie obrotów opcjami indeksowymi. PKO Bank Polski zdobył pierwszą nagrodę w kategorii najwyższa wartość transakcji OTC rozliczonych w KDPW_CCP w 2016 roku.

NAJLEPSI ANALITYCY GIEŁDOWI

Piotr Łopaciuk i Artur Iwański z Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego SA zajęli kolejno pierwsze i drugie miejsce w rankingu najlepszych analityków giełdowych organizowanym przez Gazetę Giełdy „Parkiet”. Łącznie, analitycy Domu Maklerskiego, zajęli 9 miejsc na podium w klasyfikacjach sektorowych, a cały zespół analityków zajął drugie miejsce.

Wyboru dokonali zarządzający TFI, OFE i asset management. Ocenie poddanych zostało w sumie 133 specjalistów.

NAGRODY OTRZYMANE PRZEZ SPÓŁKI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU

LIDER ROSNĄCEGO RYNKU FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

PKO TFI SA został przez niezależny ośrodek opiniotwórczy Analizy Online ogłoszony liderem wśród towarzystw funduszy inwestycyjnych pod względem liczby klientów. W I kwartale 2017 roku liczba klientów PKO TFI SA wzrosła o blisko 18 tys. Stanowi to jedną trzecią wszystkich nowych klientów funduszy. Tym samym Towarzystwo wysunęło się na pozycję lidera rynku, równocześnie dystansując drugiego pod względem przyrostu nowych klientów konkurenta.

„ZŁOTY PORTFEL”

„Złoty Portfel” to wyróżnienie dla najbardziej skutecznych zarządzających, działających z ramienia Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych polskiego rynku kapitałowego przyznawane przez Gazetę Giełdy Parkiet.

Nagrodę otrzymał zarządzający funduszem PKO Surowców Globalnych w PKO TFI SA.

Fundusz PKO Surowców Globalny osiągnął w 2016 roku ponad 76% stopę zwrotu - jest to najlepszy wynik wśród funduszy inwestycyjnych rynku kapitałowego osiągnięty w zeszłym roku.

WYSOKIE OCENY

W I półroczu 2017 roku niezależny ośrodek badawczy Analizy Online podtrzymał wysoką ocenę w postaci „4 gwiazdek” dla subfunduszu PKO Zrównoważonego oraz PKO Akcji Nowa Europa.

Produkty z oceną 4 i 5 gwiazdek to według Analiz Online fundusze, które powinny znaleźć się w portfelu inwestorów.

AWARD FOR EXCELLENCE

Redakcja „The Covered Bond Report” uhonorowała PKO Bank Hipoteczny SA nagrodą *Award for Excellence* za wolumen wyemitowanych listów zastawnych.

Doceniono pionierską rolę PKO Banku Hipotecznego SA w rozwoju rynku listów zastawnych w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej, podkreślając, że „długo oczekiwany debiut listów zastawnych denominowanych w euro wprowadził nową erę w historii polskiego rynku”. Nagrody *Awards for Excellence* przyznawane są raz w roku przez „The Covered Bond Report” instytucjom, które w największym stopniu przyczyniły się do rozwoju rynku listów zastawnych.

NAGRODA GŁÓWNA PREZESA RADY MINISTRÓW

Spółka ZenCard Sp. z o.o. została doceniona w zakresie innowacyjnej działalności, otrzymując Nagrodę Główną Prezesa Rady Ministrów w konkursie startup for export na Impact'17 4.0 Economy.

W I półroczu 2017 roku spółka ta otrzymała również nagrodę „Best Startup 2017” na kongresie FutureTech 2017 w Warszawie.

WYSOKIE MIEJSCA W RANKINGACH NA UKRAINIE

W I półroczu 2017 roku KREDOBANK SA zajmował wysokie miejsca w różnych rankingach na Ukrainie, w tym w kwietniu pierwsze miejsce w kategorii kredyty hipoteczne i drugie miejsce w kategorii kredyt samochodowy w rankingu „50 wiodących banków Ukrainy” zorganizowanym przez „Klub finansowy” oraz w czerwcu drugie miejsce w rankingu „Najlepszy produkt dla Małego i Średniego Biznesu” według magazynu „Biznes”.

8. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

8.1 ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych zarówno w PKO Banku Polskim SA, w tym także w oddziałach Banku za granicą, jak i w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie rentowności działalności biznesowej, przy zapewnieniu odpowiedniego poziomu miar adekwatności kapitałowej oraz kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętej przez Bank i Grupę Kapitałową tolerancji na ryzyko i systemu limitów, w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. System zarządzania ryzykiem wspiera realizację Strategii Banku, przy zachowaniu zgodności ze Strategią zarządzania ryzykiem. Uwzględnia realizację pożądaných przez Bank celów kapitałowych, poziom tolerancji na ryzyko oraz proces planowania kapitałowego, w tym politykę dotyczącą źródeł pozyskiwania kapitału.

W Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka, które podlegają zarządzaniu (ryzyka uznane za istotne wyróżniono podkreśleniem¹³): kredytowe, koncentracji, ryzyko walutowych kredytów hipotecznych, stopy procentowej, walutowe, płynności (w tym ryzyka finansowania), cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, inne ryzyka cenowe, instrumentów pochodnych, operacyjne, braku zgodności i postępowania, zmian makroekonomicznych, modeli, biznesowe, utraty reputacji, kapitałowe, nadmiernej dźwigni finansowej i ubezpieczeniowe¹⁴.

Szczegółowy opis zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zawarty został w raporcie Adekwatność kapitałowa oraz inne informacje podlegające ogłoszaniu.

CELE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Celem zarządzania ryzykiem poprzez dążenie do utrzymywania poziomu ryzyka w ramach przyjętego poziomu tolerancji jest:

- 1) ochrona wartości kapitału akcjonariuszy,
- 2) ochrona depozytów klientów,
- 3) wsparcie Grupy Kapitałowej w prowadzeniu efektywnej działalności.

Cele zarządzania ryzykiem osiąga się w szczególności poprzez zapewnianie właściwej informacji o ryzyku, tak, aby decyzje mogły być podejmowane z pełną świadomością poszczególnych rodzajów ryzyka, jakie ze sobą niosą.

GŁÓWNE ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- 1) Grupa Kapitałowa zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka,
- 2) system zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- 3) metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru lub oceny ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka, aktualnie prowadzonej i planowanej działalności Grupy Kapitałowej i otoczenia, w którym Grupa Kapitałowa działa oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- 4) zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru zarządzania ryzykiem i windykacji od działalności biznesowej,
- 5) zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,
- 6) poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- 7) system zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Grupy Kapitałowej, przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko.

¹³ Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest na poziomie Grupy Kapitałowej. Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ istotności tego ryzyka zarówno na działalność Grupy Kapitałowej, przy czym rozróżniane są ryzyka: istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu, potencjalnie istotne – dla nich przeprowadza się okresowo monitoring istotności oraz inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Grupie Kapitałowej rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane). Na podstawie informacji ilościowych i jakościowych, cyklicznie dokonywana jest w Grupie Kapitałowej ocena istotności poszczególnych rodzajów ryzyka. Wynikiem oceny jest przypisanie danemu rodzajowi ryzyka poziomu istotne/nieistotne. Monitoring dokonywany jest w szczególności w przypadku istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Grupy Kapitałowej.

¹⁴ Ryzyko istotne tylko w spółkach ubezpieczeniowych.

PROCES ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

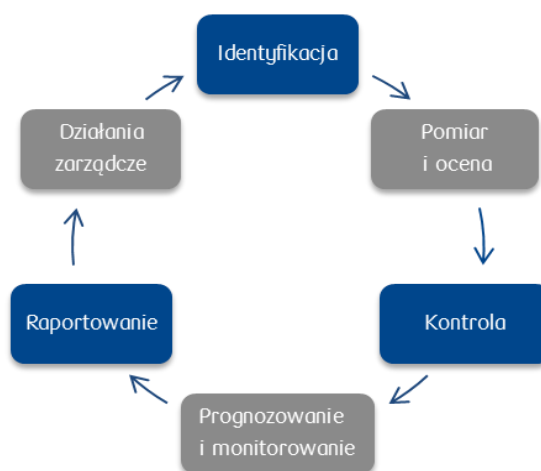
Na proces zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej składają się następujące elementy:

IDENTYFIKACJA RYZYKA

Identyfikacja ryzyka polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności jego potencjalnego wpływu na sytuację finansową Grupy Kapitałowej. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku, danej spółki Grupy Kapitałowej lub całej Grupy Kapitałowej,

POMIAR I OCENA RYZYKA

Pomiar ryzyka obejmuje określanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar, a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się prace związane z wyceną poszczególnych rodzajów ryzyka dla potrzeb polityki cenowej oraz testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka. Scenariusze testów warunków skrajnych obejmują m.in. wymagania wynikające z rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego. Dodatkowo przeprowadzane są w Grupie Kapitałowej kompleksowe testy warunków skrajnych (KTWS), które stanowią integralny element zarządzania ryzykiem oraz uzupełniają testy warunków skrajnych specyficzne dla poszczególnych rodzajów ryzyka. KTWS obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu (w szczególności sytuacji makroekonomicznej) i funkcjonowaniu Banku na sytuację finansową Grupy Kapitałowej.

KONTROLA RYZYKA

Kontrola ryzyka polega na określeniu narzędzi wykorzystywanych do diagnozowania lub ograniczania poziomu ryzyka w poszczególnych obszarach działalności Grupy Kapitałowej. Obejmuje ustalenie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku i Grupy Kapitałowej mechanizmów kontrolnych w szczególności w postaci strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka. Działanie mechanizmów kontroli zapewnia stosowanie odpowiednio zaprojektowanych mechanizmów kontrolnych, np. monitorowanie ewentualnych przekroczeń strategicznych limitów tolerancji na ryzyko.

PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE RYZYKA

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka polega na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, rekomendacji i zaleceń wydanych przez organ nadzoru i kontroli), a także przeprowadzaniu testów warunków skrajnych (specyficznych i kompleksowych). Prognozy poziomu ryzyka poddaje się weryfikacji. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności.

RAPORTOWANIE RYZYKA

Raportowanie ryzyka polega na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka lub oceny ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców.

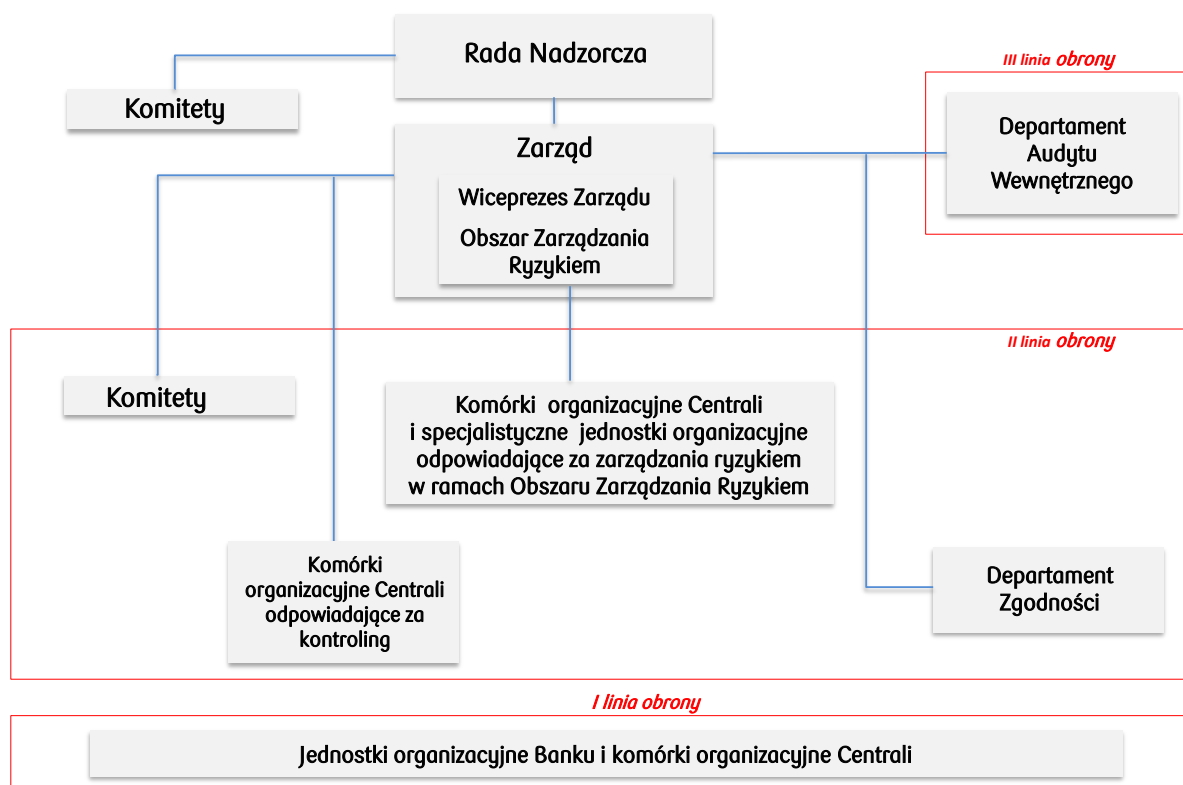
DZIAŁANIA ZARZĄDCZE

Działania zarządcze polegają w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych kształtujących proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji w tym o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.

Organizacja zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA przedstawiona jest na poniższym schemacie:

System zarządzania ryzykiem nadzorowany jest przez Radę Nadzorczą, która kontroluje i ocenia jego adekwatność i skuteczność. Ocenia czy poszczególne elementy systemu zarządzania ryzykiem służą zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów Banku. W szczególności weryfikuje, czy system stosuje sformalizowane zasady służące określeniu wielkości podejmowanego ryzyka i zasady zarządzania ryzykiem oraz sformalizowane procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności Banku, uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości. Weryfikuje, czy w ramach systemu zarządzania ryzykiem stosowane są sformalizowane limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów oraz czy przyjęty system sprawozdawczości zarządczej umożliwi monitorowanie poziomu ryzyka. Rada ocenia, czy system zarządzania ryzykiem jest na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka. Radę Nadzorczą Banku wspierają m.in. następujące komitety: Komitet ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, Komitet ds. Ryzyka Rady Nadzorczej i Komitet Audytu Rady Nadzorczej.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA w zakresie zarządzania ryzykiem, odpowiada za strategiczne zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie, kontrolowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na profil ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne Banku dotyczące zarządzania ryzykiem. W zarządzaniu ryzykiem Zarząd wspierają następujące komitety działające w Banku:

- 1) Komitet Ryzyka (KR),
- 2) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (KZAP),
- 3) Komitet Kredytowy Banku (KKB),
- 4) Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO).

System zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych poziomach:

- **PIERWSZY POZIOM** jest tworzony przez struktury organizacyjne realizujące sprzedaż produktów i obsługę klientów oraz inne struktury organizacyjne Banku realizujące zadania operacyjne generujące ryzyko, funkcjonujące na podstawie przepisów wewnętrznych Banku w tym zakresie,

- **DRUGI POZIOM** obejmuje działalność komórki do spraw zgodności oraz identyfikację, pomiar lub szacowanie, kontrolę, monitorowanie i raportowanie istotnych dla Banku rodzajów ryzyka, a także stwierdzanych zagrożeń i nieprawidłowości – zadania realizowane są przez wyspecjalizowane struktury organizacyjne Banku działające na podstawie przepisów wewnętrznych Banku; celem tych struktur jest zapewnienie by działania realizowane na pierwszym poziomie były właściwie zaprojektowane i skutecznie ograniczały ryzyko, wspierały pomiar i analizę ryzyka oraz efektywność działalności,
- **TRZECI POZIOM** stanowi audyt wewnętrzny, realizujący niezależne audyty elementów systemu zarządzania Bankiem, w tym systemu zarządzania ryzykiem, oraz systemu kontroli wewnętrznej z wyłączeniem komórki audytu; audyt wewnętrzny funkcjonuje odrębnie od pierwszego i drugiego poziomu i może wspierać realizowane tam działania poprzez konsultacje, ale bez możliwości wpływu na podejmowane decyzje.

Na wszystkich trzech poziomach, pracownicy stosują mechanizmy kontrolne dostosowane do specyfiki działania Banku lub niezależnie monitorują ich przestrzeganie.

Informacje o działaniach podejmowanych w ramach systemów zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej oraz o wynikach tych działań przekazywane są okresowo Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnianie:

- skuteczności i efektywności działania Banku,
- wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, rekomendacjami nadzorczymi oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi.

Struktura organizacyjna Banku dostosowana jest do wielkości i profilu ponoszonego przez Bank ryzyka i zapewnienia efektywność zarządzania tym ryzykiem oraz uniknięcie konfliktów interesów, w szczególności poprzez: wydzielenie struktur organizacyjnych zarządzających poszczególnymi rodzajami ryzyka; niezależność struktur organizacyjnych odpowiedzialnych za identyfikację, pomiar lub szacowanie, kontrolę, monitorowanie i raportowanie ryzyka od struktur, których działalność generuje ryzyko, oraz pełną niezależność w tym zakresie struktur audytu wewnętrznego i komórki do spraw zgodności; niezależność struktur organizacyjnych monitorujących bezpieczeństwo systemu informatycznego Banku i ochrony informacji od struktur realizujących działania operacyjne w Banku. Na zakres odpowiedzialności i poziom niezależności struktur organizacyjnych z wyłączeniem komórek audytu wewnętrznego i do spraw zgodności, wpływ ma istotność i poziom ryzyka związanego z działalnością Banku.

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem poszczególnych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. W ramach tego nadzoru Bank, nadzoruje systemy zarządzania ryzykiem w spółkach oraz wspiera ich rozwój, jak również uwzględnia poziom ryzyka działalności poszczególnych spółek w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej.

Zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka w spółkach Grupy Kapitałowej Banku, określają przepisy wewnętrzne wprowadzane przez te spółki, po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji formułowanych przez Bank. Przepisy wewnętrzne spółek dotyczące zarządzania ryzykiem są wprowadzane w oparciu o zasadę spójności i porównywalności oceny poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku i spółkach Grupy Kapitałowej Banku, przy uwzględnieniu zakresu i rodzaju powiązań podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej, specyfiki i skali działalności spółki oraz rynku, na którym ona prowadzi działalność.

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem w spółkach Grupy Kapitałowej jest realizowany w szczególności poprzez zaangażowanie komórek organizacyjnych Centrali i specjalistycznych jednostek organizacyjnych z Obszaru Zarządzania Ryzykiem, Departamentu Zgodności, Departamentu Planowania i Kontrolingu lub komitetów, działających w Banku w opiniowanie transakcji spółek Grupy Kapitałowej zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku. Nie rzadziej niż raz w roku ustalana jest lista spółek, które mają istotny wpływ na profil ryzyka Grupy Kapitałowej. Dla tych spółek komórki organizacyjne Centrali i specjalistyczne jednostki organizacyjne z Obszaru Zarządzania Ryzykiem oraz Departament Zgodności, zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku, określają podejście dotyczące minimalnych ilościowych strategicznych limitów tolerancji na istotne ryzyka specyficzne dla danej spółki oraz sposób ich raportowania.

8.1.1 RYZYKO KREDYTOWE

Definicja Cel zarządzania Pomiar i ocena ryzyka kredytowego Zarządzanie ryzykiem walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych

DEFINICJA

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wiarygodności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

CEL ZARZĄDZANIA

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank oraz pozostałe spółki Grupy Kapitałowej kierują się przede wszystkim następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie kredytu i cyklicznie w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- niezależność oceny ryzyka kredytowego zapewnia ocena ryzyka dokonywana przez niezależne od jednostek biznesowych jednostki ryzyka kredytowego lub przez niezależną od jednostek biznesowych budowę i walidację modeli wykorzystywanych w ocenie ryzyka kredytowego,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdywersyfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia, marże na ryzyko pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metody ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Spółki Grupy Kapitałowej, w których występuje istotny poziom ryzyka kredytowego (Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA, Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, PKO Bank Hipoteczny SA i spółka zależna: Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.) zarządzają ryzykiem kredytowym indywidualnie, przy czym stosowane metody oceny i pomiaru ryzyka kredytowego dostosowane są do metod stosowanych w PKO Banku Polskim SA, przy uwzględnieniu specyfiki działalności.

Zmiana rozwiązań stosowanych przez spółki zależne Grupy Kapitałowej jest każdorazowo uzgadniana z jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie ryzykiem w Banku.

Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA oraz spółka zależna: Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. i PKO Bank Hipoteczny SA cyklicznie dokonują pomiaru ryzyka kredytowego, a wyniki tego pomiaru przekazują do Banku.

W strukturach organizacyjnych Grupy Kapitałowej KREDOBANK SA i Grupy Kapitałowej PKO Leasing SA funkcjonują komórki organizacyjne w obszarze ryzyka, które odpowiadają w szczególności za:

- opracowywanie metod oceny ryzyka kredytowego, tworzenia rezerw i odpisów,
- kontrolę i monitorowanie ryzyka kredytowego w procesie kredytowym,
- jakość oraz efektywność restrukturyzacji i procesu windykacji wierzytelności klientów.

Limity podejmowania decyzji kredytowych uzależnione są w tych spółkach w szczególności od: kwoty zaangażowania kredytowego wobec klienta, kwoty jednostkowej transakcji kredytowej oraz okresu transakcji kredytowej.

Proces podejmowania decyzji kredytowych w Grupie Kapitałowej KREDOBANK SA, Grupie Kapitałowej PKO Leasing SA wspierają komitety kredytowe, w przypadku transakcji kredytowych generujących podwyższony poziom ryzyka kredytowego.

Właściwe jednostki i komórki organizacyjne Obszaru Zarządzania Ryzykiem uczestniczą w zarządzaniu ryzykiem kredytowym w spółkach Grupy Kapitałowej przez opiniowanie projektów i okresowy przegląd przepisów wewnętrznych tych spółek odnoszących się do oceny ryzyka kredytowego oraz przygotowanie rekomendacji dotyczących zmian w projektach przepisów. Bank wspiera wdrożenie w spółkach Grupy Kapitałowej rekomendowanych zmian w zasadach oceny ryzyka kredytowego.

POMIAR I OCENA RYZYKA KREDYTOWEGO

METODY POMIARU I OCENY RYZYKA KREDYTOWEGO

W celu określenia poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli kredytowych Bank wykorzystuje różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności (PD),
- oczekiwana strata kredytowa (EL),
- nieoczekiwana strata kredytowa (UL),
- strata w przypadku niewypłacalności (LGD),
- wartość zagrożona ryzykiem kredytowym (CVaR),
- udział i struktura ekspozycji kredytowych z rozpoznaną utratą wartości,
- wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR) odpisami (coverage ratio),
- koszt ryzyka kredytowego.

Bank systematycznie rozwija zakres wykorzystywanych mierników ryzyka kredytowego z uwzględnieniem wymagań metody wewnętrznych ratingów (IRB), jak również rozszerza zakres stosowania miar ryzyka w celu pełnego pokrycia portfela kredytowego Banku tymi metodami.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na uwzględnienie ryzyka kredytowego w cenie produktów, ustalanie optymalnych warunków dostępności finansowania oraz wyznaczanie stawek odpisów z tytułu utraty wartości.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Banku a wyniki prezentuje w raportach dla organów Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

METODY RATINGOWE I SCORINGOWE

Ocena ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych jest dokonywana w Banku z wykorzystaniem metod scoringowych i ratingowych, które są tworzone, rozwijane i nadzorowane przez Centrum Ryzyka Kredytowego Klienta Korporacyjnego i Centrum Ryzyka Kredytowego Klienta Detalicznego. Funkcjonowanie tych metod wspierają specjalistyczne aplikacje informatyczne. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka kredytowego w procesie kredytowania.

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej klienta w ujęciu ilościowym i jakościowym. Ocena zdolności kredytowej w ujęciu ilościowym polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena w ujęciu jakościowym obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

W przypadku klientów instytucjonalnych z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw, spełniających określone kryteria, Bank ocenia ryzyko kredytowe z wykorzystaniem metody scoringowej. Ocena ta dotyczy niskokwotowych, nieskomplikowanych transakcji kredytowych i odbywa się w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji ekonomiczno-finansowej

klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

W pozostałych przypadkach szeroko jest stosowana metoda ratingowa.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny jest ocena wiarygodności klienta, czyli rating oraz ocena transakcji tj. zdolności do spłaty zobowiązania w określonej wysokości i terminach.

Modele ratingowe dla klientów instytucjonalnych opracowane są z wykorzystaniem wewnętrznych danych Banku co zapewnia, że są dostosowane do profilu ryzyka klientów Banku. Modele opierają się na statystycznej analizie zależności między niewykonaniem zobowiązania a punktową oceną ryzyka klienta. Ocena punktowa obejmuje ocenę wskaźników finansowych, czynników jakościowych oraz ocenę czynników behawioralnych. Ocena ryzyka klienta jest uzależniona od wielkości przedsiębiorstwa, dla którego dokonywana jest analiza. Dodatkowo Bank stosuje model oceny przedsiębiorców kredytowanych w formule finansowania specjalistycznego pozwalający na adekwatną ocenę ryzyka kredytowego dużych przedsięwzięć polegających głównie na finansowaniu nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych.

Modele ratingowe są zaimplementowane w narzędziu informatycznym wspierającym ocenę ryzyka kredytowego Banku związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych.

W celu zbadania poprawności funkcjonowania metod stosowanych w Banku, metodyki oceny ryzyka kredytowego, związanego z jednostkowymi ekspozycjami kredytowymi podlegają okresowym przeglądom.

Proces oceny ryzyka kredytowego w Banku uwzględnia wymagania Komisji Nadzoru Finansowego określone m.in. w rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie, rekomendacji T dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, rekomendacji C w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji.

Informacja o ocenach ratingowych i scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

MONITOROWANIE RYZYKA KREDYTOWEGO

Monitorowanie ryzyka kredytowego odbywa się na poziomie pojedynczych transakcji kredytowych oraz na poziomie portfelowym.

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie pojedynczych transakcji kredytowych określają w szczególności przepisy wewnętrzne Banku dotyczące:

- zasad tworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz odpisów aktualizujących na należności wymagalne z tytułu nierozliczonych transakcji terminowych,
- zasad funkcjonowania w Banku Systemu Wczesnego Ostrzegania,
- wczesnego monitorowania opóźnień w spłacie wierzytelności,
- zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych i ustalania poziomu rezerw celowych.

W celu skrócenia czasu reakcji na zaobserwowane sygnały ostrzegawcze sygnalizujące wzrost poziomu ryzyka kredytowego, Bank wykorzystuje i rozwija aplikację informatyczną System Wczesnego Ostrzegania (SWO).

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie portfelowym polega na:

- 1) nadzorowaniu poziomu portfelowego ryzyka kredytowego na podstawie:
 - a) przyjętych narzędzi pomiaru ryzyka kredytowego z uwzględnieniem zidentyfikowanych źródeł ryzyka kredytowego,
 - b) analizy skutków i działań podjętych w ramach zarządzania systemowego,
- 2) rekomendowaniu działań zaradczych w przypadku stwierdzenia podwyższonego poziomu ryzyka kredytowego.

EKSPOZYCJA BANKU NA RYZYKO KREDYTOWE RAPORTOWANIE RYZYKA KREDYTOWEGO

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka kredytowego. Raportowanie ryzyka kredytowego obejmuje cykliczne informowanie o skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego. Poza informacją dla Banku, raporty zawierają również informację o poziomie ryzyka kredytowego spółek zależnych Grupy Kapitałowej, w których zidentyfikowano istotny poziom ryzyka kredytowego (m.in. Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA i Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA).

DZIAŁANIA ZARZĄDCZE DOTYCZĄCE RYZYKA KREDYTOWEGO

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w Banku należą:

- minimalne warunki transakcji (parametry ryzyka) określone dla danego typu transakcji (np. minimalna wartość LTV, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenie),
- reguły określania dostępności do kredytowania, w tym punkty odjęcia – minimalna liczba punktów przyznawanych w wyniku oceny wiarygodności z wykorzystaniem systemu scoringowego (dla klienta indywidualnego i MŚP), bądź klasa ratingu klienta (dla klienta instytucjonalnego), od których można dokonać z klientem transakcji kredytowej,
- limity koncentracji:
 - limity z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych nr 575/2013 (rozporządzenie CRR) oraz z ustawy Prawo bankowe,
 - dodatkowe limity ograniczające ryzyko nadmiernej koncentracji kredytowej uwzględniające wymogi Rekomendacji C, w tym strategiczne limity tolerancji na ryzyko, np. limit koncentracji wobec podmiotu i podmiotów powiązanych odnoszony do funduszy Banku i Grupy Kapitałowe,
- limity branżowe – limity ograniczające poziom ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego,
- limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku – limity określające apetyt na ryzyko kredytowe wynikające między innymi z rekomendacji S i T,
- limity kredytowe określające maksymalne zaangażowanie Banku wobec określonego kontrahenta bądź kraju z tytułu operacji rynku hurtowego oraz limity rozliczeniowe i limity na okres zaangażowania,
- limity kompetencyjne – określają maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Banku, limity zależą przede wszystkim od kwoty zaangażowania kredytowego Banku w stosunku do klienta (lub grupy klientów powiązanych) i okresu transakcji kredytowej; wysokość limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku),
- minimalne marże kredytowe – marże na ryzyko kredytowe związane z dokonaniem przez Bank określonej transakcji kredytowej z danym klientem instytucjonalnym, przy czym oferowane klientowi oprocentowanie nie może być niższe od stawki referencyjnej powiększonej o marżę na ryzyko kredytowe.

STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO – ZABEZPIECZENIA

Szczególne rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego. Prowadzona przez Bank i spółki Grupy Kapitałowej polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń dających faktyczne możliwości ich wykorzystania jako ewentualne źródło dochodzenia swoich roszczeń.

W ocenie zabezpieczenia uwzględnia się w szczególności:

- sytuację majątkową, ekonomiczno-finansową albo społeczno-finansową podmiotów udzielających zabezpieczenia osobistego,
- stan i wartość rynkową przedmiotów zabezpieczenia rzeczowego oraz ich podatność na deprecjację w okresie utrzymywania zabezpieczenia (wpływ zużycia technologicznego przedmiotu zabezpieczenia na jego wartość),
- potencjalne korzyści ekonomiczne Banku wynikające z określonego sposobu zabezpieczenia wierzytelności, w tym w szczególności możliwość pomniejszenia odpisów z tytułu utraty wartości,
- sposób ustanowienia zabezpieczenia, w tym typowy czas trwania i złożoność czynności formalnych, jak również niezbędne koszty (koszty utrzymania zabezpieczenia i egzekucji z zabezpieczenia), z wykorzystaniem przepisów wewnętrznych Banku dotyczących oceny zabezpieczeń,
- złożoność, czasochłonność oraz uwarunkowania ekonomiczne i prawne skutecznej realizacji zabezpieczenia, w kontekście ograniczeń egzekucyjnych oraz obowiązujących zasad podziału sum uzyskanych z egzekucji indywidualnej lub w postępowaniu upadłościowym, kolejność zaspakajania się z zabezpieczenia.

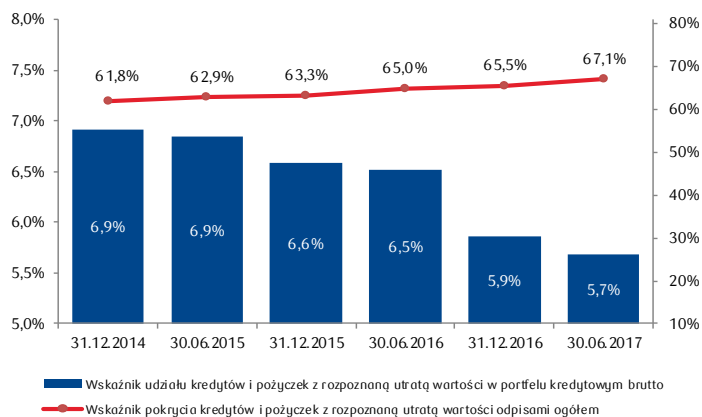
Ustanawianie określonych typów zabezpieczeń uzależnione jest od produktu oraz segmentu klienta. Polityka w zakresie zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych spółek zależnych Grupy Kapitałowej.

Tabela 26. Struktura portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	30.06.2017			31.12.2016		
	Wartość brutto	Odpisy	Wartość netto	Wartość brutto	Odpisy	Wartość netto
Kredyty i pożyczki udzielone klientom						
metoda zindywidualizowana, w tym:	5 692	-2 419	3 273	6 551	-2 608	3 943
ze stwierdzoną utratą wartości	4 575	-2 412	2 163	5 049	-2 594	2 455
bez stwierdzonej utraty wartości	1 117	-7	1 110	1 502	-14	1 488
metoda portfelowa	7 538	-5 013	2 525	7 183	-4 766	2 417
ze stwierdzoną utratą wartości	7 528	-5 013	2 515	7 171	-4 766	2 405
bez stwierdzonej utraty wartości	10	0	10	12	0	12
metoda grupowa (IBNR)	199 508	-686	198 822	194 875	-629	194 246
Kredyty i pożyczki udzielone - netto	212 738	-8 118	204 620	208 609	-8 003	200 606

W I półroczu 2017 roku wartość kredytów brutto udzielonych przez Grupę Kapitałową ocenianych metodą zindywidualizowaną spadła o 859 mln PLN, zaś ocenianych metodą portfelową i metodą grupową wzrosła odpowiednio o 355 mln PLN oraz 4 633 mln PLN.

Udział kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości dla Grupy Kapitałowej oraz wskaźnik ich pokrycia odpisami ogółem

Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości Grupy Kapitałowej Banku Polskiego SA w portfelu kredytowym brutto na dzień 30 czerwca 2017 roku wyniósł 5,7% i spadł o 0,2 p.p. w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości dla Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na dzień 30 czerwca 2017 roku wyniósł 67,0% w porównaniu do 65,5% na dzień 31 grudnia 2016 roku.

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH

W wyniku zaprzestania obrony minimalnego kursu EUR/CHF przez bank centralny Szwajcarii w styczniu 2015 roku doszło do istotnej aprecjacji franka szwajcarskiego do walut obcych, w tym polskiego złotego. W pierwszym półroczu 2017r. odnotowano spadek kursu franka szwajcarskiego (ok. 2-3 %) w stosunku do wielkości występujących w latach 2015 oraz 2016 (należy nadmienić, iż rok 2015 oraz 2016 charakteryzowały się zbliżoną wartością kursu franka szwajcarskiego). Bank na bieżąco analizuje wpływ tych zdarzeń na wyniki finansowe, w tym na ryzyko pogorszenia jakości portfela kredytów mieszkaniowych denominowanych w CHF. Ryzyko to w obecnym okresie jest częściowo neutralizowane poprzez spadek referencyjnych stóp procentowych LIBOR CHF oraz utrzymującym się trendem spadkowym kursu waluty CHF.

W związku z faktem, że istotny wzrost kursu CHF wobec złotówki zawsze stanowi zagrożenie powstania nadmiernego obciążenia gospodarstw domowych zadłużonych z tytułu kredytów mieszkaniowych indeksowanych do CHF, a tym samym terminowej obsługi zadłużenia, od początku 2015 roku w przestrzeni publicznej trwa debata na temat sposobów ograniczenia ryzyka niewypłacalności tychże kredytobiorców. Pojawiające się propozycje rozwiązań systemowych, zgłaszane w formie obywatelskich lub poselskich projektów ustaw, jak również przedstawiane przez organy państwowe i nadzorcze, mogą skutkować poniesieniem przez Bank strat na tym portfelu w przyszłych okresach.

Bank podjął szereg działań, kontynuując je również aktualnie, mających na celu pomoc klientom i jednocześnie ograniczenie wzrostu ryzyka kredytowego związanego ze wzrostem kursu CHF – między innymi obniżenie transakcyjnych kursów wymiany CHF/PLN, po którym następuje przeliczenie kwoty CHF do spłaty (tzw. spread walutowy) i uwzględnienie ujemnej stopy LIBOR dla wszystkich klientów.

Bank na bieżąco monitoruje zmienność kursu CHF, wartość portfela kredytów mieszkaniowych denominowanych w CHF oraz wpływ zmian kursu walutowego na poziom miar adekwatności kapitałowej.

Systematycznie spada wartość portfela kredytów denominowanych w CHF udzielonych gospodarstwom domowym. Na koniec pierwszego półrocza 2017r wartość tego portfela wynosiła 27,1 mld PLN. w stosunku do 29,8 mld PLN na koniec 2016 roku i 30,8 mld PLN na koniec 2015 roku.

8.1.2 RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

DEFINICJA	Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Grupy Kapitałowej wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.
CEL ZARZĄDZANIA	Ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.
IDENTYFIKACJA I POMIAR RYZYKA	W Grupie Kapitałowej wykorzystywane są takie miary ryzyka stopy procentowej jak: <ul style="list-style-type: none"> wrażliwość dochodu odsetkowego, wrażliwość wartości ekonomicznej, wartość zagrożona (VaR), testy warunków skrajnych, luki przeszacowań.
KONTROLA	Kontrola ryzyka stopy procentowej obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności Grupy Kapitałowej limitów i wartości progowych dotyczących ryzyka stopy procentowej, w szczególności strategicznego limitu tolerancji na ryzyko stopy procentowej.
PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE	W Grupie Kapitałowej regularnie monitoruje się w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> poziom miar ryzyka stopy procentowej, stopień wykorzystania strategicznego limitu tolerancji na ryzyko stopy procentowej, stopień wykorzystania wewnętrznych limitów i wartości progowych na ryzyko stopy procentowej.
RAPORTOWANIE	Raporty dotyczące ryzyka stopy procentowej opracowywane są w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym.
DZIAŁANIA ZARZĄDCZE	Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Grupie Kapitałowej są: <ul style="list-style-type: none"> procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej, limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej. <p>W Grupie Kapitałowej zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej m.in. na: wrażliwość dochodu odsetkowego, wrażliwość wartości ekonomicznej oraz straty.</p> <p>Metody zarządzania ryzykiem stopy procentowej w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka stopy procentowej osiągnęły znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.</p>

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej kształtowała się na dzień 30 czerwca 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku w ramach przyjętych limitów. Grupa Kapitałowa była głównie narażona na ryzyko złotej stopy procentowej. Spośród wszystkich stosowanych przez Grupę Kapitałową testów warunków skrajnych polegających na równoległym przesunięciu krzywych stóp procentowych, najbardziej niekorzystnym dla Grupy Kapitałowej był scenariusz równoległego przesunięcia krzywych stóp procentowych w PLN.

Tabela 27. VaR PKO Banku Polskiego SA oraz analiza stress testowa narażenia Grupy na ryzyko stopy procentowej

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2017	31.12.2016
VaR 10-dniowy*	361	269
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 p.b. (test warunków skrajnych)**	2 020	2 059

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko stopy procentowej oraz specyfikę rynku, na którym działają, Grupa Kapitałowa nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Miarę VaR 10-dniowy dla stopy procentowej dla głównych walut stosuje KREDOBANK SA, jej wartość na dzień 30 czerwca 2017 roku wyniosła ok. 10,0 mln PLN, a na dzień 31 grudnia 2016 roku 8,9 mln PLN.

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: przesunięcie krzywych stóp w poszczególnych walutach o 200 p.b. w górę oraz o 200 p.b w dół.

Na dzień 30 czerwca 2017 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 361 mln PLN, co stanowiło ok. 1,1% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2016 roku miara VaR dla Banku wyniosła 269 mln PLN, co stanowiło ok. 0,9% funduszy własnych Banku.

8.1.3 RYZYKO WALUTOWE

DEFINICJA	Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.
CEL ZARZĄDZANIA	Ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.
IDENTYFIKACJA I POMIAR RYZYKA	W Grupie Kapitałowej wykorzystywane są następujące miary ryzyka walutowego: <ul style="list-style-type: none"> wartość zagrożona (VaR), testy warunków skrajnych.
KONTROLA	Kontrola ryzyka walutowego obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności Grupy Kapitałowej limitów i wartości progowych dotyczących ryzyka walutowego, w szczególności strategicznego limitu tolerancji na ryzyko walutowe.
PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE	W Grupie Kapitałowej regularnie monitoruje się w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> poziom miar ryzyka walutowego, stopień wykorzystania strategicznego limitu tolerancji na ryzyko walutowe, stopień wykorzystania wewnętrznych limitów i wartości progowych na ryzyko walutowe.
RAPORTOWANIE	Raporty dotyczące ryzyka walutowego opracowywane są w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym.
DZIAŁANIA ZARZĄDCZE	Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie Kapitałowej są: <ul style="list-style-type: none"> procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym, limity i wartości progowe na ryzyko walutowe, określenie dopuszczalnych typów transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych. <p>W Grupie Kapitałowej zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na: pozycje walutowe, wartość zagrożoną obliczaną w horyzoncie 10-dniowym oraz straty na rynku walutowym.</p> <p>Metody zarządzania ryzykiem walutowym w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka walutowego osiągają znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.</p>

Tabela 28. VaR PKO Banku Polskiego SA oraz analiza stress testowa narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2017	31.12.2016
VaR 10-dniowy*	4	9
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (test warunków skrajnych)**	63	25

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko walutowe oraz specyfikę rynku, na którym działają, Podmiot dominujący nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem walutowym. Miarę VaR 10-dniowy stosuje KREDOBANK SA, jej wartość na dzień 30 czerwca 2017 roku wyniosła ok. 0,16 mln PLN, a na dzień 31 grudnia 2016 roku ok. 0,35 mln PLN

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.

Tabela 29. Wielkość pozycji walutowych dla poszczególnych walut w Grupie Kapitałowej

Waluty	Pozycja walutowa na dzień 30.06.2017	Pozycja walutowa na dzień 31.12.2016
EUR	-371	-170
USD	-93	30
CHF	-7	-37
GBP	2	9
Pozostałe (globalna netto)	84	89

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte, bilansowe i pozabilansowe. Narażenie Banku na ryzyko walutowe jest niskie (w odniesieniu do funduszy własnych VaR 10-dniowy dla pozycji walutowej Banku na dzień 30 czerwca 2017 roku wynosił ok. 0,01%).

8.1.4 RYZYKO PŁYNNOŚCI

DEFINICJA	<p>Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się z zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury bilansu, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.</p> <p>Bank zarządza również ryzykiem finansowania, które uwzględnia ryzyko utraty posiadanych źródeł finansowania oraz braku możliwości odnowienia wymagalnych środków finansowania lub utraty dostępu do nowych źródeł finansowania.</p>
CEL ZARZĄDZANIA	Zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.
IDENTYFIKACJA I POMIAR RYZYKA	<p>W Grupie Kapitałowej wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontraktowa i urealniona luka płynności, • rezerwa płynności, • nadwyżka płynności, • wskaźnik relacji stabilnych środków finansowania do aktywów niepłynnych, • wskaźnik pokrycia płynności (LCR), • krajowe nadzorcze miary płynności (M1-M4), • miary stabilności portfela depozytów i kredytów, • testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).
KONTROLA	Kontrola ryzyka płynności obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku limitów i wartości progowych dotyczących ryzyka płynności, w szczególności strategicznych limitów tolerancji na ryzyko płynności.
PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE	<p>W Grupie Kapitałowej regularnie monitoruje się w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji na ryzyko płynności, • stopień wykorzystania nadzorczych norm płynności, • stopień wykorzystania wewnętrznych limitów i wartości progowych na ryzyko płynności, • koncentrację źródeł finansowania, • wskaźniki wczesnego ostrzegania - monitorowanie ich poziomu ma na celu wczesne wykrycie niekorzystnych zjawisk mogących mieć negatywny na sytuację płynnościową Banku lub sektora finansowego (których przekroczenie uruchamia płynnościowe plany awaryjne). <p>Na poziomie Grupy Kapitałowej dokonuje się również prognoz poziomu ryzyka płynności, uwzględniających aktualny rozwój działalności Grupy Kapitałowej. W prognozach poziomu płynności uwzględnia się przede wszystkim poziom kształtowania się wybranych miar ryzyka płynności w warunkach zrealizowania się prognoz bilansu Grupy Banku oraz w sytuacji realizacji wybranych scenariuszy stress-testowych.</p>

RAPORTOWANIE Raporty dotyczące ryzyka płynności opracowywane są: w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym, kwartalnym oraz raz w roku opracowywana jest pogłębiona analiza płynności długoterminowej.

**DZIAŁANIA
ZARZĄDCZE**

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w Grupie Kapitałowej są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności plany awaryjne,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- transakcje depozytowe, lokacyjne, pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Metody zarządzania ryzykiem płynności w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka płynności osiągają znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Podstawą polityki Grupy Kapitałowej w zakresie płynności jest utrzymywanie odpowiedniego poziomu nadwyżki płynności poprzez wzrost portfela płynnych papierów wartościowych oraz stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności i nadwyżkę płynności Grupy Kapitałowej Banku na dzień 30 czerwca 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Tabela 30. Rezerwa płynności i nadwyżka płynności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mld PLN)

	30.06.2017	31.12.2016
Rezerwa płynności do 1 miesiąca*	25	31

* Rezerwa płynności – różnica pomiędzy najbardziej płynnymi aktywami, a oczekiwany i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym okresie.

** Nadwyżka płynności – nadwyżki płynności określa zdolność do pokrycia przez Bank potrzeb płynnościowych w zadanym okresie przetrwania w sytuacji realizacji zdefiniowanych scenariuszy warunków skrajnych.

W tabeli poniżej przedstawiono nadzorcze miary płynności Grupy Kapitałowej Banku na dzień 30 czerwca 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku. W okresie od 31 grudnia 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku wartości wskaźników miar nadzorczych utrzymywały się powyżej limitów nadzorczych.

Tabela 31. Nadzorcze miary płynności

Nadzorcze miary płynności	30.06.2017	31.12.2016
M1	16 611	24 464
M2	1,49	1,89
M3	12,72	11,63
M4	1,16	1,19
LCR*	118,0%	136,3%

* Wskaźnik LCR przedstawia miarę wyznaczoną dla Grupy Kapitałowej.

Na dzień 30 czerwca 2017 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 93,9% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza wzrost o ok. 0,1 p.p. w porównaniu do końca 2016 roku.

8.1.5 POZOSTAŁE RYZYKA RYNKOWE

Ryzyko cen towarów
Ryzyko cenowe kapitałowych papierów wartościowych
Ryzyko instrumentów pochodnych
Inne ryzyka cenowe

RYZYKO CEN TOWARÓW

DEFINICJA	Ryzyko cen towarów jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen towarów, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w poszczególnych towarach.
CEL ZARZĄDZANIA	Ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian cen towarów do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury tych pozycji.
IDENTYFIKACJA I POMIAR RYZYKA	W zakresie pomiaru ryzyka cen towarów w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej wykorzystuje się informację o pozycjach zajmowanych przez spółki w określonych towarach.
KONTROLA	Kontrola ryzyka cen towarów obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności Grupy Kapitałowej limitów i wartości progowych nałożonych na to ryzyko.
PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE	W odniesieniu do ryzyka cen towarów dla spółek Grupy Kapitałowej monitoruje się, w szczególności otwarte pozycje w towarach, o ile takie występują.
RAPORTOWANIE	Raporty dotyczące ryzyka cen towarów opracowywane są w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym.
DZIAŁANIA ZARZĄDCZE	Zarządzanie ryzykiem cen towarów odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty generujące ryzyko cen towarów, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka. Wpływ ryzyka cen towarów na sytuację finansową Grupy Kapitałowej jest nieistotny. Obecnie ryzyko towarowe w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej nie występuje.

RYZYKO CENOWE KAPITAŁOWYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

DEFINICJA	Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych. Powstaje w wyniku operacji przeprowadzanych w ramach działalności handlowej Domu Maklerskiego Banku, działalności inwestycyjnej oraz w wyniku pozostałych operacji w ramach działalności bankowej generujących pozycję w kapitałowych papierach wartościowych.
CEL ZARZĄDZANIA	Ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych do akceptowalnego poziomu poprzez optymalizowanie zajmowanych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.
IDENTYFIKACJA I POMIAR RYZYKA	W Grupie Kapitałowej na potrzeby zarządzania ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych wykorzystuje się: <ul style="list-style-type: none"> • analizę testów warunków skrajnych z uwzględnieniem zmian cen rynkowych instrumentu bazowego oraz zmian poziomów jego zmienności, • informacje o pozycjach zajmowanych na portfelu kapitałowych papierów wartościowych.
KONTROLA	Kontrola ryzyka kapitałowych papierów wartościowych obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku limitów i wartości progowych dotyczących ryzyka kapitałowych papierów wartościowych.
PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE	W Grupie Kapitałowej regularnie monitoruje się poziom miar ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych oraz poziom wykorzystania limitów pozycji zajmowanych na portfelu kapitałowych papierów wartościowych.

RAPORTOWANIE Raporty dotyczące ryzyka kapitałowych papierów wartościowych opracowywane są w trybie miesięcznym oraz kwartalnym.

DZIAŁANIA ZARZĄDCZE Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na działalność Domu Maklerskiego Banku oraz monitorowanie ich wykorzystania. Wpływ ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych na sytuację finansową Grupy Kapitałowej został określony jako nieistotny. Pozycje zajęte w kapitałowych papierach wartościowych oraz instrumentach indeksowych są ograniczane i nie przewiduje się ich istotnego zwiększenia.

RYZYKO INSTRUMENTÓW POCHODNYCH

DEFINICJA Ryzyko instrumentów pochodnych to ryzyko wynikające z zajęcia przez Bank pozycji w instrumentach pochodnych.

CEL ZARZĄDZANIA Ograniczanie potencjalnych strat z tytułu zmian specyficznych dla instrumentów pochodnych czynników (innych niż kursy walutowe lub stopy procentowe) do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury zajmowanych pozycji w tych instrumentach.

IDENTYFIKACJA I POMIAR RYZYKA Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych w Grupie Kapitałowej wykorzystywane są m.in.:

- model wartości zagrożonej (VaR).
- analiza testów warunków skrajnych z uwzględnieniem zmian cen rynkowych instrumentu bazowego, zmian poziomu zmienności oraz zmian stóp procentowych,
- współczynniki wrażliwości instrumentów opcyjnych.

W zakresie pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej wykorzystuje się informację o pozycjach zajmowanych przez spółki w określonych instrumentach pochodnych, wyznaczonych przez Bank.

KONTROLA Kontrola ryzyka instrumentów pochodnych obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności Grupy Kapitałowej limitów i wartości progowych dotyczących ryzyka instrumentów pochodnych.

PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE Monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych odbywa się w ramach monitorowania pozostałych rodzajów ryzyka finansowego oraz ryzyka kredytowego. Bank przykłada szczególną wagę do monitorowania ryzyka finansowego związanego z utrzymywaniem portfela opcji walutowych oraz ryzyka kredytowego klienta, wynikającego z jego należności wobec Banku z tytułu zawartych instrumentów pochodnych.

RAPORTOWANIE W Grupie Kapitałowej raporty dotyczące ryzyka w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym.

DZIAŁANIA ZARZĄDCZE Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych,
- limity i wartości progowe na ryzyko instrumentów pochodnych,
- umowy ramowe określające m.in. mechanizmy rozliczeniowe,
- umowy zabezpieczające, na podstawie których wybrani klienci Banku zobowiązani są do pokrywania zabezpieczeniem ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty pochodne, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych jest zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym, przy czym, ze względu na specyfikę instrumentów pochodnych, jest on poddany szczególnej kontroli określonej w przepisach wewnętrznych Banku.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe), które umożliwiają kompensację zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrozliczeniowego). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

Metody zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, które zajmują pozycje w instrumentach pochodnych lub przewidują zajmowanie pozycji w takich instrumentach. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Pozycje zajmowane przez pozostałe spółki Grupy Kapitałowej w określonych instrumentach pochodnych wyznacza się w sposób analogiczny, jak pozycje zajmowane przez Bank w tych instrumentach pochodnych, z uwzględnieniem specyfiki działalności gospodarczej spółek.

INNE RYZYKA CENOWE

Biorąc pod uwagę inne ryzyka cenowe Bank w pierwszym półroczu 2017 roku był narażony na ryzyko cen jednostek uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania. Wpływ tego ryzyka na sytuację finansową Banku jest nieistotny.

8.1.6 RYZYKO OPERACYJNE

DEFINICJA	Ryzyko operacyjne to ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne uwzględnia ryzyko prawne, a nie obejmuje ryzyka utraty reputacji i ryzyka biznesowego.
CEL ZARZĄDZANIA	<p>Zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności operacyjnej przez udoskonalanie efektywnych, dostosowanych do profilu i skali działalności mechanizmów identyfikacji, oceny, pomiaru, kontroli, monitorowania, ograniczania i raportowania ryzyka operacyjnego.</p> <p>Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej zarządzają ryzykiem operacyjnym zgodnie z zasadami zarządzania tym ryzykiem w PKO Banku Polskim SA, z uwzględnieniem zakresu i rodzaju powiązań podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej, specyfiki i skali działalności poszczególnych spółek.</p>
IDENTYFIKACJA I POMIAR RYZYKA	<p>Zarządzanie ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację ryzyka operacyjnego w szczególności przez:</p> <ul style="list-style-type: none">• gromadzenie danych o ryzyku operacyjnym,• samoocenę ryzyka operacyjnego. <p>Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych oraz przyczynach i skutkach ich powstania, dane o czynnikach otoczenia biznesowego, wyniki samooceny ryzyka operacyjnego, dane dotyczące wartości kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI) oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.</p> <p>Samoocena ryzyka operacyjnego obejmuje identyfikację i ocenę ryzyka operacyjnego dla produktów, procesów i aplikacji Banku oraz zmian organizacyjnych i jest przeprowadzana cyklicznie oraz przed wprowadzaniem nowych lub zmienianych produktów, procesów i aplikacji Banku.</p> <p>Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none">• obliczanie KRI,• obliczanie wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem AMA (Bank) oraz BIA (Oddział w Niemczech, Oddział w Czechach oraz spółki Grupy Kapitałowej objęte konsolidacją ostrożnościową),• testy warunków skrajnych,• obliczanie kapitału wewnętrznego dla Grupy Kapitałowej.
KONTROLA	Kontrola ryzyka operacyjnego obejmuje ustalenie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku i Grupy Kapitałowej limitów dotyczących ryzyka operacyjnego, w szczególności strategicznych limitów tolerancji na ryzyko operacyjne, limitów strat, KRI wraz z wartościami progowymi i krytycznymi.
PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE	<p>Bank regularnie monitoruje w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">• stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji dla Grupy Kapitałowej oraz limitów strat na ryzyko operacyjne dla Banku,• zdarzenia operacyjne i ich skutki,• wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,• wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem BIA w zakresie działalności oddziału Banku w Republice Federalnej Niemiec, w Republice Czeskiej oraz zgodnie z podejściem AMA w zakresie pozostałej działalności prowadzonej przez Bank, a dla spółek Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją ostrożnościową zgodnie z podejściem BIA,

- wyniki testów warunków skrajnych,
- wartości KRI w relacji do wartości progowych i krytycznych,
- poziom ryzyka dla Banku oraz Grupy Kapitałowej, obszarów i narzędzi zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku,
- skuteczność i terminowość podejmowanych działań zarządczych w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,
- działania zarządcze związane z występowaniem podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka operacyjnego oraz ich skuteczność w zakresie obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego.

RAPORTOWANIE

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego Grupy Kapitałowej prowadzi się na potrzeby wyższej kadry kierowniczej, KRO, KR, Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

Raporty kwartalne zawierają w szczególności informacje na temat:

- profilu ryzyka operacyjnego Banku,
- poziomu ryzyka operacyjnego dla Banku, obszarów i narzędzi zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- działań podjętych celem ograniczenia ryzyka operacyjnego oraz oceny skuteczności podejmowanych działań w celu obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego,
- rekomendacji, decyzji i zaleceń KRO lub Zarządu.

W cyklach miesięcznych sporządzane są informacje dotyczące ryzyka operacyjnego kierowane do wyższej kadry kierowniczej, komórek organizacyjnych Centrali i specjalistycznych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zakres informacji jest zróżnicowany i dostosowany do zakresu odpowiedzialności poszczególnych odbiorców informacji.

DZIAŁANIA ZARZĄDCZE

Działania zarządcze podejmuje się w następujących przypadkach:

- z inicjatywy KRO lub Zarządu,
- z inicjatywy jednostek i komórek organizacyjnych Banku zarządzających ryzykiem operacyjnym,
- gdy ryzyko operacyjne przekroczyło poziom ustalony przez Zarząd lub KRO.

W szczególności w przypadku, gdy poziom ryzyka operacyjnego osiągnął stan podwyższony lub wysoki Bank stosuje następujące podejścia i instrumenty zarządzania ryzykiem operacyjnym:

- 1) redukcja ryzyka – łagodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji przez wprowadzenie lub wzmocnienie różnego rodzaju instrumentów zarządzania ryzykiem operacyjnym, takich jak:
 - instrumenty kontrolne (m.in. autoryzacja, kontrola wewnętrzna, rozdzielność funkcji),
 - instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
 - ustalenie lub weryfikacja wartości progowych i krytycznych KRI,
 - ustalenie lub weryfikacja limitów ryzyka operacyjnego,
 - plany awaryjne,
- 2) transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny:
 - ubezpieczenia,
 - outsourcing,
- 3) unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

8.1.7 POZOSTAŁE RYZYKA

Szczegółowe informacje o sposobie zarządzania ryzykami: braku zgodności i postępowania, biznesowym, utraty reputacji, modeli, zmian makroekonomicznych, kapitałowym, ubezpieczeniowym i nadmiernej dźwigni finansowej zostały opisane w sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za rok 2016 oraz w raporcie Adekwatność kapitałowa oraz inne informacje podlegające ogłaszaniu Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku.

8.1.8 KOMPLEKSOWE TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH

Kompleksowe testy warunków skrajnych stanowią integralny element zarządzania ryzykiem w Banku oraz uzupełnienie testów warunków skrajnych specyficznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. Uwzględniają zbiorczo rodzaje ryzyka uznane przez Bank za istotne. Obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu i funkcjonowaniu Banku na sytuację finansową Banku, w szczególności: rachunek zysków i strat, sprawozdanie z sytuacji finansowej, fundusze własne, adekwatność kapitałową oraz wybrane miary płynności.

Kompleksowe testy warunków skrajnych na potrzeby Banku przeprowadzane są co pół roku w horyzoncie trzyletnim, przy uwzględnieniu zmian wartości i struktury pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz rachunku zysków i strat (testy dynamiczne). Testy nadzorcze przeprowadzane są na żądanie organów nadzorczych zgodnie z założeniami dostarczonymi przez organy nadzorcze.

8.1.9 ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA¹⁵

Zarządzanie adekwatnością kapitałową to proces mający na celu zapewnienie, iż poziom ryzyka, które Bank oraz Grupa Kapitałowa Banku podejmują w związku z rozwojem działalności biznesowej, może zostać pokryty posiadanym kapitałem, biorąc pod uwagę określony poziom tolerancji na ryzyko oraz horyzont czasowy. Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje w szczególności przestrzeganie obowiązujących regulacji organów nadzoru i kontroli, a także określonego w Banku oraz Grupie Kapitałowej Banku poziomu tolerancji na ryzyko oraz proces planowania kapitałowego, w tym politykę dotyczącą źródeł pozyskiwania kapitału.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, funduszy własnych na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Grupy Kapitałowej.

Zarządzanie adekwatnością kapitałową Grupy Kapitałowej obejmuje:

- określanie oraz realizację pożądaných przez Grupę celów kapitałowych,
- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- ustalanie wewnętrznych limitów na poziom adekwatności kapitałowej,
- prognozowanie, monitorowanie oraz raportowanie poziomu i struktury kapitału własnego oraz adekwatności kapitałowej,
- zarządzanie strukturą sprawozdania z sytuacji finansowej pod kątem optymalizacji jakości posiadanych przez Grupę funduszy własnych,
- kapitałowe działania awaryjne,
- alokację wymogu w zakresie funduszy własnych oraz kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe i segmenty klienta w Banku oraz poszczególne spółki Grupy Kapitałowej,
- ocenę rentowności poszczególnych obszarów biznesowych i segmentów klienta.

Miarami adekwatności kapitałowej są:

- łączny współczynnik kapitałowy,
- relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego,
- współczynnik kapitału podstawowego Tier 1,
- współczynnik kapitału Tier 1,
- wskaźnik dźwigni.

Zgodnie z art. 92 Rozporządzenia CRR, minimalny poziom współczynników kapitałowych utrzymywanych przez Grupę Kapitałową i Bank wynosi:

- 1) łączny współczynnik kapitałowy (TCR) – 8,0%,
- 2) współczynnik kapitału Tier 1 (T1) – 6,0%,
- 3) współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1) – 4,5%.

Jednocześnie Grupa Kapitałowa i Bank obowiązane są przestrzegać dodatkowych wymogów nałożonych przez KNF oraz wymogów wynikających z ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

Zgodnie z rozporządzeniem CRR, Grupę Kapitałową na potrzeby konsolidacji ostrożnościowej stanowią: PKO Bank Polski SA, Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, PKO BP BANKOWY PTE SA, PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA, Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA, PKO Finance AB, Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o., PKO BP Finat Sp. z o.o., PKO Bank Hipoteczny SA, Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA oraz „Inter-Risk Ukraina” Sp. z d.o.

¹⁵ Fundusze własne na potrzeby adekwatności kapitałowej wyliczane są w oparciu o postanowienia ustawy Prawo bankowe oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012.

Na dzień 30 czerwca 2017 roku łączny współczynnik kapitałowy (TCR) Grupy Kapitałowej ukształtował się na poziomie 16,85% a współczynnik kapitału podstawowego Tier1 (CET1) ukształtował się na poziomie 16,00%. Łączny współczynnik kapitałowy (TCR) PKO Banku Polskiego SA wyniósł 18,82% a współczynnik kapitału podstawowego Tier1 (CET1) 17,92%. Grupa Kapitałowa i Bank utrzymały bezpieczną bazę kapitałową, powyżej limitów nadzorczych i regulacyjnych.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA utrzymała w I półroczu 2017 roku bezpieczną bazę kapitałową, powyżej limitów nadzorczych i regulacyjnych.

Tabela 32. Adekwatność kapitałowa w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

	30.06.2017	31.12.2016
Fundusze własne razem	31 877	30 873
Kapitał Tier I	30 276	28 350
Kapitał Tier I przed korektami regulacyjnymi i pomniejszeniami w tym:	33 448	32 060
Kapitał zakładowy	1 250	1 250
Pozostałe kapitały rezerwowe	30 891	27 970
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070	1 070
Zyski zatrzymane	237	1 770
(-) Wartość firmy	(1 160)	(1 160)
(-) Inne wartości niematerialne	(1 683)	(1 821)
Skumulowane inne całkowite dochody	(305)	(709)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego, które są uzależnione od przyszłej rentowności, ale nie pochodzą z różnic przejściowych	-	(1)
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	36	30
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	(60)	(49)
Kapitał Tier II	1 601	2 523
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	1 601	2 523
Wymogi w zakresie funduszy własnych	15 134	15 626
Ryzyko kredytowe	14 008	14 271
Ryzyko operacyjne	619	657
Ryzyko rynkowe	486	651
Ryzyko korekty wyceny kredytowej	21	47
Łączny współczynnik kapitałowy	16,85%	15,81%
Współczynnik kapitału Tier 1	16,00%	14,51%

W dniu 1 czerwca 2017 roku w Dzienniku Ustaw zostało opublikowane Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów, które określa podniesienie wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomościach, których zakup finansowany był kredytem w walucie obcej. Ekspozycjom zabezpieczonym hipoteką na nieruchomości mieszkalnej, w przypadku której wysokość raty kapitałowej lub odsetkowej uzależniona jest od zmian kursu waluty lub walut innych niż waluty przychodów osiągniętych przez dłużnika, przypisuje się wagę ryzyka równą 150%. Rozporządzenie zacznie obowiązywać od 1 grudnia 2017 roku.

W związku z realizacją rekomendacji Komitetu Stabilności Finansowej w trakcie analizy jest projekt Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie bufora systemowego. Planowane jest ustanowienie bufora ryzyka systemowego w wysokości 3% z zastosowaniem do wszystkich ekspozycji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Bufor ryzyka systemowego będą utrzymywały wszystkie instytucje, które otrzymały zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na prowadzenie działalności bankowej.

9. INFORMACJE DLA INWESTORÓW

Kapitał zakładowy i akcjonariat PKO Banku Polskiego SA
Notowania akcji PKO Banku Polskiego SA na GPW w Warszawie
Ograniczenia dotyczące akcji PKO Banku Polskiego SA
Ocena wiarygodności finansowej PKO Banku Polskiego SA
Relacje inwestorskie

9.1 AKCJONARIUSZE POSIADAJĄCY BEZPOŚREDNIO LUB POŚREDNIO PRZEZ PODMIOTY ZALEŻNE CO NAJMNIEJ 5% OGÓLNEJ LICZBY GŁOSÓW NA WALNYM ZGROMADZENIU

Zgodnie z wiedzą PKO Banku Polskiego SA akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji (co najmniej 5%) na dzień 30 czerwca 2017 roku były trzy podmioty: Skarb Państwa, Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny oraz Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny.

Tabela 33. Struktura akcjonariatu PKO Banku Polskiego SA

	Stan na dzień 30.06.2017 roku		Stan na dzień 31.03.2017 roku		Zmiana udziału w liczbie głosów na WZ (pp.)
	Liczba akcji	Udział w liczbie głosów na WZ	Liczba akcji	Udział w liczbie głosów na WZ	
Skarb Państwa	367 918 980	29,43%	367 918 980	29,43%	-
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹⁾	83 952 447	6,72%	83 952 447	6,72%	-
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny (do 23.06.2015 roku ING Otwarty Fundusz Emerytalny) ²⁾	64 594 448	5,17%	64 594 448	5,17%	-
Pozostali akcjonariusze ³⁾	733 534 125	58,68%	733 534 125	58,68%	-
Ogółem	1 250 000 000	100,00%	1 250 000 000	100,00%	-

1) Stan posiadania akcji na dzień 29 stycznia 2013 roku, raportowany przez Aviva OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 153,1 mln akcji PKO Banku Polskiego SA przez BGK oraz Skarb Państwa.

2) Stan posiadania akcji na dzień 24 lipca 2012 roku, raportowany przez ING OFE (aktualnie Nationale-Nederlanden OFE) po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 95 mln akcji PKO Banku Polskiego SA przez Skarb Państwa.

3) w tym Bank Gospodarstwa Krajowego, który na dzień publikacji niniejszego raportu posiadał 24.487.297 akcji, co stanowi 1,96% udziału w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu

Dla posiadaczy papierów wartościowych PKO Banku Polskiego SA nie wynikają z tych papierów jakiegokolwiek specjalne uprawnienia kontrolne.

9.2 AKCJE PKO BANKU POLSKIEGO SA BĘDĄCE W POSIADANIU CZŁONKÓW WŁADZ BANKU

Stan posiadania akcji Banku przez członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA według stanu na dzień 30 czerwca 2017 roku przedstawia poniższa tabela. Wartość nominalna każdej akcji wynosi 1 PLN.

Tabela 34. Stan posiadania akcji PKO Banku Polskiego SA

Lp.	Imię i nazwisko	Liczba akcji na dzień 30.06.2017	Nabycie	Zbycie	Liczba akcji na dzień 31.03.2017
Zarząd Banku					
1.	Zbigniew Jagiełło, Prezes Zarządu Banku	11 000	0	0	11 000
2.	Rafał Antczak*, Wiceprezes Zarządu Banku	0	0	0	x
3.	Janusz Derda**, Wiceprezes Zarządu Banku	0	0	0	0
4.	Bartosz Drabikowski, Wiceprezes Zarządu Banku	0	0	0	0
5.	Maks Kraczkowski, Wiceprezes Zarządu Banku	0	0	0	0
6.	Mieczysław Król, Wiceprezes Zarządu Banku	5 000	0	0	5 000
7.	Piotr Mazur, Wiceprezes Zarządu Banku	4 500	0	0	4 500
8.	Jakub Papierski, Wiceprezes Zarządu Banku	3 000	0	0	3 000
9.	Jan Emeryk Rościszewski, Wiceprezes Zarządu Banku	0	0	0	0

*)powołany do Zarządu Banku 14 czerwca 2017 roku

**)Pan Janusz Derda zrezygnował z członkostwa w Zarządzie Banku z końcem dnia 9 sierpnia 2017 roku

Członkowie Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA na dzień 30 czerwca 2017 nie posiadali akcji i udziałów w PKO Banku Polskim SA.

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu PKO Banku Polskiego SA na dzień 30 czerwca 2017 roku nie posiadali akcji i udziałów w spółkach powiązanych z PKO Bankiem Polskim SA rozumianych jako zależne, współzależne i stowarzyszone.

9.3 OCENA WIARYGODNOŚCI FINANSOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA

Rating PKO Banku Polskiego SA
Rating PKO Banku Hipotecznego SA

RATING PKO BANKU POLSKIEGO SA

Oceny wiarygodności finansowej PKO Banku Polskiego SA były w I połowie 2017 roku przyznawane przez agencję ratingową Moody's Investors Service, która nadaje Bankowi rating płatny zgodnie z własną procedurą oceny banków.

Tabela 35. Oceny ratingowe PKO Banku Polskiego S.A. na dzień 30 czerwca 2017 roku (rating płatny)

Moody's Investors Service	
Ocena depozytów długoterminowa	A2 z perspektywą stabilną
Ocena depozytów krótkoterminowa	P-1
Ocena zobowiązań długoterminowych (senior unsecured)	A3 z perspektywą stabilną
Ocena zobowiązań Programu MTN	(P)A3
Ocena zobowiązań krótkoterminowa	(P)P-2
Opinia o ryzyku kontrahenta długoterminowa	A2(cr)
Opinia o ryzyku kontrahenta krótkoterminowa	P-1(cr)

W dniu 16 maja 2017 roku Moody's Investors Service poinformował o podwyższeniu perspektywy ocen ratingowych depozytów długoterminowych Banku na stabilną z negatywnej oraz o potwierdzeniu ocen ratingowych depozytów długo- i krótkoterminowych Banku na poziomie A2/P-1. Moody's poinformował także, że pozostawił bez zmian pozostałe oceny ratingowe Banku.

Podwyższenie perspektywy ocen ratingowych depozytów długoterminowych Banku było następstwem podobnego podwyższenia dla perspektywy ocen ratingowych Polski, opublikowanego w dniu 12 maja 2017 roku.

Zgodnie z treścią Noty:

- ocena depozytów długoterminowych została potwierdzona na poziomie A2, perspektywa została podwyższona na „stabilną” z „negatywnej”,
- ocena depozytów krótkoterminowych została potwierdzona na poziomie P-1,
- ocena zobowiązań (senior unsecured) została bez zmian na poziomie A3, perspektywa została bez zmian na poziomie „stabilna”,
- ocena zobowiązań Programu MTN została bez zmian na poziomie (P)A3,
- ocena innych krótkoterminowych zobowiązań Programu została bez zmian na poziomie (P)P-2,
- opinia o ryzyku kontrahenta została bez zmian na poziomie A2(cr)/P-1(cr).

RATING PKO BANKU HIPOTECZNEGO SA

PKO Bank Hipoteczny SA posiadał na koniec czerwca 2017 roku następujące oceny przyznane przez agencję ratingową Moody's Investors Service (rating płatny):

- rating długoterminowy emitenta na poziomie Baa1 z perspektywą stabilną oraz rating krótkoterminowy emitenta na poziomie Prime-2 nadane w dniu 7 września 2015 roku i utrzymane w dniu 16 maja 2016 roku,
- opinię o ryzyku kontrahenta długoterminową A3(cr) oraz opinię o ryzyku kontrahenta krótkoterminową Prime-2(cr) nadane w dniu 7 września 2015 roku i utrzymane w dniu 16 maja 2016 roku,
- rating dla emitowanych przez PKO Bank Hipoteczny SA listów zastawnych denominowanych w PLN na poziomie Aa3 nadany w dniu 11 grudnia 2015 roku,
- rating dla emitowanych przez PKO Bank Hipoteczny SA listów zastawnych denominowanych w EUR na poziomie Aa3 nadany w dniu 24 października 2016 roku.

9.4 ZASADY ORAZ ZAKRES STOSOWANIA ŁADU KORPORACYJNEGO

Zasady ładu korporacyjnego zawarte w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”
Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydane przez KNF

ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO ZAWARTE W DOKUMENCIE „DOBRE PRAKTYKI SPÓŁEK NOTOWANYCH NA GPW 2016”

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku dokumentu o Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW 2016, Bank przyjął do stosowania zasady i rekomendacje zawarte w tym zbiorze, z zastrzeżeniem, iż rekomendacja IV.R.2. dotycząca umożliwienia akcjonariuszom udziału w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej nie będzie stosowana, chyba że Walne Zgromadzenie dokona odpowiednich zmian w statucie Banku uprawniających Zarząd do organizacji Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Rekomendację IV.R.2 Bank stosuje w części dotyczącej transmisji obrad Walnych Zgromadzeń w czasie rzeczywistym. Szersze wykorzystanie środków komunikacji elektronicznej w ramach przeprowadzania Walnych Zgromadzeń, zgodnie z doświadczeniem Banku nie jest oczekiwane przez jego akcjonariuszy. Akcjonariuszom zainteresowanym udziałem w Walnych Zgromadzeniach PKO Bank Polski SA umożliwi taki udział poprzez fizyczne uczestnictwo, zapewniając dogodny czas i godziny takich posiedzeń.

Od 1 stycznia 2016 roku na stronie internetowej Banku dostępna jest informacja na temat stanu stosowania przez Bank rekomendacji i zasad zawartych w Dobrych Praktykach 2016 (<http://www.pkobp.pl/grupa-pko-banku-polskiego/relacje-inwestorskie/lad-korporacyjny/dobre-praktyki-spolek-notowanych-na-gpw-2016>). Informacja ta sporządzona jest na formularzu ustalonym przez GPW, który wskazuje na szczegółowy stan przestrzegania lub nieprzestrzegania każdej z rekomendacji i zasad i jest bezpośrednio wykonaniem zasady I.Z.1.13.

ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO DLA INSTYTUCJI NADZOROWANYCH WYDANE PRZEZ KOMISJĘ NADZORU FINANSOWEGO

W dniu 9 grudnia 2014 roku Zarząd Banku przyjął do stosowania „Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” (przyjęte przez Komisję Nadzoru Finansowego na posiedzeniu w dniu 22 lipca 2014 roku) w zakresie dotyczącym kompetencji i obowiązków Zarządu tj. prowadzenia spraw Banku i jego reprezentacji, zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz Statutem Banku, z zastrzeżeniem, iż paragraf 8 ust. 4 Zasad w zakresie dotyczącym zapewnienia akcjonariuszom możliwości elektronicznego udziału w posiedzeniach organu stanowiącego nie będzie stosowany, chyba że Walne Zgromadzenie dokona odpowiednich zmian w Statucie Banku uprawniających Zarząd do organizacji Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Rozdział 9 Zasad, dotyczący zarządzania aktywami na ryzyko klienta, nie będzie stosowany z uwagi na nieprowadzenie przez Bank działalności w tym zakresie.

W dniu 17 grudnia 2014 roku Rada Nadzorcza Banku przyjęła do stosowania „Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” w zakresie dotyczącym kompetencji i obowiązków Rady Nadzorczej tj. nadzorowania prowadzenia spraw Banku zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz Statutem Banku.

Walne Zgromadzenie Banku zwołane na 25 czerwca 2015 roku zadeklarowało w uchwale nr 50/2015, że działając w ramach przysługujących mu kompetencji będzie kierowało się Zasadami ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanymi przez Komisję Nadzoru Finansowego, przy czym odstąpiło od stosowania zasad określonych w:

- § 8 ust. 4 Zasad w zakresie zapewnienia możliwości elektronicznego udziału akcjonariuszy w posiedzeniach organu stanowiącego,
- § 10 ust. 2 Zasad w zakresie wprowadzania uprawnień osobistych lub innych szczególnych uprawnień dla akcjonariuszy,
- § 12 ust. 1 Zasad w zakresie odpowiedzialności akcjonariuszy za niezwłoczne dokapitalizowanie instytucji nadzorowanej,
- § 28 ust. 4 Zasad w zakresie dokonywania przez organ stanowiący oceny, czy ustalona polityka wynagradzania sprzyja rozwojowi i bezpieczeństwu działania instytucji nadzorowanej.

Odstąpienie od stosowania zasady określonej w § 8 ust. 4, było zgodne z uprzednią decyzją ZWZ PKO Banku Polskiego SA z dnia 30 czerwca 2011 roku, wyrażoną poprzez niepodjęcie uchwały w sprawie zmian Statutu Banku, których celem było umożliwienie uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

Decyzja o niestosowaniu tej zasady, została podjęta z uwagi na ryzyko natury prawnej i organizacyjno – technicznej, mogące zagrażać prawidłowemu przebiegowi walnego zgromadzenia. Wyłączenie stosowania tej zasady przez ZWZ było zbieżne z opinią Zarządu Banku o jej niestosowaniu, przyjętą ze względu na fakt, iż obowiązujące w Banku zasady udziału w Walnych Zgromadzeniach umożliwiają akcjonariuszom efektywną realizację wszelkich praw z akcji i zabezpieczają interesy wszystkich akcjonariuszy.

Odstąpienie od pozostałych, wskazanych w uchwale ZWZ, „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” nastąpiło na skutek przedstawienia niniejszych propozycji przez uprawnionego akcjonariusza Banku – Skarbu Państwa oraz następnie przyjęcia ich przez ZWZ poprzez podjęcie uchwały nr 50/2015. Zgodnie z uzasadnieniem przedstawionym przez Skarb Państwa wraz z propozycją projektu uchwały ZWZ, odstąpienie od stosowania zasady określonej w § 10 ust. 2 i § 12 ust. 1 uzasadnione było niezakończonym procesem prywatyzacji Banku przez Skarb Państwa.

Odstąpienie od stosowania zasady określonej w § 28 ust. 4 uzasadnione było, zgodnie z wnioskiem Skarbu Państwa, zbyt szerokim zakresem podmiotowym polityki wynagradzania podlegającym ocenie organu stanowiącego. W opinii ww. akcjonariusza polityka wynagradzania osób pełniących kluczowe funkcje niebędących członkami organu nadzorującego i organu zarządzającego, powinna podlegać ocenie ich pracodawcy albo mocodawcy, którym jest Bank reprezentowany przez Zarząd, którego działalność jest nadzorowana przez Radę Nadzorczą. Tekst Zasad znajduje się na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego pod adresem:

https://www.knf.gov.pl/dla_rynku/Zasady_ladu_korporacyjnego

9.5 STATUT PKO BANKU POLSKIEGO SA

Zmiany wprowadzone do Statutu w I półroczu 2017 roku

ZMIANY WPROWADZONE DO STATUTU W I PÓŁROCZU 2017 ROKU

13 MARCA 2017 ROKU – UCHWAŁA NWZ W SPRAWIE ZMIANY STATUTU BANKU

W dniu 13 marca 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA podjęło uchwałę nr 4/2017 w sprawie zmian Statutu PKO Banku Polskiego SA. Zmiany miały na celu umożliwienie nadzorowania działalności Banku, związanej z obsługą prawną i ryzykiem braku zgodności przez członka Zarządu Banku innego niż Prezes Zarządu. W zmianach Statutu doprecyzowano obszary działania Banku, które nadzoruje Prezes, przez uwzględnienie spraw z zakresu bezpieczeństwa, strategii oraz zarządzania zasobami ludzkimi.

Dnia 10 kwietnia 2017 roku wyżej wymienione zmiany Statutu PKO Banku Polskiego SA zostały zarejestrowane w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

14 CZERWCA 2017 ROKU – PROJEKT UCHWAŁY NWZ W SPRAWIE ZMIANY STATUTU BANKU

W dniu 14 czerwca 2017 roku Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Rozwoju i Finansów zgłosił projekt uchwały na Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA zwołane na dzień 22 czerwca 2017 roku, w sprawie zmian Statutu Banku dotyczących kompetencji organów Banku, sposobu powoływania członków Zarządu oraz zasad rozporządzania składnikami aktywów trwałych do ustawy z dnia 16 grudnia 2016 roku o zasadach zarządzania mieniem państwowym. Zmiany Statutu Banku mają na celu również dostosowanie jego treści do wymagań wynikających z nowych przepisów prawa znajdujących zastosowanie do Banku, a w szczególności rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego oraz nowej ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz o nadzorze publicznym. W związku z przerwą w obradach ZWZ, o zmianach Statutu Banku zdecydowano podczas wznowionych obrad w dniu 20 lipca 2017 roku, przyjmując zmiany w Statucie Banku określone szczegółowo w uchwale nr 50/2017 ZWZ, udostępnionej na stronie internetowej Banku: http://www.pkobp.pl/media_files/b21fa41e-d2b2-4bc6-bfa1-ea333c089b8c.pdf.

10. POZOSTAŁE INFORMACJE

Dane identyfikacyjne

Władze PKO Banku Polskiego SA w okresie sprawozdawczym

Znaczące umowy oraz istotne umowy z bankiem centralnym lub organami nadzoru

Publikowane prognozy dotyczące wyników finansowych za 2017 rok

Zaciągnięte kredyty i umowy pożyczek, gwarancji i poręczeń

Umowy o subemisję oraz gwarancje udzielone podmiotom zależnym

Świadczenia na rzecz osób zarządzających i nadzorujących

Stan zatrudnienia w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

Wskazanie postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Sezonowość lub cykliczność działalności w okresie sprawozdawczym

Informacje o zawarciu przez emitenta lub jednostkę od niego zależną jednej lub wielu transakcji z podmiotami powiązаныmi jeżeli zostały zawarte na innych warunkach niż rynkowe

Znaczące zdarzenia po dacie bilansu

Oświadczenia Zarządu

DANE IDENTYFIKACYJNE

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, adres ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa, zarejestrowana jest w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000026438, REGON: 016298263, NIP: 525-000-77-38, kapitał zakładowy (kapitał wpłacony) 1 250 000 000 złotych.

WŁADZE PKO BANKU POLSKIEGO SA W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

Tabela 36. Skład Zarządu PKO Banku Polskiego SA na dzień 30 czerwca 2017 roku

ZBIGNIEW JAGIEŁŁO

PREZES ZARZĄDU

NADZORUJĄCY OBSZAR PREZESA
ZARZĄDU

Powołany w dniu 8 stycznia 2014 roku ponownie na stanowisko Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na poprzednią wspólną kadencję Zarządu. Powołany w dniu 14 czerwca 2017 roku ponownie na stanowisko Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na kolejną wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się z dniem 2 lipca 2017 roku.

JANUSZ DERDA

WICEPREZES ZARZĄDU BANKU
NADZORUJĄCY OBSZAR INFORMATYKI
I USŁUG

Powołany w dniu 3 listopada 2016 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na poprzednią wspólną kadencję Zarządu z dniem 1 grudnia 2016 roku. Powołany w dniu 14 czerwca 2017 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na kolejną wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się z dniem 2 lipca 2017 roku.

BARTOSZ DRABIKOWSKI

WICEPREZES ZARZĄDU BANKU
NADZORUJĄCY OBSZAR FINANSÓW
I RACHUNKOWOŚCI

Powołany w dniu 8 stycznia 2014 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na poprzednią wspólną kadencję Zarządu. Powołany w dniu 14 czerwca 2017 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na kolejną wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się z dniem 2 lipca 2017 roku.

MAKS KRACZKOWSKI

WICEPREZES ZARZĄDU BANKU
NADZORUJĄCY OBSZAR BANKOWOŚCI
MIĘDZYNARODOWEJ
I TRANSAKCYJNEJ
ORAZ WSPÓŁPRACY Z SAMORZĄDAMI I
AGENCJAMI RZĄDOWYMI

Powołany w dniu 30 czerwca 2016 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na poprzednią wspólną kadencję Zarządu z dniem 4 lipca 2016 roku. Powołany w dniu 14 czerwca 2017 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na kolejną wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się z dniem 2 lipca 2017 roku.

MIECZYŚLAW KRÓL

WICEPREZES ZARZĄDU BANKU
NADZORUJĄCY OBSZAR PRAWNY
I ZGODNOŚCI ORAZ OBSZAR
BANKOWOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ

Powołany w dniu 2 czerwca 2016 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na poprzednią wspólną kadencję Zarządu z dniem 6 czerwca 2016 roku. Powołany w dniu 14 czerwca 2017 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na kolejną wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się z dniem 2 lipca 2017 roku.

PIOTR MAZUR

WICEPREZES ZARZĄDU BANKU
NADZORUJĄCY OBSZAR ZARZĄDZANIA
RYZYKIEM

Powołany w dniu 8 stycznia 2014 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na poprzednią wspólną kadencję Zarządu. Powołany w dniu 14 czerwca 2017 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na kolejną wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się z dniem 2 lipca 2017 roku.

JAKUB PAPIERSKI

WICEPREZES ZARZĄDU BANKU
NADZORUJĄCY OBSZAR BANKOWOŚCI
KORPORACYJNEJ
I INWESTYCYJNEJ

Powołany w dniu 8 stycznia 2014 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na poprzednią wspólną kadencję Zarządu. Powołany w dniu 14 czerwca 2017 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na kolejną wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się z dniem 2 lipca 2017 roku.

JAN EMERYK ROŚCISZEWSKI

WICEPREZES ZARZĄDU BANKU
NADZORUJĄCY OBSZAR RYNKU
DETALICZNEGO

Powołany w dniu 14 lipca 2016 r. na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na poprzednią wspólną kadencję Zarządu z dniem 18 lipca 2016 roku. Powołany w dniu 14 czerwca 2017 r. ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na kolejną wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się z dniem 2 lipca 2017 roku.

W dniu 14 czerwca 2017 roku Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA powołała Pana Rafała Antczaka na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się z dniem 2 lipca 2017 roku.

Tabela 37. Skład Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA na dzień 30 czerwca 2017 roku

PIOTR SADOWNIK

PRZEWODNICZĄCY RADY
NADZORCZEJ BANKU

Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku. Podmiot uprawniony do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Piotra Sadownika na Przewodniczącą Rady Nadzorczej. Powołany ponownie w skład Rady Nadzorczej 22 czerwca 2017 roku na kolejną wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 roku. Podmiot uprawniony do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Piotra Sadownika na Przewodniczącą Rady Nadzorczej.

GRAŻYNA CIURZYŃSKA

WICEPRZEWODNICZĄCA
RADY NADZORCZEJ

Powołana w skład Rady Nadzorczej 30 czerwca 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku. Podmiot uprawniony do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Grażynę Ciurzyńską na Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej. Powołana ponownie w skład Rady Nadzorczej 22 czerwca 2017 roku na kolejną wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 roku. Podmiot uprawniony do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Grażynę Ciurzyńską na Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej.

ZBIGNIEW HAJŁASZ

SEKRETARZ RADY NADZORCZEJ
DO 22 CZERWCA 2017 R.
CZŁONEK RADY NADZORCZEJ

Powołany w skład Rady Nadzorczej 30 czerwca 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku. W dniu 14 lipca 2016 roku wybrany na Sekretarza Rady Nadzorczej. Powołany ponownie w skład Rady Nadzorczej 22 czerwca 2017 roku na kolejną wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 roku.

MARIUSZ ANDRZEJEWSKI

CZŁONEK RADY
NADZORCZEJ

Powołany w skład Rady Nadzorczej 22 czerwca 2017 roku na wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 roku.

MIROSLAW BARSZCZ

CZŁONEK RADY
NADZORCZEJ

Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku. Powołany ponownie w skład Rady Nadzorczej 22 czerwca 2017 roku na kolejną wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 roku.

ADAM BUDNIKOWSKI

CZŁONEK RADY
NADZORCZEJ

Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku. Powołany ponownie w skład Rady Nadzorczej 22 czerwca 2017 roku na kolejną wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 roku.

WOJCIECH JASIŃSKI

CZŁONEK RADY
NADZORCZEJ

Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku. Powołany ponownie w skład Rady Nadzorczej 22 czerwca 2017 roku na kolejną wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 roku.

ANDRZEJ KISIELEWICZ

CZŁONEK RADY
NADZORCZEJ

Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku. Powołany ponownie w skład Rady Nadzorczej 22 czerwca 2017 roku na kolejną wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 roku.

ELŻBIETA MĄCZYŃSKA-ZIEMACKA

CZŁONEK RADY
NADZORCZEJ

Powołana ponownie w skład Rady Nadzorczej 26 czerwca 2014 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku. Powołana ponownie w skład Rady Nadzorczej 22 czerwca 2017 roku na kolejną wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 roku.

JERZY PALUCHNIAK

CZŁONEK RADY
NADZORCZEJ

Powołany w skład Rady Nadzorczej 22 czerwca 2017 roku na wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 roku.

JANUSZ OSTASZEWSKI

CZŁONEK RADY
NADZORCZEJ

Powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku. Powołany ponownie w skład Rady Nadzorczej 22 czerwca 2017 roku na kolejną wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 roku.

W dniu 22 czerwca 2017 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA odwołało ze składu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA: Pana Piotra Sadownika, Panią Grażynę Ciurzyńską, Pana Zbigniewa Hajłasza, Pana Mirosława Barszcza, Pana Adama Budnikowskiego, Pana Wojciecha Jasińskiego, Pana Andrzeja Kisielewicza, Panią Elżbietę Mączyńską-Ziemacką oraz Pana Janusza Ostaszewskiego, a następnie powołało ponownie ww. osoby w skład Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA na kolejną wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 r. Ponadto w dniu 22 czerwca 2017 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA powołało w skład Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA Pana Mariusza Andrzejewskiego oraz Pana Jerzego Paluchniaka na kolejną wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 22 czerwca 2017 r. Podmiot uprawniony do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz ustalił liczbę Członków Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA na 11 osób.

Zgodnie z art. 111a ust. 4 ustawy Prawo bankowe wszystkie ww. osoby powołane do Rady Nadzorczej i Zarządu Banku spełniają wymogi określone w art. 22.aa tej ustawy.

ZNACZĄCE UMOWY ORAZ ISTOTNE UMOWY Z BANKIEM CENTRALNYM LUB ORGANAMI NADZORU

W I półroczu 2017 roku Bank nie zawierał istotnych umów z bankiem centralnym ani organami nadzoru. Jednostki zależne PKO Banku Polskiego SA nie zawierały w I półroczu 2017 roku znaczących umów oraz istotnych umów z bankiem centralnym lub organami nadzoru.

PUBLIKOWANE PROGNOZY DOTYCZĄCE WYNIKÓW FINANSOWYCH ZA 2017 ROK

PKO Bank Polski SA nie publikował prognoz dotyczących wyników finansowych na 2017 rok.

ZACIĄGNIĘTE KREDYTY I UMOWY POŻYCZEK, GWARANCJI I PORĘCZEŃ

W I półroczu 2017 roku PKO Bank Polski SA oraz spółki Grupy Kapitałowej Banku nie zaciągały żadnych kredytów i pożyczek oraz nie otrzymały gwarancji i poręczeń nie dotyczących działalności operacyjnej.

UMOWY O SUBEMISJE ORAZ GWARANCJE UDZIELONE PODMIOTOM ZALEŻNYM

Według stanu na 30 czerwca 2017 roku emisje obligacji PKO Banku Hipotecznego SA regulowała Umowa Programu Emisji Obligacji z dnia 30 września 2015 roku, zgodnie z którą maksymalna wartość wyemitowanych i niewykupionych obligacji na podstawie programu wynosi 3 mld PLN oraz Umowa Gwarancyjna z dnia 30 września 2015 roku, zgodnie z którą PKO Bank Polski SA pełni rolę gwaranta emisji obligacji do łącznej wartości 2 mld PLN.

Aneks do Umowy Programu Emisji Obligacji z dnia 3 marca 2017 roku zwiększył kwotę emisji programu z 2 mld PLN do 3 mld PLN, a Aneks do Umowy Gwarancyjnej podpisany 3 marca 2017 roku zwiększył kwotę gwarancji z 1 mld PLN do 2 mld PLN.

Według stanu na 30 czerwca 2017 roku zobowiązanie spółki z tytułu wyemitowanych obligacji w wartości nominalnej wynosiło 1 920,7 mln PLN. Obligacje o wartości nominalnej w wysokości 51,4 mln PLN zostały objęte przez PKO Bank Polski SA, w tym o wartości 36,4 mln PLN w ramach Umowy Gwarancyjnej.

W I półroczu 2017 roku PKO Bank Polski SA wystawił następujące gwarancje dotyczące podmiotów zależnych, czynne na koniec czerwca 2017 roku:

- gwarancję do wysokości 36 tys. PLN dotyczącą zabezpieczenia zobowiązania spółki PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA związanego z organizowaną loterią; gwarancja została wystawiona do 7 września 2018 roku,
- gwarancję do wysokości 170 tys. EUR dotyczącą spłaty zobowiązań z tytułu najmu przez spółkę PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA powierzchni biurowych oraz miejsc parkingowych; gwarancja została wystawiona do 28 lutego 2023 roku,
- gwarancję do wysokości 326 tys. EUR dotyczącą spłaty zobowiązań z tytułu najmu przez spółkę PKO Leasing SA powierzchni biurowych oraz miejsc parkingowych oraz gwarancję do wysokości 27 tys. EUR dotyczącą spłaty zobowiązań z tytułu najmu powierzchni biurowych; gwarancje zostały wystawione odpowiednio do 31 maja 2023 roku i do 31 marca 2021 roku,
- na rzecz spółki KREDOBANK SA dwie gwarancje do łącznej wysokości 1 500 tys. USD dotyczące spłaty kredytów udzielonych przez KREDOBNK SA klientom, cztery gwarancje do łącznej wysokości 279 tys. USD i jedną gwarancję do wysokości 81 tys. EUR dotyczące udzielenia klientom gwarancji przetargowej oraz jedną gwarancję do wysokości 22 tys. EUR dotyczącą udzielenia klientowi gwarancji wykonania umowy; gwarancje zostały wystawione maksymalnie na okres do maja 2018 roku.

ŚWIADCZENIA NA RZECZ OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH

Pełna informacja w zakresie wynagrodzeń i innych świadczeń na rzecz członków Zarządu PKO Banku Polskiego SA oraz Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA w okresie sprawozdawczym została przedstawiona w nocie 47 skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku.

STAN ZATRUDNIENIA W PKO BANKU POLSKIM SA ORAZ W GRUPIE KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA

Wg stanu na dzień 30 czerwca 2017 roku zatrudnienie w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wynosiło 28 825 etatów, co oznacza spadek o 42 etaty r/r. Zatrudnienie w PKO Banku Polskim SA spadło o 718 etatów r/r, natomiast w pozostałych (poza PKO Bankiem Polskim SA) spółkach Grupy Kapitałowej wzrosło o 676 etatów r/r. Zmiana stanu zatrudnienia r/r w spółkach zależnych jest efektem rozwoju działalności biznesowej oraz zmian w strukturze Grupy Kapitałowej.

Tabela 38. Stan zatrudnienia w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

	Stan na 30.06.2017	Stan na 30.06.2016	Zmiana liczby etatów
PKO Bank Polski SA	24 725	25 443	-718
Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej	4 100	3 424	676
Razem	28 825	28 867	-42

WSKAZANIE POSTĘPOWAŃ TOCZĄCYCH SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Według stanu na dzień 30 czerwca 2017 roku, łączna wartość postępowań sądowych (procesów), w których Bank jest pozwany oraz postępowań sądowych, w których pozostałe Spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA są pozwany wynosiła 373 mln PLN, w tym 19 mln PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie (na dzień 31 grudnia 2016 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 449 milionów PLN), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych (procesów) z powództwa Banku oraz postępowań sądowych z powództwa pozostałych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na dzień 30 czerwca 2017 roku wynosiła 1 165 mln PLN, w tym 31 mln PLN dotyczyły postępowań sądowych na Ukrainie (na dzień 31 grudnia 2016 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 1 232 miliony PLN).

Bank oraz spółki Grupy Kapitałowej nie prowadziły postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczących zobowiązań albo wierzytelności, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych PKO Banku Polskiego SA.

SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ DZIAŁALNOŚCI W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

PKO Bank Polski SA jest bankiem uniwersalnym działającym na terenie całego kraju i jego działalność podlega takim samym wahaniom sezonowym, jak cała polska gospodarka. Działalność pozostałych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA również nie wykazuje istotnych cech sezonowości lub cykliczności.

INFORMACJE O ZAWARCIU PRZEZ EMITENTA LUB JEDNOSTKĘ OD NIEGO ZALEŻNĄ JEDNEJ LUB WIELU TRANSAKCYJ Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI JEŻELI ZOSTAŁY ZAWARTE NA INNYCH WARUNKACH NIŻ RYNKOWE

W I półroczu 2017 roku jednostki zależne PKO Banku Polskiego SA nie zawarły istotnych transakcji z podmiotami powiązanyymi na innych warunkach niż rynkowe.

Zestawienie znaczących transakcji PKO Banku Polskiego SA z jednostkami podporządkowanymi, w tym zadłużenie kredytowe tych jednostek wobec Banku według stanu na 30 czerwca 2017 roku zostało przedstawione w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Bank Polski SA za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku.

ZNACZĄCE ZDARZENIA PO DACIE BILANSU

- 1) W okresie od 1 lipca 2017 roku do 7 sierpnia 2017 roku PKO Bank Hipoteczny SA nabył, w ramach podpisanej w dniu 17 listopada 2015 roku z PKO Bankiem Polskim SA Umowy Ramowej Sprzedaży Wierzytelności, portfele wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie w kwocie 967,6 mln PLN.
- 2) W okresie od 1 lipca 2017 roku do 7 sierpnia 2017 roku PKO Bank Hipoteczny SA przeprowadził kolejne emisje obligacji o łącznej wartości 772,9 mln PLN oraz jednocześnie dokonał wykupu obligacji o łącznej wartości 658,9 mln PLN.
- 3) W dniu 18 lipca 2017 roku PKO Bank Polski SA wyemitował euroobligacje o wartości 750 mln EURO, okresie zapadalności 4 lata i wycenie na poziomie 65 punktów bazowych powyżej średniej stawki swap. Obligacje notowane będą na GPW w Luxemburgu i równoległe na GPW w Warszawie. Emisja ta jest pierwszą w ramach nowego, otwartego w maju 2017 roku, programu EMTN na łączną kwotę 3 mld EURO. W ramach programu możliwa będzie emisja niezabezpieczonych euroobligacji typu senior oraz obligacji podporządkowanych w euro, dolarach amerykańskich, frankach szwajcarskich oraz polskich złotych. Środki pozyskane z emisji zostaną przeznaczone na cele związane z ogólną działalnością biznesową Banku. W dniu 20 lipca 2017 roku agencja ratingowa Moody's Investors Service przyznała rating na poziomie A3 z perspektywą stabilną dla ww. obligacji.
- 4) Z końcem dnia 9 sierpnia 2017 roku Pan Janusz Derda zrezygnował z członkostwa w Zarządzie Banku.
- 5) W dniu 23 sierpnia 2017 roku Bank uplasował emisję obligacji podporządkowanych o łącznej wartości nominalnej 1 700 mln PLN. Cena emisyjna obligacji będzie równa wartości nominalnej i wyniesie 0,1 mln PLN. Obligacje będą oprocentowane w półrocznych okresach odsetkowych, a odsetki od obligacji będą naliczane od wartości nominalnej według zmiennej stopy procentowej równej stawce WIBOR 6M powiększonej o marżę równą 155 pb. w całym okresie emisji. Rozliczenie emisji nastąpi w dniu 28 sierpnia 2017 roku. Środki z emisji po uzyskaniu zgody KNF zostaną przeznaczone na podwyższenie funduszy uzupełniających Banku. Termin wykupu wyemitowanych obligacji wynosi 10 lat, przy czym Bank ma prawo do przedterminowego wykupu przedmiotowych obligacji w terminie 5 lat od daty emisji, za zgodą KNF. Bank będzie ubiegać się o wprowadzenie obligacji do obrotu w alternatywnym systemie obrotu.

OŚWIADCZENIA ZARZĄDU

Zarząd PKO Banku Polskiego SA oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy:

- skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz jej wynik finansowy,
- niniejsze Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za I półrocze 2017 roku zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA oświadcza, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego został wybrany zgodnie z przepisami prawa, oraz że podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania, spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii o badaniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami zawodowymi.

Niniejsze Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za I półrocze 2017 roku liczy 90 kolejno ponumerowanych stron.

PODPISY WSZYSTKICH CZŁONKÓW ZARZĄDU BANKU

24.08.2017	ZBIGNIEW JAGIEŁŁO	PREZES ZARZĄDU (PODPIS)
24.08.2017	RAFAŁ ANTCZAK	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
24.08.2017	BARTOSZ DRABIKOWSKI	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
24.08.2017	MAKS KRACZKOWSKI	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
24.08.2017	MIECZYŚŁAW KRÓL	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
24.08.2017	PIOTR MAZUR	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
24.08.2017	JAKUB PAPIERSKI	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
24.08.2017	JAN EMERYK ROŚCISZEWSKI	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)